

ఆంధ్రపత్రిక

309/62 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మేనెల 28 వ తేది సోమవారము

No. 49

సంపుటము. ౪.

శింశనామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుద్ధసప్తమి ౭.

సంచిక ౪౯

మంచిమయము! కేవలం ఖర్చుపడినది!! వెనుక వారకత్తు!!!

2 పంచు కొనువారికి ఆ తల్పాభ్యుదయము కోర్కవి
కోడంద్రప్రలాపము ఆచ (గంధ మొకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచమలా! శృంగారమున్న
వాగ్వికరయన్ను గల మేలైన ఆసల్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకొరకు తెప్పించి వికయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, బొజ్జ, మేఘ వర్షం,
ఇత్యాది రంగులు గలవి. క్లాఫునీయమైనవి, త్వరపడుదు.

5 1/2 మూరనిడివిన్ని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1.కి 2.0-0
జపాక చుట్టుబాలరు చౌకము 2 మూరలు ... 1.6-0

8 చౌకములు తెప్పించుకొవిన పాన్ టెక్ పేనా ఇనాము.

అన్నిటికి పోటీలే ప్రశ్నకము.

(536) చిరునామ:- రాజలక్ష్మి కంపెనీ,

8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లి క్రైస్తవ మదరాసు.

'A Letter to the People of India'

BY

Mr. Lionel Curtis.

A very interesting book which must be read by all people interested in Indian Politics. Mr. Curtis is for self-government for India and how he arrives at this startling conclusion is beautifully set forth in this book. A scheme for an Imperial Parliament of the Empire in which India will also be an equal partner is also sketched.

Price including V. P. charges As. 0-12-0

For copies apply to

Manager,

"ANDHRA PATRIKA"

POST BOX NO. 212

MADRAS. E.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల బార

దోలును. వాయువు

పోట్ల పొగొట్టును.

నువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండదనిది.

వసమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

ఆమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, అండ్ మదరాసు.

రోమిసంహార.

బాప్ షాహీ సోప్

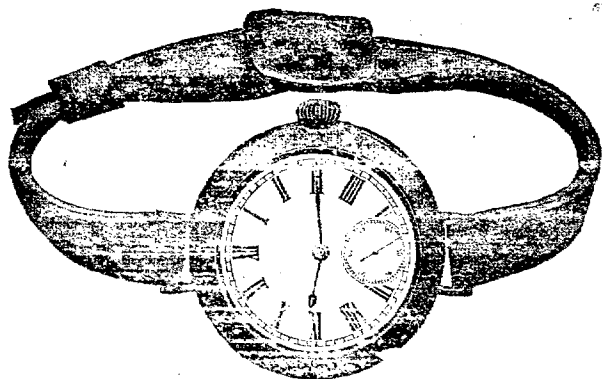
ఈ సూత్రనేకే సంహారీ ఒకతూరి ఉపయోగించుటవలన
జీవామందలి యేర్పాటున యుండు రోమమును చెక్కుతేక
కుద్దముగాను యెటువంటి మచ్చలులేకయును బాధలేకయును
నివర్తించును. చర్మముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతి
యు పోగొట్టుని పోప్ ఇది ఒకకే. (744)

తల 8 బిళ్లలుగల వెట్టె 1-కి రూ. 1.0-0. వి. పి. ఖర్చు 0.4-0
సోల్ ఏజెంట్:- మేతా పురుషోత్తం మూర్తి,
29 వైసాబజార్ కోడ్ పూలంబిడికి సమీపము, మద్రాస్

180 పులుల పుస్తకము ఉచితము

ఆర్యోగమును బాగ్యోగమును పొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను ఆచరించుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆర్యోగసూత్రమున కలగలేక
కేరళసామ్రాజ్యమున దృఢపాత్రమును ఆచరించుకొని పట్టించు
చు. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నిలువబడుచున్నది. దీనిని
యొక మేము వినివించుచున్నాము. పంపిణీ వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవిందజీ,
అలవరగిగూడ వొడిపాలము 150, బ్రాహ్మణ మందిరము.

మణిబంధపు వాచ్ మేలైన లీవరునడక గలది.

గుత్తుపు సవారి, సైకిలు సవారి,
మోటారుసవారులం చెంత కదిలినను
తాళ గలదు.

కెంపువాళ్లను గట్టిపడకయు గలది.

అయిదు సంవత్సరములు గ్యారంటీ.

నికెలు కేసుగలది ధర రూ. 17-8-0

వెండి కేసుగలది ,, 24-0-0

చీకటిలో నైతము కాలముదెలుపునట్టి శేడియం ఉయలుగలది రూ. 4-0-0 సాచ్చ

E. A. WATCH Coy.,

35, Rattan Bazar, Madras.

ఇ. ఎ. నాచ్ కంపెనీ,

36, రత్నబజారు, మద్రాసు.

కవీనమయినది.

సిటీనోవర్ స్టాక్ 490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. ప్లిరిట్ సంబంధము
లేనిది. శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము
యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక
పొట్టు వస్త్రముమీద తగిలిన వాసన
వగంక చూండును. ఇతర వాసనల
వలెగాదు. మనోహరమైన కలిగించు
నది. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన నిజ
మును తెలుగ గలదు.

సర బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0 సాంపిల్ 0.0-6

ఏదెట్లు కావలయును: రౌము షెల్లింగగలిగిన ధరావతు
తెలియపరచినచో ధరభాస్తు చేయబడును.

ఈ త్రుములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

ది పరస్టాక్ సెర్పెన్టైన్ కో,

నెం 1, వైడ్వీ, బొంబాయి నెంబరు 3.

చాయసు పూచీ కవ్వబడును.

క్రొత్తకంపెనీ.

బహుచాక.

మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైన ఎజ్జపట్టునస్త్రములు చీరలు.

2 1/2 x 1 1/2 గజములు.

మహిమంబలు. వస్త్రములు.

మొదటిరకం సాగైన నేత గల

కులం. 1కి 0-9-6 0-9-0

రెండవరకం దట్టమైన నేతగలది ,, ,, 0-9-0 0-8-0

మేము చిన్న చేతిరమాళ్లును, దట్టిలును, సాగైన పట్టు
చీరలనుకూడ తయారుచేయుచున్నాము.

కావలసినవారు ఈ క్రిందిలింపునకు వ్రాసికొనవలెను.

యమ్. యస్. నరసింగరావు తి కంపెనీ,

పట్టుగుడ్డల వస్త్రములు, పోస్టు ముల్కల్మూరు

P. O. Mulkalmuru (నైనురు ప్రావిన్స్).

Mysore Province

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
నూవర్ణవొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును
గమనింపుడు. కరస్పాడ్ డెన్సు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ ఆంధ్రు కంపెనీ.

(5కి)

21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

కృష్ణాజిల్లా విభజన

కృష్ణాగోదారి జిల్లాలలో విభజనమార్పులు తలపించి యున్నది 12 సంవత్సరములైనది. పూర్వపు గోదారిజిల్లా తాలూకా అయిదు తాలూకాల ప్రజలు తమ తాలూకాలను కృష్ణాజిల్లాలో కలుపుటవలన తమకు వెక్కు కష్టములు గలవని అనేకవిధముల ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించినను వారి ప్రార్థనలు అంగీకరింపబడలేదు. ఆవిభజనసంబంధమైన ఆలోచనలన్నియును ప్రజలకు తెలిసియున్నంతవరకు సకాలములో చెప్పకొనుటకు ఆనకాశము నొరకదయ్యెను. విభజన జరిగిన తరువాత కృష్ణాజిల్లాకు 12 తాలూకాలును, ఒక స్వతంత్ర డివిజను తహశీల్దార్ డివిజను ఏర్పాటుచేసిరి. ఒక కలక్టరు ఇన్ని తాలూకాలను నవర్ధించుట కష్టతముగ కనిపించినందున, ఈ జిల్లా రెండుజిల్లాలగు చేయుట అవసరమని తోచెను. కొన్ని సంవత్సరములనుండి ఈ విభజనను గూర్చి యోచించుచుండిరి. కాని ఇంత తొందరగా ఈ విభజన కలుగునని యెంచలేదు. నిజమే, అబద్ధమేగాని యెక్కువ అంచనను ఈ విభజన అలికిత్రముగ నే వర్చునని వినుచున్నాము. కలక్టరు వారు తమయువోగల అభిప్రాయములకు వ్రాసిన తెలియుచున్నది. ఈసంగతి నిజమేఅయినయెడల ప్రజలయొక్కయు అధికార ప్రముఖులయొక్కయు అభిప్రాయముల చేకొనుట మిక్కిలి అవశ్యకము. ఈజిల్లా రెండుజిల్లాలగు మజినయెడల రెండవజిల్లా ముఖ్యస్థానము ఏర్పడతగుననియు జిల్లా యేలూరు అనునదనియు వినుచుంటిమికాని నిడదవోలును ముఖ్యస్థానముగా నేర్పఱుప యోచించుచున్నారని ఇటీవల తెలిసెను. ఇది నిజమైనయెడల నిడదవోలు ముఖ్యస్థానముగా నుండే తగినదాకాదా యనుసంగతి ప్రజలను అధికారానధికారులను సావధానముగా చర్చింపవలెను. నర్సాపురం భీమవరం తాలూకాలనుకలిపి ఒక రివిన్యూడివిజను గ చేసి నర్సాపురములో ను క డి పూర్వ డి కల క్టరు ను నియమించెదరటం, తమకు, కొత్తవారాలూకాలు రెండింటికీ నిడదవోలులో నొక సయకల్పెరు నుంచెదరటం, ఏలూరు తాలూకాలో నున్న చింతలపూడి డివిజనులో తహశీల్దార్ డివిజనులో కొత్తవారు తాలూకాలోని పోలవరం ఫిర్కాగ్రామములను చేర్చి క్రొత్తతాలూకానుకేసి కామవరపుకోట తాలూకా యనుపేరు పేర్పరచెదరటం. ఈక్రొత్తతాలూకాను గోదారిజిల్లాలోని పోలవరం డివిజనును కలిపి క్రొత్త రివిన్యూ డివిజను నేర్పాటునందించి పోలవరములో ఆడిషన్ అఫీసు నుంచెదరటం, చింతలపూడిడివిజను గ్రామములు పోగా నుగిలిన గ్రామములను, తమకు తాలూకాలోని రెంటుపాడు ఫిర్కాగ్రామములను, ఏలూరు తాలూకాలో కలిపి యొక డివిజను కలక్టరును నియమించెదరటం. కొత్తవారు తాలూకానుండి తీసివేయబడిన పోలవరం ఫిర్కాకు వరుస తమకు తాలూకాలోని నిడదవోలు ఫిర్కాను చేర్చుకరటం, నర్సాపురం తాలూకాలోని అవలం ఫిర్కాను తమకు తాలూకాలో చేర్చుదురు. భీమవరం తాలూకాలోని తేనెవానం ఫిర్కాను నర్సాపురం తాలూకాలో కలుపుదురు. ఈ మార్పులు జరుగవచ్చునని తెలియుచున్నది. ఇట్లు నర్సాపురం, భీమవరం, తమకు తాలూకాలకు తాలూకా 1-క నాలుగో రివిన్యూకొనెట్టెట్ట ఫిర్కాలు ఏర్పడును. కొత్తవారు, యేలూరు తాలూకాలను మూడేసి ఫిర్కాలులు చేయును. కామవరపుకోట, పోలవరం తాలూకాలకు రెండేసి ఫిర్కాలులుంటును- పోలవరం డివిజను నిష్పడు యెడెన్సిలో నుండి తప్పించి తాలూకా చేసి క్రొత్త ఏలూరు జిల్లాలో చేర్చుటచే నివి అధికారము కొత్తవారు డివిజన్మునలు కొత్తకు మారును, కామవరపుకోట, పోలవరము గ్రామములలో డివిజన్ము మేజిస్ట్రేటులను వేయవలసివచ్చును. అప్పుడు పోలవరం డివిజన్ డివిజన్ డివిజన్ మేజిస్ట్రేటులు అధికారము కూడ తగ్గి యితర తహశీల్దార్లవలె అయినయ నగును. క్రొత్త జిల్లాలో నర్సాపురం, భీమవరం, తమకు, కొత్తవారు, పోలవరం, కామవరపుకోట, తేనెవానం, అను నేడు తాలూకాలు నర్సాపురం, నిడదవోలు, పోలవరం, యేలూరు, అను నాలుగు రివిన్యూ డివిజనులను నుండును. ఈతాలూకాలలో ప్రస్తుతము ముగ్గురు డివిజన్ తహశీల్దార్ల చింతలపూడి, రెంటుపాడు, నెనుగొండ గ్రామములలో గలరు. వీరిలో నిడదవోలు కామవరపుకోట పోలవరములకు మేజిస్ట్రేటులుగ వేసినవో గిన డివిజన్ తహశీల్దారులు అతని ప్రియమైనమెంటును పూర్ణముగ తగ్గింపవచ్చును. ఈగూతన జిల్లాను ఏర్పాటు చేయటంలో గవర్నమెంటు వారికి కలగు లాభమిచ్చే. ఇక ఏగబడిన కృష్ణాజిల్లా

ను గురించి వ్రాయవలసియున్నది. ముఖ్యపట్టణమును బందరులో నుంచెదరా లేక బెజవాడకు మార్చెదరా? యనునది చర్చనీయము. తిరువూరు డి వి జ ను కు ను గన్న వరం తాలూకాకును ఒక డివిజన్ కలక్టరును గన్న వరం లో నుంచెదరటం, బెజవాడ నందిగామతాలూకాలకు బెజవాడలో నొక డివిజన్ అఫీసరుండును. ఇంక నేమయిన మార్పులుండునేమో తెలియలేదు. గాని ఈజిల్లాలోకూడ యేడు తాలూకా లుండును. వైగా ఒక స్వతంత్ర డివిజన్ తహశీల్దార్ డివిజను మాత్రముండును. ఈ క్రొత్తమార్పులను చర్చించుటకు జిల్లాలోని అందరు తహశీల్దార్లను డివిజన్ అఫీసర్లను ఈనెల 28 వ తేది ఏలూరులో సమావేశమగుటకు కలక్టరువారు రుద్దేశించినటులు తెలియుచున్నది. ఈసంగతి నిజమయినయెడల మన జిల్లాలోనుండు అనధికారప్రముఖులను కూడ ఆహ్వానించినయెడల బాగుండునని తలచెదను. అధికారప్రముఖులకును ప్రజలకునుకూడ తగినంతయవకాశ మిచ్చుట మిక్కిలి యావశ్యకము.

నర్సాపుర నివాసి.

హిందూ పురోహితులకు క్రొత్త నిబంధనలు

బరోడా సంస్థానమునందు నూతనముగా పురోహితుల సంబంధమున కొన్ని నిబంధనలు ఏర్పఱుపబడినవి. పురోహితుడనగా గురువు. ఉచితముగ దక్షిణను గ్రహించి పోదక సంస్కారాది కర్మముల నతడు నడపించ వలయును. అతడు నిర్వర్తించు దైనిక కర్మము యజమానకృత్యమందురు. అట్టి యజమాన కృత్యముల నడపించుటకు అర్హత సంపాదించుకొనుటకు బ్రాహ్మణుడు ధారు సంవత్సరములు యుక్తమగు విద్య నభ్యసించవలయును. పిదప నొక పరీక్ష జరుగును. అందు గడతేరిన వారికి ప్రభుత్వము వారు, దైనికకర్మల నడపించు సధికారము కలదని నూచించు యోగ్యతాపత్రికల నొసంగుదురు. అట్టి పత్రము లేనివారిని దొరతనము వారు తీసింతురు. అంతయుగాక యిటువంటి యజ్ఞులు పురోహిత పిషయమున గలవాడును స్థిరపరచుకొనుటకు తేచ్చు వ్యాజ్యములు న్యాయస్థలములలో బాటింపబడవు. పత్రము లర్హత ననుసరించియే యొసంగబడినను, ప్రవర్తన యగుంతుష్టికరముగ నుండినను ఆపత్రములు రద్దుపరచబడునట.

వాడుక ప్రకార మీ కాసన సభలో జరిగింపబడినప్పుడు, చిన్న మార్పులతో నిది ఆమోదింపబడెను. సభ్యులందరు నట్టి కాసన మనసరమని యెఱుగుదురు. కాని చాల మంది బ్రాహ్మణులకు వెఱచి యొక చిన్న పన్నుగడ తేసిరి. ప్రతి యూరిలోను దీని నామోదింతురా యనుటకు సభలు చేసి, యిచ్చుట సభ్యులలో రెండవంతులు దీని నంగీకరించినచో నా యూరిలో నిది యుంచవలయు ననియు, నట్లు కానిచో నా యూరినది సరకుచేయవలదనియు, వారభిప్రాయముగనవరచిరి. పూర్వవారపరాయణులు కొంద రాలోచించిరి భూమరుడు రాచకార్యముల జక్కపరచుటకే కాక మతసంబంధమగు నిబంధనలు చేయుటకు గూడ సధికారి, యని 'ధర్మపాలు' డను శబ్దమే నిర్వచించుచున్నది. దుష్టినితలో నున్న బ్రాహ్మణులచి నుద్ధరించుటకొరకే కాసన మిట్టిది గాయత్వము వారు నెలకొల్పిరి. పూర్వము పురోహితులను గౌరవకార్యములకే నియమించుచుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో నుండుటచేత గౌరవము నెల్లగోల్పియు మీర హింసకృత్యముల గూడజేయవలసివచ్చుచున్నది. విద్యయే మీకి నిర్బంధముగావించిన, మీస్థితి తప్పక యభివృద్ధి నందును. వైదిక కర్మలలో విశ్వాసముగల వారందరును మిక్కిలి సంకసము నొందుదురు. కాసనమున విరుద్ధాంశము లేవియు గానరావు. ముఖ్యముగ గురైగవలసిన సంగతియొకటిగలదు. బ్రాహ్మణేతరులు గూడ నిబంధనానుసారమగు విద్య నొందినచో, పురోహితులు గాగలరట. బ్రాహ్మణులకెల్ల నయ్యదియే యసంతుష్టికరము. కాని యందెమియు తప్పు కానరాదు. బ్రాహ్మణేతరులు మాత్రమీ విషయమున నాలోచించి, పరీక్షమచేసి, జ్ఞానము నుపాజించి నచో నేల యజమానకృత్యముల నడుపరాదు? బ్రాహ్మణేతర పురోహితులను ప్రభుత్వమువారు చెప్పరిని గైకొనుమని నిర్బంధించరు. అది కేవల మెచ్చికము. ఇతరస్వతంత్రరాజ్యములను దొరతనమువారు గూడ నిట్టి నిబంధనలను నెలకొల్పుదురు గాక! మనదేశమున నీరీతి కాసనములలో నియ్యదియే ప్రవర్ధనము. దానివలన లాభనష్టములగు చక్కగ పరిశీలించవలసియున్నది.

మండవేముల వేంకటశాస్త్రి బి. ఏ.

రాజకుటుంబ వార్తలు

(0)

బార్డిచక్రవర్తి గారు మద్యనిషేధదీక్షను దృఢపరచుమగ బూనిరి. బకింగుహాము విండ్యుర రాజమండరములందు విందులు జరిగినపుడు గూడ మద్యము లాసంగబడుటలేదు సరిగదా నేనాజిమీరముల వారును నాకాదళము వారును మున్నగువారు శ్రీవారికి విందుచేసినపుడు గూడ మద్యముల నుపయోగించవీలులేదు.

క్రిక్కిళ్ళులగు ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి గారును వారిసోదరులును సోదరీయలును గూడ తోటలపనులను బాగుగానెరిగియుండిరి. విజ్ఞోరియా రాణి గారిసంతానమువారి కందరికిని ఓస్టు ర్యుతోటలోనే తోటలపనులు మొదట నేర్పబడెను. ఇప్పుడు దేశమున కాహారవిస్త్రువుల నుత్పత్తిచేయుట కాతోటలాసంగ బడెనని తెలియుచున్నది.

విక్టోరియా రాణి గారును భర్తగారును శేఖలను చదువుటయందును వ్రాయుటయందును నిమగ్నులై యున్నపుడు రాజమారులును కుమారికలును ఉద్యానవనకృషిపరతంత్రులై యుండువారు. వారిలో ప్రతివారికిని కొంతభాగము ప్రత్యేకితము. ఎవరిభాగమును వారు స్వయముగ దున్ని త్రవ్వ బాగుచేయవలెను. ఆపనిని వారు సమగ్రముగ నిర్వర్తించవలెను. మీర చేసిన తోటలన్నియును సురక్షితములు. ఇవి అచటి మందిరమునకు తూర్పుగ నున్నవి. ఇప్పటికిని గూడ నిని ప్రేక్షకుల నాకర్షించుచున్నవి. వీని చుట్టును చెట్లకుగునలు గలవు. సుప్రసిద్ధులగు నతిథులు రాణిగారి వీధిమందిరమునకు వచ్చినపు డిప్పుక్షుబీజములను నాటిరి.

అట్లు నాటిన వారి పేరులు ఫలకములమీద చెక్కబడి ఆయాపుక్షుములకు స్థాపితము చేయబడినవి. అచటికి జర్మను చక్రవర్తి తరుచుగ వెల్లియుండెను. ఒకసారి ఒక రాజబంధపు డీమహాసంగ్రామకారకుని యహంభావమును తొలగించుట కతనికి కరాడనాపథ మొసంగెనని యొక ప్రతీతిగలదు. కెయి జరు తోటలపని చేసినోలేదో తెలియదు గాని అతనితల్లిచే నెను. ఆమెచే దున్నుబడిన భాగమును ఉపయోగింపబడిన పనిముట్లను ప్రేక్షకు లిపుడు గూడ చూడగలరు.

రాజకుటుంబమున అపత్నీకులకంటె మృతభర్తృకుల సంఖ్య హెచ్చుగనున్నది. అల్లెగొండ రాణిగారును ఆమె కుమార్తెయును ఆమె అడపడుచులగు ఆర్మిలు- చాటెనబర్గ-కోబర్గ- ఆల్బిని ప్రభ్యులును- ఆమె ప్రియసోదరియు రమ్య చక్రవర్తిని (మేరీ)యు వితంతువులు. మరియు గ్రీసు-డెన్మార్కు- స్పెయిను- ఇటలీ- హాండుదేశములందు వితంతువులగు రాణులుగలరు. ప్రాన్సున వెనుకటిచక్రవర్తియు పోర్చుగలున వెనుకటిరాణియు వితంతువులున్నారు.

ప్రస్తుతము పదమూడులైన రమ్యచక్రవర్తిని గారు జర్మను పక్షపాతియునియు కుట్రలు పన్నుచుండుననియు రమ్య వారికి గట్టినదృక్ము కలదు. ఈదంపతు లిరువురును బార్డిచక్రవర్తిగారికి సన్నిహితభాతులు గాన మీర ఆంగ్లదేశమునకువచ్చి నచో బంధుమర్యాద జరుపుట రాజకుటుంబమువారికి విధియగును గాని ప్రస్తుతి పట్టి బాంధవ్యమును చూపుట సముచితముగాదు.

ఆమెరికా రాయబారులకు లండను నగరమున తగిన నివాసగృహము లేకుండెను. వెనుక నొకరాయబారి రాత్రివేళ నేమియు తోచక బ్రాఫెల్లరు చవులలో తిరుగుచుండుట చూచి పోలీసుభటుడు ఇంటికి పొమ్మనగ "నాకు ఇల్లులేదు. నేను ఆమెరికా రాయబారి"నని అతడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెనట. ఇటీవలనైనను ఆమెరికారాయబారికి తగిన మందిరముండలేదు. 1913 లో పేజిగారు లండనునగరమునకు వచ్చినపుడతనికి విడిది లేక కొంతకాలమాత్ర డొకసామాన్యమగు భోజనగృహమున నివసించవలసివచ్చెను. పేజిగారికి పూర్వము రెండుకు గారు దాచెప్పరుచోను అను దివ్యభవనమున నివసించెడివారు గాని అది వారిస్వంతస్వరూపుగాని ఆమెరికాదొరతనమువారి ఏగ్నాటుగాదు. పిచ్చుట చోటుగారు విక్టోరియావీధిలోనే నివసించవలసివచ్చెను. పేజిగారు వచ్చి గ్రాసు వెనరు ఉద్యానభవనమును కొనిరి.

గుంటూరు మండల సభ

అధ్యక్ష కోపన్యాసము

ఈదిగము లేవనెత్తించు సమావేశమైన గుంటూరు మండల సభ కధ్యక్షులగు గౌ. భూ. వేంకటపతిరాజుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసమునం దీక్రింది విషయములు ప్రకటితములు:-

మనహక్కులు.

ప్రజాసంఘముగా పరిపాలించుట ప్రభువుల ధర్మము. ప్రజాభిప్రాయములను నడిపాడి, దేశభాగ్యదయమును దలంపక, పరిపాలన సౌకర్యము ముఖ్యోద్దేశముగా చేసికొని, ప్రజాభిప్రాయమును కనిపెట్టక, ప్రభువుల చిత్రానుసారము వ్యవహరించుట దేశభాగ్యమునకు నిస్సంశయము. ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యమున్నచో తమ తేమమునకై నిబంధనలేర్పాటు చేసికొని యుక్తమయిన మాన్యుల నవలంబించుచుండురు. ఏకఫలాపేక్షకులై ధనాన్వయమునకై పలువురు ప్రయత్నించునపుడు ద్వేషానూయభావములు జనించుట సహజము. ప్రజలు స్వాతంత్ర్యము కోరుట విదేశోద్యోగస్థులకు కంటకముగా నుండును.

స్వలాభాపేక్ష వదలిపోవో స్వపరిపాలనాధికార మిచ్చుట న్యాయమని ప్రతివారును చెప్పకతీరదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో భిక్షువణితనమును హిందూదేశమునకు తోడికాలనీలతో సరిగౌరవిచ్చి బ్రిటిషుప్రభుత్వముక్రింద స్వతంత్ర పరిపాలన మొనంగినచో నునదేశమున కాంగ్రెసు-కాన్ఫరెన్సు కౌన్సిలులలో మామొరాలింపుడునుటలు బధిరశంఖారావములు కాకుండునో? ప్రజావాంఛ నీయములగు సౌకర్యములు వీలుకొలిది వెంట వెంటనే సమకూరుచుండునుగాదా. దేశతేమము చూచుటయా? విదేశోద్యోగస్థుల లాభము చూచుటయా? అని ప్రభుత్వమువారు తలంచునంతకాలము ఇప్పటి వరకు దేశస్థితి మారదని నొక్కి చెప్పుకను. లోకమునం దెన్నియో మార్పులు జరుగుచున్నప్పటిలో మనదేశమునకు కూడ పూర్ణమయిన హక్కులు యుద్ధాంతరము నిచ్చెదరని నమ్మకము కలుగుచున్నది. శిథిలైపోయిన కంటెను హిందూదేశస్థులు అనాగరకదేశలో నున్నారని చెప్పసాహించువారుండరు. పలుమాటలేలే? కార్యభూమిలకు తమతో విన్నవించున దేమనిన కాన్ఫరెన్సువారు ఏజెంటును (ఆజ్ఞాన బద్ధాంతోనము) ప్రతిగ్రామమునను జరుపకలెను. ఆందోళన మంతటికేమముగానుండిన, అంత త్వరితముగ ఫలము సమకూర్చుట ఆంగ్లేయచారము.

ల్యాంతులమైన మహనీయులు దిగుతొలినవలెనైని హెచ్చించిన పశు తర్కించవలెనని యాందోళనము చేసినపుడు బోనరులాగారు, హిందూదేశములో పశు తర్కించిన ఎక్కువ ఆందోళనము కలుగును గాన ప్రస్తుతము తర్కింపబడదని నెల విచ్చిరి. న్యాయముకంటె ఆందోళనమే ముఖ్యసాధనముగ కన్పట్టుచున్నది గావున స్వపరిపాలన గౌరవము హైందవులకు లభించువరకును ఏమరియుండదగదు.

ఆంగ్రోద్యమము.

ఆంగ్రోద్యమము ఆంధ్రజన శ్రేయోభివృద్ధికోసమగుదా. ఏయద్యమముగాని నిరంతరప్రయత్నము లేక ఫలించదు. కృష్ణా గుంటూరు మండలములలో ఈ యద్యమము ప్రారంభమయి ఇప్పటికి తదితరస్థలములలో కొంతవరకు వ్యాపించినది. కాని అన్ని మండలములవారును అందలి లాభమును గ్రహించి వికచుత్వముతో పని చేయునట్లు కొలదికాలములలో అది ఫలవంతమగుననుకొనుట కవకాశము కలుగకున్నది. ఆంధ్రదేశము ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ భాషాభేదము ననుసరించి విభజింపబోవునవరకు కలుగవలసినంత మేలు అనతికాలములలో కలుగుట దుర్లభము. లక్నోలో నేను కొందరి మహాశయులతో ప్రసంగించునపుడు భాషాప్రయత్న రాష్ట్రవిభజన మెప్పుట్రికైన తప్పనిదనియు, స్వపరిపాలనము నునకు ప్రభుత్వము వారొసంగినపు డది తనంతటతానే రాకతీరదనియు అభిప్రాయము కనబరచిరి. స్వపరిపాలనము నేడో రేపో రానున్నను మనప్రయత్నములు మెనుకబెట్టుట యుక్తముగాదు. ఆంగ్రోద్యమమునకును స్వపరిపాలనాభిలాషకును ఫలవైషమ్యము లేదు. ఆంధ్రదేశాధికృతి బాగుగ పరిణిించి, అభివృద్ధి మాన్యులు నిర్ణయించి, అనభవములలోకి తెచ్చుట మనకు ముఖ్యోద్దేశ్యము. పారిశ్రామికాభివృద్ధినిగూర్చి పాటుపడుటయు ఆవశ్యకమే.

ఆంగ్రోద్యమాభిమానుల అర్థికపారిశ్రామికస్థితి (Economic and Industrial Survey) గతుల కనిపెట్టి

అందుకు నలయుసాధనములు ఆంధ్రలోకమునకు తెలుపవలయును. ప్రభువుల సాహాయ్యముకలననే ఫలము పొందదలచి లేని త్వరలో ఆతలంపు కార్యకారి కానేరదు.

ఇట్టి విషయములందు స్వయంసాహాయ్యమే ఫలప్రాప్తికి సాధనము. తొలుదొల్ల ఏన హాప్రయత్నమునం దైనను విఫలములను, కష్టనష్టములను రాకతప్పవు. అట్టిచో వెనుకంజవేయుట ధీరుల లక్షణము కాదు. కావుననే “ధీరుల్ విఘ్నవిహాస్యమానలగుచున్ ధృతుర్నతోత్సాహులై ప్రాచ్యభాగము లుజ్జగింపరు సువిగా పృజ్ఞానధుల్ గావునన్” అని భక్త్యహరి చెప్పియున్నాడు. ఆంధ్రదేశాధికృతి బాగుపడునంతవరకును, ఆంధ్రరాష్ట్ర మేష్టకువరకును, ఏడతెగక మనము పని చేయుచుండవలెను. యుక్తకాలమున ఆంధ్రరాష్ట్ర విభజనమునకై ఏర్పాటుచేయ ప్రభుత్వమువారిని శాసనసభలలో కోరదగియున్నది. శాసనసభలో అనభవముగల ఆంధ్రసభ్యులు ఆపనికి పూనుకొన్న బాగుగనుండును. లేనిచో వీలయినంత త్వరలో నా కాపనికి పూనుకొనుదురను ఆశలేదు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము కొలదికాలములో గోదావరి తీరమున స్థాపించుట తప్పదు. ప్రభుత్వము వారందరు కామోదించియే యున్నను కాలవలంబనము కావలెనందున, యుద్ధాంతరమున కొడువ విశ్వవిద్యాలయములతో ఇదియు నెలకొల్పుటకు పనిచేయవలసి యున్నది. ఇందును ముఖ్యసాధనము మెనుకవండలములలో ఉన్నతపాఠశాలలు స్థాపింప ప్రయత్నించుటయే. గుంటూరు జిల్లాలో ఉత్తమకళాశాల (First grade collage) లేకుండుట శోచనీయము. కృష్ణా నదీ తీరమున గానిమగి యెచ్చెట్టుగాని ఒకటి ధనవంతులు విరాళ మొనరి స్థాపించబూనుట కన్యము. సాధారణ కళాశాలలైనను మిమనీసారిని తప్ప ప్రభుత్వవారివిగాని ప్రజలవిగాని లేకుండుట వింతగనున్నది. ఈకారంతలేకుండ బాగ్రత పుట్టుటకు మండల నాయకులను ప్రార్థించుచున్నాను.

విద్యావ్యాప్తి.

మనదేశమునందు 1857 కాలలో విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపింపవారంభించిరిగాని విద్యావ్యాప్తియు జ్ఞానాభివృద్ధియు కావలయునంత నవకూరలేదు. గత 50 కాల ప్రయత్నము వలన నూటికి 80 గ్రామములలో ఒకడులేవు, నూటికి 75 బాలురును 97 బాలికలు విద్యాగంధ మొగరు. నేర్పినవిద్య గన్నుమోటు ఉద్యోగములకు లేక నేరొందువిధమున ఉపయోగించుటలేదు. అవకాశముగా పరీక్షలు కఠినముగా చేసివిద్యార్థులను హింసించుచున్నారు. పాఠశాలలందు నేర్చు విద్యయు ను విద్యాార్థులకు అంతగా ఉపకరించుచుండుటలేదు. దేశభాషాభివృద్ధి నము నానాటికి ప్రోత్సహించుచున్నదని ఎంగియున్నామనయు, ఈలోపములు సవరణచేయుటకు తగు ఏర్పాట్లు తాము చేయదలచుచున్నామనియు కిష్టమ ప్రభువువారు విద్యావిషయమైన తీర్మానమును ప్రచురపరిచిరి. లోపములు త్వరేమగాని ప్రజలకుగల స్వల్ప స్వాతంత్ర్యము నహా నశించినది. పరీక్షలు విద్యాసాధనములు గావనయినను, పరీక్షలలో తేలుటకు నడిమైనజ్ఞానము సంపాదించుటకు విద్యార్థులకుగాని, చెప్పటకు గురువులకుగాని సాధ్యముగానున్నదనియు, ఈపాఠశాలు ఇంగ్లాండులో కలిగినదనియు, దానినిబట్టి ఈదేశములో కూడ వ్యాపింపజేసిననియు, ఇంగ్లాండుదేశములో నవరణలు చేసికొనియు మన దేశమున లిగునవరణలు చేయలేదనియు ప్రభుత్వమువారే నెలవిచ్చిరి. పరిణిించినను, గత అయిదు సంవత్సరములలో మన రాష్ట్రమున ఈలోపములు సవరణ అయినటుల నాకు కనబడలేదు. నానాటికి హైందవులకు విద్యావిషయములలోజ్యోక్తము కూడదనియు ఎట్టి విద్య నేర్వవలసినదనియు ఎట్టి పరీక్షలు చేయవలసినదియు పూర్తిగ ఆంగ్లేయులవలెనై యుండవలెననియు విద్యాధికారుల అభిప్రాయమొకట కనబడుచున్నది.

మనబాలుకుల నేర్వవలసిన విద్యను గూర్చి ఆంగ్లేయులకే కాని మనకు బాధ్యత లేదా? అతిప్రతి అభిప్రాయము వారికి వదలువరకును మనము తగినంత ఆందోళనము చేయక తప్పదు. బడులలో బాలుకుల కనపు విద్య ఏమియు బాగుగలేదు. ఏగ్గుడు పుస్తకములు అంతకంటె బాగుగలేవు. పరీక్షలు

అతికఠినములై విద్యావ్యాప్తి తగ్గించుటకు చేయు ప్రయత్నములవలె కనబడుచున్నవి. విద్యకొను హెచ్చుధనము వెచ్చించుచున్నను అందలి లాభము ప్రజలు పొందుచుండుట లేదు. వెంటిలాండుప్రభువువారి యేగాలునుబట్టి సాధ్యమైనంతవరకు హైందవులు ఇన్ స్పెక్టర్లుగా ఉండదగదుగాదా? ఆంధ్రులలో బహుస్వల్పసంఖ్యాకులు అనగా ఇద్దరినిమాత్రము మనజిల్లానుండి ‘ఫెల్లోలు’గా ఏర్పాటుచేసిరిగాదా! ఇప్పటి జ్ఞానసంపాదనము చాలునని కాబోలు అనందకృష్ణమైన నర్సూలరు విద్యార్థులు రాజ్యాంగ విషయసభలకు పోకూడదనియు నభిలకు వెళ్ళకుండవారిని విద్యాధికారులు నియమింపవచ్చుననియు ప్రచురించిరి. వీరి తాత్పర్యమునుబట్టి మన అభిప్రాయములు మన పిల్లలకు తెలియరాదనియా? ఇట్టి విపరీతభావముపొందుట ప్రభుత్వమువారికిగాని ప్రజలకుగాని ఏవిధమున చూచినను లాభకరము కానేరదు.

స్కూలుమైనను పరీక్షవరకును విద్యార్థులు చదువవలసిన గ్రంథములు మారవలెను. పరీక్షలు మారవలెను. అటులే యూనివర్సిటీ పరీక్షలును కాలేజీవిద్యార్థులు నేర్చునవియును లును దేశతేమమునకును వారి ఉపయోగమునకును తగినవిగా నుండవలయును. విద్యార్థుల తండ్రుల అభిప్రాయములకు భిన్నముగాను, ఆంగ్లేయుల అభిప్రాయము ప్రకారముగాను విద్యగరపదలచుటచే కొలదికాలములలో సున్న విద్యావిషయములు మార్పుటకు ప్రజలందరును ఏకగ్రీవముగా పనిచేయవలసియుండును. విస్మయపడి చూచునంతకాలమును విపరీత చర్యలు దినదినము విద్యావిషయములలో హెచ్చగుచుండును. స్వపరిపాలన మెంత ఆవశ్యకమో ప్రజాభిప్రాయముల ననుసరించిన విద్య కూడ అంత ఆవశ్యకమే. లేనియెడల విద్యలేకున్న చాలమేలు వార్తాపత్రికలు.

వార్తాపత్రికల ధోరణిలో లోపములుండినపుడు ప్రభుత్వమువారు బాగ్రతపడుట మంచిదేగాని, వారవలంబించిన పద్ధతి మాత్రము సరిగ నుండలేదని తోచుచున్నది. ఫలానా విషయములలో వ్రాసినయంతములు బాగుగ లేవనియు, అవి సవరించు కొనవలయుననియు నుండవలెంచి సాధ్యమయినంత వరకు జామీను కోరకయే బాగ్రతపరచుటయును, జామీను మొత్తము తీసికొనక పూర్వము పత్రికవలన లోప ముండిన యెడల పోసికొనుటను చేసి అది కోర్టులో స్థిరపడినపుడు ఆమొత్తము తీసికొనుటయు చాలవరకు బాగుగ తోచుచున్నది.

అభిప్రాయ భేదములకు విపరీతాధ్యములు చేయు గాదు. ఇచ్చటి వార్తాపత్రికలలో రాజద్రోహ బుద్ధిగలది ఏవియు లేవని నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును. అట్టివ్వులచో అవిలేకుండ చేయుట సమంజసముగాని పత్రికలన్నిటికిని భయోత్సాహము పుట్టించుట అవకాశము. పరిపాలనమున లోపములు గలవని తెలుపుటయు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముక్రింద స్వపరిపాలనాధికార మిప్పింపవలెనని కోరుటయు దూష్యము కాదని ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరే. ఏ వార్తాపత్రికలలోను అందుకు భిన్నమయిన అభిప్రాయము కావరాదే. ఆంగ్లేయుల పత్రికలు ప్రజలను దూషించుటకుని విదేశీయులను దేశపత్రికలు దూషించుచుండుట లేదే. వార్తాపత్రికల కలననే వాప్రజల నిద్రమైన అభిప్రాయములు వెల్లడియగును. కావున అట్టివి ఉండుటయే ప్రభువులకును తేమము.

గవ్వరు పదవిని విభజక పూర్వమే, విద్యావ్యవసాయ పరిశ్రామిక విషయములలోను, స్థానిక పరిపాలనములలోను గల లోపములను, ఆంధ్రులకుగల అనాదరణాస్థితియు, హైందవులకు గలిగిన నిరుత్సాహమును బాగుగ కనిపెట్టి ప్రజానంజకముగా విశాలహృదయులతో క్రొత్త యేర్పాట్లు చేసికాల్పేకలు ప్రభువు ఉండకపోయెనునెలంపు లేకుండ ప్రజాభిమానము కలిగి, వెళ్ళిపోయెదరే యను విచారము ప్రజలకు పొడవనటుల పరిపాలింప నెంట్లాండు ప్రభువు వారు ప్రార్థింతులు.

పశువృద్ధి నిలయము.

ప్రభుత్వమువారు అనుగ్రహించి ఈ మండలములో వంగవోలు సానిటరీయను(Cattle Breeding Farm) కను వృద్ధి నిలయము స్థాపింప నిర్ణయించి 50 సేల యాహియలు ప్రస్తుతము వెచ్చింప నిశ్చయించిరి. వంగవోలు పశువుల ప్రసిద్ధి యెరుగనివారు లేరు. వందలకొలది ప్రత్యక్షమయిన పశువులను కొంతకాలము అమెరికావారును, పిచ్చుట బావావీరపురం దువారు నేటివరకును విదేశములకు తీసికొని పోవుచున్నారు. జానా తీసికొని పోవువానిని అభివృద్ధిగావించి తినుటకుపయోగించెదరట. ప్రభుత్వమువారి లోపమును తీర్వవలసియున్నది. దేశాభిమానులగు మండల నాయకులును రయతులకు బోధపర

ది కొలదికాలమునను నైశేషములను విక్రయింపకుండ జేసిన యెడల ప్రభుత్వమువారు తిగిన యేర్పాటులు చేయుచున నమృతము గలదు.

జలాధారములు.

కృష్ణావైష్ణవ డెబ్బాకాలవలనండి మా గానిభూములకు నీరు ప్రవహించు తూములసంఖ్యయును పరిమాణమును తగ్గించుటయు, అందువలన నీటిలోపము కలిగి పంటలు తగ్గిరైతులు విశేషముగా నష్టము పొందుటయు, వంతులవరువడిని నీరిచ్చుట నేర్వోపయోగముగా లేని సంఘము ఇప్పుడైన ప్రభుత్వమువారికి బోధపడియుండవచ్చును. ఈ సమస్యను సర్వము కలన ప్రజలు పొందుచున్న బాధలు అనంతములు. నయితల మోలాల్చిందనారు లేరైరి. తూములసంఖ్య తగ్గించుటయే మార్గము. పరిమాణము తగ్గించుట అంతిమము. అక్కములనిరూపణము క్రమముగ లేని కాణముచే రావలసిన నీటినిను సురిగ రాకున్నది. గత రెండు సంవత్సరములలోను నష్టములు తురియుచుండుటచేత క్రొత్త యేర్పాటులవలన కలుగవలసినన్ని నష్టములు కలుగలేదు, గాని నష్టలోపము గల దినములలో విశేషనష్టము పొందకతప్పదు. లోకము కనిపెట్టినను గౌరవ లోపమని కాబోలు ఇంజనీరు టింగు డిపార్టుమెంటువారు తిగువనరణులుచేయలేరైరి. నీటిపారు దలనిదయమై వారు చాల తప్పుఅభిప్రాయము గలవారుగానున్నారు. నియమితకాలము పంటకు చాలదా? ముందైననీమి? వెనుకయిననీమి? అని తలంచెదరు. వ్యవసాయానుభవముగల ప్రతివారికిని వ్యవసర ప్రవేశించినది మొదలు (జూన్ నెల 8) నీటికనలగలవోట నారు పోయుట మంచిదనియు, ముదురుగ ఆకుపోయుటయు, ముదురుగ ఊడ్చుటయు అధికముగ పంట పండుటకు కారణములనియు, నీరు కావలసియుండుట అన్ని కాలములలోను గడియారము నకుదురేమి జరుగదనియు, దమ్మునకు-ఉభాలకు ఎక్కువనీరు ఒకేపాద్యము కావలసి యుండుననియు, ఊడ్చుట వెనుకయినకొలది పంటపట్టమే కాక కూలివాండు: కొరకుటయు కష్టమనియు తెలిసికొని, ప్రస్తుతముచిన తూములవలన సరిగ చాలినంత నీరు పారుదల అగునో కాదో యనియు, ఆకుపోత ఊడ్చుట అలస్యముచేసిన గుంటల పంటకు నష్టమా అనియు కోధించుటకు చూర్ల కోటలో న్యవసాయాధికారులు పనిచేసేటలు కింకందంతి కలదు. అటుల జరిగించినచో అందలి పర్యవసానము వెల్లడిపరచుట కష్టము. ప్రజల ఆవశ్యకమునకును, కోధమునకును భిన్నముగా నుండదని నానిశ్చయము. లేనిచో వాచే ప్రజలు చెప్పుకొను మాటలు విశ్వసనీయములుగావని యిదివరకే తెలిసియుండురు. డిటిషా ప్రభుత్వము వారివలన మనదేశమునకు కలిగిన బాధములలో జలాధారముల యేర్పాటు ముఖ్యము. ఈయందలములో భావనాకింకం ప్రాజెక్టు చాలవరకు తయారు కావచ్చినది. సుమారు లక్షయేబదివేలకు అప్పు అయినది. మరి యేబదితొమ్మిది వేలలో 1918-9 సంవత్సరము జూన్ నెలలోపుగా పూర్తికానున్నదని డి. పి. వల్లియవారు చెప్పుచున్నారు. మునియేరు ప్రాజెక్టు వలన 5వేల ఎకరములకు నైగానే సాగుబడిఅయినది. నెల్లూరుముకు మేంకుప్రాజెక్టువలన స్వల్పముగభూమి సాగుబడి నుండునుందు చాల బాధకారి కానున్నది. భృగుభాండాప్రాజెక్టు లక్షలకుబడివేలకుపుగా తయారుకావలసింది, కరువుకాలములో చేయదగినది నిలిపివేసిరి. మొట్టమొదట తిక్కినవనలనలేనే తయారుచేయుటకు నిశ్చయించినపుడు అది మార్పుటకు వేరువులు కావగావు. ఆపనిమాడ చేసినచో గుంటూరుయందలముకు చాలసమపాదము. చాలకాలము క్రొందునే కృష్ణాజలరాయిని ప్రాజెక్టునుసూక్ష్మ ఇరిగేషను కమిషనువారు పనిజరుగలేరనిరి. ఇప్పటికిని ప్లానులు ఎన్ని మేలులు చిక్ ఇంజనీయరువారి అలోచనలోనే ఉన్నవి. వేగముగ ఆపనిప్రారంభించినచో కృష్ణానది కరువై పులనుండు భూములకు ఎంతో సమపాదముగా నుండును. కృష్ణా డెబ్బా స్థిరమువలన సాగుకు గిరి లక్షలు రాబడినచున్నపుడును, అందు కొంతై చెండుకోట్లకుపుగానే ఖర్చుఅయినపుడును, యధానంతరమునెంట్లనను ఇనుపదారులకు కంటే జలాధారములకు ప్రాముఖ్యమిచ్చి పనిచేసినచో వేరేస్థితి ఇష్టపడకంటే ఎన్ని మోర్లెలు బాగుగనుండును. అదియేమినితయోకాని రెయిలు పనులంత శివుముగ జలాధారములవలన జరుగవు. భవముకాంక్షను అయినను ఖర్చుఅగుట కష్టముగానుండును. ట్యాంకురెట్టచేదను స్క్రీముపని మరుకుగ జరుగక పోవుటకు కారణము డిపార్టుమెంటువారి నుష్టిఅని చెప్పక తీరదు. ఇందువిషయమై, ఎంతపనిచేసిన అంత ప్రజలకు బాధము.

ప్రభుత్వమువారికి ఆంధ్రరాజడిహమ్మ. 1914-15 సంవత్సరమున 665 వేలు కాంక్షను అయినను 5 లక్షలమాత్రము ఖర్చుపెట్టిరి. పిమ్మట యుక్తవయసు పరిగ్గించిరి. 1915-16 సంవత్సరములో 833 వేలు ఖర్చుపెట్టిరి. 1917-18 సంవత్సరములో 364 వేలు ఖర్చుపెట్టవలసింది. ఇంకను ఆనేకలక్షలు ఖర్చుపెట్టవలసియున్నది. బాధమేల?

మురుగు కాలువలు

డెబ్బాగాయములో డ్రెయినేజిలోపములు చాలకలవు. కృష్ణా డెబ్బా స్థిరమువలన వచ్చిన మొదటరాబడి పదికోట్లలోను అన్ని ఖర్చుపొసగు ఏమోట్లు 24 లక్షలు నికరమున ఆనామము తేలింపుకు అందుగో తగినంతసామ్యమునకు కాలువలు బాగుచేయుటకు ఖర్చుపెట్టుట న్యాయము. డ్రెయినేజి బాగుచేసిన, దానివలన రాబడిలేదని తలపనూడదు. దేశాభ్యుదయమునకు డ్రెయినేజివల్లెకో ఇరిగేషనుకు డ్రెయినేజి అట్టిది. చిరకాలము ఆశ్రయచేసినచో పంటలును భూములును పాడగును. చిరకాల రాబడినూడ తగ్గును. అది కావచ్చును ప్రభువులు వక్రములు కాదు గావునకు, ప్రజాసౌఖ్యము కొరకు పాటుపడునారు గనుకను, వక్రకపు రికాజు అరలంబింపనూడదు. ప్రజలసౌఖ్యమునే ముఖ్యముగా చూచుచుండవలెను. ఇది వరకు నుండలసభలో మురుగు కాలువలనుసూక్ష్మ చర్చించుచు, ఇతికంపాకు, దుండిపెట్టుకాలువను వెన్ల మురుగు కాలువగజేసి తుంగభద్రలో కలుపవలయుననియు, కొల్లియగూడు మొదలు మురుగు కాలువ త్రవ్వి చెరువూరివద్ద నల్లయడ మురుగు కాలువలో కలవవలయుననియు, జమ్మలపాడునుండి మురుగు కాలు త్రవ్వి పేరాలడ్రెయినేజిలో కలిపి భట్టికోట డ్రెయిను బాగు చేయవలయుననియు, చోడిపాలెము చెరువునుండి ఇనుగుర్తి పాలెము మురుగు కాలువలోనికి మురుగు కాలువ త్రవ్వించవలెననియు, బ్రాహ్మణకోమారు గ్రామమునకు గడద బాధతేకుండ మురుగు కాలువ త్రవ్వించవలెననియు, గత రెండుమాడు సంవత్సరములనుండి ప్రభుత్వము వాచిన మండలసభలలో కొందున్నాడు. కాని వారి విషయమై తగినంతపనిచేసిన నటుల కనుపింపదు. స్వల్పముగ మురుగు కాలువలు బాగు చేసినంత మాత్రముచేత ప్రయోజనములేదు. కృష్ణావైష్ణవ డివిజనులో కొనుమారు కాలువకు 35 వేలు, నైజామపట్నము కాలువకు 7 వేలు, మురుగు కాలువలకు 2 వేలు, కరకట్టకు 13 వేలు మాత్రము ఈ సంవత్సరము బడ్జెటునుబట్టి ఖర్చు పెట్టదలచినట్లు కనబడుచున్నది. నెల్లూరుముకు ఖర్చుపెట్టు 47 వేలు మురుగుకు సంబంధించినదికాదు. మురుగు కాలువల జరూరు కనిపెట్టుటకు ప్రత్యేకముగా తగిన రివిన్యూఉద్దేశ్యము ఇంజనీయరు నియమించి రయితుల కష్టములు తెలుపుటకు వారితరపున ఒకరిని, తమవద్దనుంచుకొని గోవావరి కృష్ణా డెబ్బాలు అడేవనిగా తిరిగి రిపోర్టుచేయదగిన సమయము వచ్చిరి. ఇంజనీయరుకు డిపార్టుమెంటువారి సలహాను పొందవలయునని వారివారి వేలము విడిచిపెట్టినయెడల ప్రజలకష్టములు కనిపెట్టగని జనాభిప్రాయమైయున్నది. భట్టికోట మురుగు కాలువ బాగుచేయుటకు 5 వేలు, పొన్నపల్లి కాలువ కడింపల్లి మురుగు కాలువ క్రవ్వటకు 8800, దోనెపూడిట్టాకు బాగుకొరకు 21900, పాలయకాయగుంట మురుగు కాలువ క్రవ్వటకు 4000, తుంగభద్ర మురుగు కాలువ బాగునకు 20 వేలు, కారంచేరు కాలువకు 6 వేలు, జూపూడికాయ క్రవ్వటకు 5700, మురుకొండ పాడు మురుగు కాలువకు 500, కొంపేరు మురుగు కాలువకు 7600 ఏకచిహనుగాని ఇది యెంతలో తయారగునో తెలియదు. 1917-18 సంవత్సరములో తయారుకావలెనది 1916 సంవత్సరము జూలై నెలలో చెప్పిరి గాని బడ్జెటు ఏర్పాటు దిని ననుసరించి కనబడదు.

ప్రభువులు తమతప్పగనిపెట్టినపుడు సవరణచేసికొనుట జ్ఞాపకాత్రము. గౌరవలోపమని దిగుడుఉద్దేశ్యములు చెప్ప మాటలు గణనలోనికి తీసికొని రాదగదు. అందుకు నిదర్శనముగా ఎ. బి. తరముల యేర్పాటుతో భూములకు నీటిసప్లయ చేయుటకు నిబంధనలు చేసినపుడు ప్రజలు ఎన్ని విధముల మొరలిదనము బాధము లేకపోయెను. మానసికములకు రామచంద్ర గ్రామపుంతులుగారి పరిశ్రమమున గవర్నమెంటువారు వారి ఉద్దేశ్యములను ఇందలి మంచిచెడ్డలు రిపోర్టుచేయుడగా ఎ. బి. విభజన అవసరములేదని రిపోర్టు చేసినపయిని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించి 1916 సంవత్సరము నెల్లూరు, నైజామలో పూర్వపు ఆదర్శ రద్దవరచి ప్రజలలో పుట్టిన కలవరమును మానిపించిరి. అందుకు వారంతయు నడవనీయులు. ఇటులనే కొంచెమువరకే లించినచో తూముల మూర్ఖులుసహా అవసరమని బోధపడును.

రాబోవు సంవత్సరములోపున నయినను ఈబాధలు దొరతనము వారు తొలగించురుగాక.

కృష్ణానదలవలన ఈజిల్లాలో చాలనష్టము సంభవించినసంగతి మీకు తెలియును. కాని ప్రభుత్వమువారికి తెలిసిన భోగట్టానుబట్టి 8500 ఎకరములు పంటభూములకు వరదతగిలినదనియు, తుంగభద్ర కొల్లిమెగ్గ నల్లయడరాంపేరు మురుగు కాలువలకు గండ్లుపడి నష్టము సంభవించెననియు, ప్రాతూరు వద్ద కృష్ణానదిగట్టు తెగినదనియు వ్రాసిరి. లోగడ ప్రాతూరు వద్దగట్టు బాగుగ వేసినయెడల ఈనష్టము రావండుననికొందరి అభిప్రాయము. బడ్జెటు ఏర్పాటులనుబట్టి వరదనష్టముపొందిన మురుగు కాలువలు బాగుచేయ సమకట్టినట్లు మీదవ్రాసిన అంశములవలన తేలగలదు. వేగముగ ఈ పనులు నెరవేర్చుట చాల అవశ్యకమని అందరికిని తెలిసిన విషయమే.

ఎనిమిదవ ఆంధ్ర మహిళా మహాసభ నెల్లూరు.

1917 సంవత్సరము జూన్ నెల తే. 1, 2 దులలో నెల్లూరు లోని మూలప్పేట రిక్రియేషన్ క్లబ్బులో నిర్వహించబడిన సభా మండపములో ఎనిమిదవ ఆంధ్ర మహిళా మహాసభ సమావేశమగును. స్త్రీ విద్యార్థిమాలముగల నారీమణు లందఱు సభకు విచ్చేయువ్రార్థితులు. భోజనసభకు తేర్పాటు చేయబడును. మూలప్పేటలో శ్రీ వేణుగోపాలస్వామివారి సమావేశమున బస తేర్పాటు గావించబడినది. రాబోవువారు ముందుగా అభ్యుత్సాహ రాతి తమ రాకను తెలియజేయవలెను. శ్రీమతి కాశీ నాధుని రామాబాయిమ్మగారు రధ్యక్షత వహించ సంకీర్తించిరి.

ఈ ఆంధ్ర మహిళా సభ ఆరుస్కెక్టర్ల పర్యాయములు కూడి వివిధతీర్మానములు గావించినన బ్రయోజన మేమియు గానరాకున్నది. ఈసభకు స్థిరత్వము కలుగజేయవలెనను తలంపుతో ఒక స్థాయిసంఘమును ఈసంవత్సరము జూన్ 1, 2 తేదీలలో జరగబోవు సీసభయందు నేర్పాటుచేయు నుద్దేశము టయే గాక ఆసంఘమునకు నూట పదహార్లకూడ చదివించ బ్రయత్నములు సల్పుచున్నారము. ఈసంఘము విశేషభారము వహించవలసియుండును కాబట్టి ఇందలిసభ్యు రాండ్లు కేవల విద్యా వతులేగాక ప్రపంచానుభవముకలిగి కార్యనిర్వహణ మందు ఉత్సాహము శక్తికలిగినవారుగ నుండవలయును. ఈస్థాయిసంఘము ఆంధ్రదేశపు మహిళలందఱి పురోవృద్ధికై పాటు పడవలసియుండును. కాబట్టి దీనినేర్పాటు గావించుటకు నానామండలములనుండి మహిళాప్రతినిధులు విశేషముగ రావలసియున్నారు. మహిళా సమాజములన్నియు బ్రతినిధులనుతప్ప క పండించవలయును. ఇందఱును తేరికంగాని స్థాయిసంఘము క్రమముగ నేర్పాటు కావలెను. ఈసంఘమువారే తమలో నొకరిని సంసార కార్యదర్శిగ నియమింపవలసి యుండును. ఈసంఘము పేరునకు గాక ప్రయోజనకరమైన కార్యమును నలుపుటకై ఏర్పాటు గావించబడుచున్నది. కాబట్టి ఆంధ్ర దేశమందలి స్త్రీలందఱు వారివారి గ్రామములనుండి విద్యా వివేకసంపన్ను లోకజ్ఞానగుణులు నగు శీలవతులను తమకు బ్రతినిధులుగ నెన్నుకొని రాబోవు సభకు బంపవ్రార్థితులు. అట్టి ప్రతినిధులకు భోజనసభలు బసలు ఇవట నేర్పాటు చేయబడియున్నవి. నెల్లూరు మూలప్పేటలో శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి సన్నిధిసమీపమునకు నేరుగా రావచ్చును. తమ రాకను ముందుగా తెలియజేసినవారలు రైలుస్టేషనువద్ద నుండి బసకు బిలుచుకొన పోవడుదురు.

పత్తి రుక్మిణీబాయిమ్మ
పంగనామల అమ్మమ్మమ్మ
బడి వెంకటసుబ్బమ్మ
నేలనూతుల రామలక్ష్మమ్మ.
కార్యదర్శినులు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర స్వరాజ్యసమితి :—స్వరాజ్య సమితి పక్షమున ముందున ఆంధ్రదేశమున జరుగవలసిన కార్య విధానమును నిర్ణయించుటకు గాను స్వరాజ్యసమితి సభ్యులు నెల్లూరు పురమున ఆంధ్ర మహాసభసభ సమయమున జూన్ రెండవ తేది నాడు సమావేశము కావలెను. ఆంధ్రదేశములోని స్వరాజ్యసమితుల వారెల్లను తమ తమ ప్రతినిధుల పేర్లను ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యదర్శి పేట నెల్లూరు ఆంధ్రమహా సభాహోవన సంఘము వారి కార్యాలయమునకు తెలుప వ్రార్థితులు. సమావేశ స్థలము, కాలము ఇత్యాదులు మొదటి తేది నాడు ఆంధ్ర మహాసభ సమయమున నీ ప్రతినిధులకు తెలియ చేయబడునని. ఆంధ్రదేశీయ స్వరాజ్య సమితి కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

౨౩ వ గుంటూరు మండలసభ

చిత్తు తీర్మానములు.

1. (క) ప్రపంచములోని వివిధజాతులమొక్క స్వాతంత్ర్యరక్షణకై పోరాడుచున్న మిత్రమండలి వారికి జయము కలుగవలెనని సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. (చ) రష్యాదేశ మందు ప్రజాసత్తాక ప్రభుత్వమేర్పడినందున కీ సభవారు ఆనందించుచున్నారు.

2. యుద్ధవ్యయమునకై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రేపాటు చేసిన ఋణమునకు తమ శక్తికొలది అప్పు నిచ్చుటకు దేశీయుల నీసభవారు ప్రోత్సహింపజేయుచున్నారు.

3. ప్రభుత్వమువారు హైదరాబద్ విద్యార్థులు కూడ బాలభటులుగా నుండుటకు అంగీకరించినందుకు సంతసించుచు ఆంధ్రదేశమందు కి శాలలలోను ఉన్నత పాఠశాలలలోను ఈ యుద్ధవ్యయమును ప్రోత్సహించి బాలభటుల సేర్పరుట అవసరమని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. మద్రాసు రాజధానిలోని విద్యార్థులు రాచకీయసభలకు పోకూడదనియు రాచకీయసభలలో నెట్టి జోక్యము కలుగజేసుకో కూడదనియు, ఉపన్యాసకులనుబట్టి నిషేధించు నధికారము విద్యార్థాలాధికారుల కిచ్చుచున్నట్టియు, ప్రభుత్వమువారు నూతనముగా బారీచేయించిన ఉత్తరపులు ఆక్రమములనియు, విద్యార్థుల పురోభివృద్ధికి భంగకరములనియు బ్రిటిషు సంప్రదాయకమునకు వ్యతిరేకములనియు సభవారు అభిప్రాయపడుచు అట్టి పుస్తకపుటలను రద్దుచేయుటకు కోరుచున్నారు.

5. (క) సామ్రాజ్యసభలో ఇండియా దేశమునకు ప్రాతినిధ్య మిచ్చినందుకు సభవారు ఆనందించుచున్నారు. (చ) స్వపరిపాలనముగల వలసరాజ్యములతోపాటు సమానముగా ఇండియా దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లేనియెడల అట్టి ప్రాతినిధ్యము ప్రజోపయోగము కాదు గనుకను పూర్వానానా సాంప్రదాయముల వలనను బ్రిటిషుప్రజలతోడచిరపరిచయము వలనను అభ్యాసమువలనను స్వపరిపాలనమునకు ఇండియనులు అర్హులై యుద్ధకాలములో చూపినరాజభక్తి దేశభక్తి ఆత్మార్పణశక్తి స్వాధీనత్వమువలన తమ అన్నత గుణపు పరిచిరి గనుకను వలసరాజ్యములలోనున్న ఉత్కృష్ట స్వపరిపాలనాపద్ధతికి తగ్గని స్వపరిపాలనమును ఈదేశమునకు వెంటనే ప్రసాదించవలయునని యీసభవారు బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారిని ప్రార్థించుచున్నారు. (ట) స్వపరిపాలనము సాధకమగుటకు ఇండియాదేశమును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగా విభజించుట అవసరమని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. (థ) తెలుగు జిల్లాలయొక్క పరిపాలనా స్థావరమునకు ఆంగ్లముల పురోవృద్ధికిని యిప్పుడు మద్రాసు రాజధానిలో నిమిడియున్న పదునెండు తెలుగుజిల్లాలను ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నిర్మించుట అవశ్యకమని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రమును నిర్మించుటకు గాను ఆంధ్రమహాసభవారు సాధ్యమయినంత త్వరలో ప్రభుత్వమువారిని కోరవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

6. (క) ఇండియాదేశమునుండి వలసరాజ్యములకు కూలీలను పంపు గ్రమెంటుపద్ధతి భారతీయుల ఆత్మగౌరవమునకును నీతికిని భంగకరముగను సామాన్య మానవహక్కులకు వ్యతిరేకముగను ఉన్నందున అట్టి పద్ధతిని ఈసభవారు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు. (చ) సదరు పద్ధతిని వెంటనే నిల్పివలచేయించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

7. (క) మన జిల్లాలో ప్రతితాలూకాకును అగ్రమ పక్షము ఒక యున్నతపాఠశాలయు ప్రతి గ్రామమునకు ప్రారంభ విద్యుగరపు పాఠశాలయు అవసరమని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. (చ) మాద్యలోను వినుకొండలోను అద్దంకిలోను అసంపూర్తి ఉన్నతపాఠశాలలను స్థాపింపవలెననియు భట్టిప్రోలులోను చందవోలులోను అమర్త్యూరులోను మోయ్యరుగ్రేడు యెలిమెంటరీ పాఠశాలలను ఏర్పరుచుటకు జిల్లాతాలూకా బోర్డులను ఈసభవారు కోరుచున్నారు. (ట) ఈ జిల్లాలో నెకండర్ గ్రేడు బోధనాధ్యన పాఠశాలను ఏర్పరుచుటకు ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

8. రాజకీయాందోళనము సంవత్సరము పొడుగునను విశేషముగా జరుపుటకును ప్రజావబోధము కలిగించుటకును జిల్లాసభకు కార్యపరమిత్రత కలుగుటకు తగినయోర్పులు చేయుటకును ఈసభవారు జిల్లాసంఘము వారిని కోరుచున్నారు.

9 జిల్లా సంమాధ్యక్షులగు కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు ప్రారంభించిన కాలాటకా సభకు జిల్లాలోని ప్రతి గ్రామములోను నమూనా చేయుట ప్రజాహితే జీవనమునకు అవసరము గనుక అట్టిపనికి జిల్లాలోని ప్రజలందరు తోడ్పడవలయునని యీ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

10. ఈదిగున ఉదహరించబడినటువంటి రోడ్లను వేయించ వలయుననియు వంతెనలు కట్టించ వలయుననియు కాలవలు త్రవ్వించ వలయుననియు యీసభవారు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారు.....

చెన్నపురి శాసనసభ.

ఉదకమండల సమావేశము.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము.

శాసనసభలో చేయువలసినపని.

మద్రాసు స్థానిక స్వపరిపాలనా విషయక శాసనములను, మద్రాసు పురపాలనా సంఘము బిల్లును, మద్రాసు మండల పురపాలనా సంఘము బిల్లును, మద్రాసు లోకలు బోర్డుఆర్డర్ల సవరణ బిల్లును, మద్రాసుటవును ప్లానింగుబిల్లును, మద్రాసు ప్రివేన్సు ఆఫ్ అడ్వర్టైజ్మెను బిల్లును—వీనినిగూర్చి రాబోవు శాసన సభలో చర్చ జరుపబడ వచ్చును.

మద్రాసు పురపరిపాలనా విషయమైన బిల్లు ప్రకటింపబడినది. ఇందు విషయమై పురపరిపాలనా సంఘము యొక్క అభిప్రాయమును దొరతనమువారుకోరిరి. ఈబిల్లు ననుసరించి పురపాలక సభానియమలలో కొన్ని సవరణలు జరుగును. సంఘాధ్యక్షులకు సభవారితో నెప్పు కొనబడును. ఒక అధికార సభ్యుడగు కమిషనరు నియోగింపబడును. సభలో యెన్నిక సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చు చేయబడును. శాసన విరుద్ధము కానంతవరకు, సంఘమునకు సామ్య విషయమై సంపూర్ణాధికార మొసంగబడును. పురపాలక సంఘమున నున్న ఉద్యోగి యొలను నియమించుటకు సభవారికి సర్వాధికారము కలదు. కాని ఉన్నతోద్యోగములలో సభవారి నియామకములను ప్రభుత్వమువారు నిరాకరింప వచ్చును.

మద్రాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీబిల్లు విషయమై దొరతనమువారు రింకను ఆలోచనచేసి తరువాత దానికి ఇండియా దొరతనము వారికి పంపవలెను. పురపాలనా సంఘములలో యెన్నిక సభ్యులసంఖ్య హెచ్చు చేయబడును, పరిపాలనా శాఖలను పరీక్షించుటకు ప్రత్యేకసంఘములను స్థాపించుటయును, యీ బిల్లుయొక్క ముఖ్యోద్దేశములు.

మద్రాసు లోకలుబోర్డుల ఆర్డర్ అమెండుమెంటు బిల్లుయొక్క నిబంధనలను గూర్చి దొరతనమువారు రింకను యోచింపవలసి యున్నది. తమ సాధన సంపత్తిని వృద్ధి పరచుకొనుటకు ఈబోర్డులకు అధికార మియ్యబడును. లోకలు బోర్డుల, తాలూకాబోర్డుల పరిపాలనాధికారములు పెంపొందింపబడును.

మద్రాసుటవును ప్లానింగుబిల్లు ననుసరించి పట్టణములను వృద్ధిచేయుటకు తగిన అధికారము పురపాలక సంఘము వారి కియ్యబడును. ఇండియాదొరతనమువారి బిల్లునకు తమ అంగీకారమును తెలియజేసిరి.

మద్రాసు ప్రివేన్సు ఆఫ్ అడ్వర్టైజ్మెను బిల్లు ననుసరించి మంచి ఆహారపదార్థములనే మాత్రము అమ్మునట్లు చేయబడును.

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును సాధ్యమైనంత త్వరలో వృద్ధి పొందింపవలయు నను అభిప్రాయము ప్రభుత్వమువారి కున్నదని తెలియజేయుటకై యీవిషయములను విపులముగ తెలిపినాడను. ఈరాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము కాలక్రమముగ ఆధికవ్యవస్థల ననుసరించి, అభివృద్ధి పొందుచుండవలెను. రాజధానియందలి తాలూకా సంఘములు, జిల్లాసంఘములు, పురపాలక సంఘములు, మిగుల తృప్తికరముగ పని చేయునటులే చేయుటకై దొరతనమువారు అభిప్రాయము. దేశీయ సభలలోను, పార్లమెంటులోను చేయు పనికంటె, యీ సంఘములలో చేయుపని యెంతయు ఉపయోగకరముగ నుండును. ఇదిగరకు ఇండియా కార్యవర్గము నుండిర కూ ప్రభువుగారు మొదట లండను పంపిసభకు అగ్రాసాధికారి నుండిరి. ఈరీతిగా చిన్న చిన్న పదవులలోనుండి, అనుభవజ్ఞులమును సంపాదించుటచేతనే వీరు మహోన్నత స్థానముల నాక్రమించి ఘనముగ దేశదేశ జేయగలిగిరి. ఇటీయంగానూ

ణములను మీ దృష్టిపరచున నుంచుకొని పని చేసెదగని నమ్ముచున్నాను. ఈరీతిగా జ్ఞాన సంపాదనము చేసిన తరువాత శాసన సభలలో పనిచేసినయెడల దేశమునకు మిగుల లాభకరముగ నుండును. ఏల నన, అన్ని కళలవలెనే రాజ్యపాలనా జ్ఞానముకూడ మిగుల అనుభవముతోడను, స్వయంకృషితోడను పొందవలగును. అందుచే స్థానిక ప్రభుత్వమును వృద్ధిపొందజేయగల యీబిల్లులను గూర్చి మీరు బాగుగ యోచింపగోరెదకు. ప్రస్తుతము సర్. శివస్వామి అయ్యగారు చేసిన పని గణనీయము.

స్వరాజ్యము విషయమై మార్గానుసర్తుడు ఇక వొక సంగతిని గూర్చి కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. యుద్ధానంతరమున హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము కావలెనని చేయు ఆందోళనమును గూర్చి మీ కెల్లరకును తెలియును.

ఆంగ్లసామ్రాజ్యమునకు స్వపరిపాలనమే మూలాధారముగను, శీవనాధారముగను యున్నది. అందుచే ప్రపంచమున న్యాయమును, స్వాతంత్ర్యమును నెలకొల్పుటకు పోరునల్పుచున్న ఆంగ్లేయులు, హిందూదేశపు పురోవృద్ధి నూదనలను సానుభూతితో తిలకింపుచున్నారు. విశ్వర్యమున నందరును మిత్రులగుదురు. దార్శన్యమున నిక్కమిత్రులు తెల్లమగుదురు ఆవిధముననే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని వారందరును గడచిన మానువత్సరములనుండి సమముగనే కష్టముల ననుభవించుచుండుటచూడవారిఅన్వేష్యమైత్రీస్వభావము తేట తెల్లముకాగలదు. క్రమముగ హిందువులు స్వరాజ్యమును పొందుటకు తగిన సామర్థ్యమును సంపాదించుకొనుచుండుట చూడ నావసర దేశసితులను యెరిగిన యితరులకును సంతోష దాయకముగ నున్నది. ప్రస్తుతము వీరు కోరుచున్న సంస్కరణములు అనతి కాలములోనే రావలెనని కోరుచున్నారు. ఇట్టి ఆశయముల యెడల సత్ప్రభావము చూపుచు నేను మనః పూర్వకముగ యీ యుద్ధయము విషయమై కొంచెము చెప్పెదను.

ఇంతలో స్వపరిపాలనము ఇండియాకువచ్చుట దుర్లభము. యుద్ధానంతరముననే శాసనసభకు కార్యనిర్వహణసభమై అధికారమియ్యబడునని యీయుద్ధయ నాయకులు విద్యాధికులబోధించుచున్నారు. శాసనసభలో నెక్కువమంది యెన్నిక సభ్యులుండుననియు వీరు చెప్పుచున్నారు. కాని ఇండియా దేశపుస్థితిగతులను గుర్తరిగిన బాధ్యత గలవా రెవ్వరును, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మింతలో వచ్చుననిశిష్టజాలరు. కాని క్రమముగ స్వపరిపాలనమును మనము పొందవలయునని, మనయందరమును ఆయాదర్శనమునకై పాటుపడుచున్నాము.

యుద్ధానంతరమున నెట్టి సంస్కరణములు జరుగనున్నవో గ్రహించుట మిగుల కష్టము. అయినను, ఈ సంస్కరణములు ఈ యుద్ధయముయొక్క నాయకులు బోధించు ఆశయములకు తృప్తికరముగ నుండవలె చెప్పవచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితుల వలన చిట్కలు రాగలవని యెల్లరకును తెలియును. కాన, చెన్నరాష్ట్ర దొరతనమువారు ప్రజాభిప్రాయమును మార్చునట్లుంపవలెను. సంగతి సందర్భములను తెలిసికొని అందరును పని చేయవలెను. మందలింపులను మరచిపోవుట ఆభాగ్యమునకు కారణము. ఆంగ్ల రాజనీతి శాస్త్రములందరు

దేశాభివృద్ధి నభిలషించినయెడల త్వరలో స్వరాజ్యము వలయును కోరిక మారవలె; ఆగ్రహజనించుచుండుటలు నుపయోగించు నీ యుద్ధయమున ప్రజానాయకులకు, బాధ్యత గలవారలను సంబంధము కలుగ జేసికొనరాదని కోరుచున్నాను. ప్రస్తుతము చెన్నరాష్ట్రపు దొరతనమువారి రాజధానికి మంచిపరిపాలన మొసంగుట కుత్సేకములు. దొరతనము వారిపై నెట్టి ప్రతికూల వాక్యములవలన ఉద్యోగుల అధికారము తగ్గుటయు, ప్రజాసామాన్యము లొంగుబాటుగ నుండకపోవుటయు తటస్థింపవలెను. ఇట్టి విరుద్ధ ఆశయములను పెంపొందించి, ఆపాయకరము గమ్యమున నడిచు నీయుద్ధయమును నిరుత్సాహపరచుటకై దొరతనమువారు యత్నింపవలసి యుండును. ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు యుద్ధకార్య నిర్వహణమున నిమగ్నులై యున్నారు. కాన, యిప్పుడు హిందూదేశపు రాజ్యము విషయమైవారి కేర్పలను వినియోగించుటకు వీలులేదు. ఇప్పటి ఉద్యమము మిగుల పక్షపాతముగ నున్నది. ఇట్టియుద్ధయము ఫలవంతము కానేరదు.

ప్రస్తుతపు రాజ్యాధికారులపై ప్రతిపాల విమర్శలు నీరిచే జరుప బడుచున్నవి. ఈవిమర్శలు యుద్ధాయుక్త మాన్యములును, ఆగ్రహధరితములును అయియున్నవి. మర్యాదయగు విమర్శనము నెవ్వరు స్వీకరింపరు; తాము విమర్శనకు ప్రతికూలునమనియు, జాప్తిసార్వభౌముని పతాకముక్రిందను పాదులయనియు యీయుద్ధయములో చేరివారు చెప్పుచున్నారు. కాని ఉద్యోగులపై నిట్టి విమర్శనను చేయుటకు ఇదియొక సాధు గానెగను.

విషయానుక్రమణిక.

కృష్ణాజిల్లా విభజన, రాజకుటుంబవార్తలు	2
గుంటూరుమండలసభ	3-4
చెన్నైలో శాసనసభ	5
ప్రధానవ్యాసము	
ఆంధ్రోద్యమము	6
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	7
విరోధానుభవసంగ్రహము	
ఒకే తండ్రివాడలు	8-9
మఖ్యమంత్రివార్తలు	10
ఇంగ్లీషుతండ్రివాడలు	11-12-13-14
మొదటి ప్రతిక వ్రాతలు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ మే నెల 28-వ తేది

సోమవారము

ఆంధ్రోద్యమము.

గ

ఆంధ్రోద్యమము ప్రధానము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజల నడి కేటము రాజకీయముగాను ఆంధ్రోద్యమమునందు రాజ్యాధర్మము ప్రధానంగాను. ఆయంగలము విదాన విశేషముల బల మాధారపడి యున్నది. ప్రధానాంగమైన రాజ్యాంగమునందు బలము లేనపు డితరాంగములును బలహీనములగును. ఆంధ్రోద్యమము కేవలము రాజకీయము గాకపోయినను రాజకీయాంగము ప్రధానాంగముగ నున్నది ప్రధానాంగ బలము లేనపుడే ఇతరాంగములు వాదము గాన నితరములు బలమేరితని నాంధ్రోద్యమమునకు దోడ్పడుదును విచారార్థముగ నున్నది. ఆంధ్రోద్యమము తలెత్తిన సకలోద్యమములకు ఫలము లున్నవి. ఆంధ్రప్రజల వికాసము ఆంధ్రప్రజల విషయములు వృద్ధిని బొందవలయును. సంఘ సంస్కరణ సంస్కరింప బడవలయును. ఆర్థికవ్యవస్థలను పరిపుష్కము నొందవలయును. వాణిజ్య పరిశ్రమలు వర్ధిలవలయును. మతాచారములు పునరుద్ధత నొందవలయును. ధర్మములు వ్యాపించ వలయు. ఈ సకలోద్యమములును నాంధ్రోద్యమము నందంతర్గతములై యున్నవి. ఆంధ్రదేశమునందు గలిగిన ప్రజోద్యమ సకలోద్యమములకును సకల సంఘములకును వ్యాపించినదని దేశ ప్రజలను బోధించిన వారలకు విశదమగుచున్నది. ముఖ్య సంఘము లందు సాంఘికములను సాంస్కృతిక సభనృద్ధి చేయవలయునను భావము గలిగింది. సాంఘికములను సుతిము నుద్ధరించ వలయునని మతాభివేషము గలిగినది. సంఘము నుద్ధరింప వలయునను సభిలాష గలిగినది. స్వీయ సభిలాషములను విస్తరించి సంఘము యొక్క సుఖసౌఖ్యమును పాటుపడ వలయును సభిలాష యునున్నది. ప్రజలు స్వీయసంఘారామమునకై ద్రవ్యమును వినియోగించుట కుపక్రమించి సంఘక్షేత్ర సకల సంఘము లందును వృద్ధి చేయుచున్నది. బ్రాహ్మణులు తెలుగు దేశమునకు రమ్యమిద 5,00,000 కలరు. బ్రాహ్మణులను వియోగము కైలలు వైభావములు మధ్యమునాటి సభలను జేయుచున్నారు. శాఖాసభల

యందు ద్రవ్యము వసూలుచేయబడి విద్యాభివృద్ధి కై వినియోగింపబడుచున్నది. శాఖాసభలయందు పూర్వార్థాచార పరాయణులకు నవీనాచార పరాయణులకు సమావేశము గలుగుచున్నది. ఈ సమావేశములు యువజనులకును వృద్ధులకును గల భేద భావమును నంతరింప జేయుచున్నవి. వృద్ధాచార పరాయణులు యువజనాచారములను దింతవరకును చూపుచున్న యసహనమును తగ్గించుచున్నారు. నవీనాచార పరాయణులు వృద్ధాచార పరాయణుల పట్లను జూపెడి విషయము తగ్గించుచున్నది. శాఖాసభల సమావేశము వలనను నన్యాయ విశ్వాసము పెరిగి సంఘము నందు నూతన భావములు గలుగుచున్నవి. యువజనులందు మతాభిమానము వర్ధిలుచున్నది. ఆంగ్లవిద్య నభ్యసించెడి యువజనులకును వేదాధ్యయన పరాయణులైన వృద్ధులకును సౌఖ్యము మిత్రమును కలుగుచున్నది. యువజనులందు పాశ్చాత్య విజ్ఞానము వృద్ధులందు ప్రాచీన విజ్ఞానము మూలభూమినించినను భేదములకును సభామంటపములందు భోజనశాలలందు సామాచర్యము గలిగి భేదభావ మంతరించుచున్నది. ఈ సంయోగము సంఘ ధర్మములందే కాకను మతధర్మములందును గలుగుచున్నది. యువజనులకు స్వధర్మము నందును స్వచుత్తము నందును సభిలాషాసము గలుగుచున్నది. యువజనులకు గలుగుచున్న ధర్మమతాభిలాషను పెద్దలు బోధించుటకు శ్రమచేయుచున్నారు. ధర్మ పరిక్షణమునకునై వృద్ధులకు సహాయమును, వృద్ధి వ్యాపకమునకును పుల సంఘములందును ప్రయత్నమును జరుగుచున్నవి. విశ్వబ్రాహ్మణులు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజులు కమ్మలు శాపులు తెలగలు తెలగులు మొదలగు సంఘముల వారు స్వకీయ సంఘమును వృద్ధిచేయుటకై సౌముములను సాపించి సభలను జేయుచున్నారు. ఈ సభల ప్రయోజన నిర్వహణము యొక్క చున్నది. ప్రతిసంఘమునందును ప్రకృతి ప్రయత్నములు విద్యావ్యాపకమునకును మత ధర్మవ్యాపకమునకును వినియోగ పడుచున్నవి. విద్యావ్యాపకమును జేయుట కపారమైన ద్రవ్యము గావలసి యున్నది. దేవుడు దేశమునందు 20 లక్షల కాపులు 11 లక్షల కమ్మలు 11 లక్షల తెలగలు 15 లక్షల తెలగులు గలరు. కాపులను 10 లక్షల కమ్మలను జమీందారులు విద్యాభిమానులు కావినను వారి సాధుభృత్యులను నైతికములను బాగుగ జేయుటలేదు. కాపులందు శ్రీమతులు జమీందారులు విద్యాభిమానులు గలరు. వారందరును కాపుల యభివృద్ధికై పాటుపడుట యాంధ్రోద్యమమును సాధించుటకు ముఖ్యమైన మార్గములైనవి. ఆంధ్రదేశమునందు బ్రాహ్మణులు 4 లక్షల మూలమే ధర్మ ఆయునను బ్రాహ్మణులయందు గల ప్రవలములు శాపులయందు లేదు. కారణము విద్యావ్యాపక భావము. సకలసంఘములందును ప్రజోద్యమము గలిగించి వారిసంఘాభ్యుదయమునకు పాటు పడవలయు పురిగొలుపుచే ఆంధ్రోద్యమమునకు ఫలము. ఆంధ్రోద్యమము సర్వతోముఖమైన యాంధ్ర వ్యవస్థాపక సమన్వయకమిదనిది. ఆంధ్రమునకు సభ సర్వతోముఖమైన యాంధ్ర ప్రజాభిమానమునకై ఏర్పడినది. ఆంధ్ర ప్రజాభిమానమున కాంధ్రమునకు సభయును నాంధ్ర శాఖా సభలును సాధనము లగుచున్నవి. శాఖాసభల ఆంధ్ర ప్రజల కనసరకైన ప్రత్యేక వ్యవస్థలను సాంధ్రమునకు సాంధ్ర ప్రజల కనసరకైన సామాన్య విషయములను

నిర్ణయించుచున్నవి. ప్రత్యేక వ్యవస్థలకును సామాన్య వ్యవస్థలకును గల సంబంధమును నిర్ణయించి ఆంధ్రోద్యమమును సఫలముచేయుట ఆంధ్రమునకు సభకు ఫలము. ఆంధ్రదేశమునందుగల సకల సంస్థాపకలకును నాంధ్రమునకు సభకును సంబంధమును గల్పించిన గాని యాంధ్రోద్యమాదర్శముల వ్యాపించుటకు వీలుగలుగదు శాఖాసభలయందు సయిత మ్యాంధ్రోద్యమాంతర్గతములైన ప్రతి పాదనములను ప్రతిపాదితము చేసి యామోదించుటకై పాటుపడుట యాంధ్రోద్యమ వ్యాపనమునకును ప్రాప్తికిని సాధనము.

వ్యవసాయము.

కృషిసాయ జీవము నింద్యమును దురభిప్రాయము నవీన భారత యువజనుల మానసముల నావరించుట సంతాపకరము. విద్యాధికులు వ్యవసాయ పార్శ్వరామిక జీవనమును నిరసించుచున్నారనుట నిశ్చయము. అందు ముఖ్యముగ వ్యవసాయమును పూర్తిగ బహిష్కరించుచున్నారను. వంతవరం పరాగతముగవచ్చు భూస్థితిగలవారు తమభూముల సమరకముచేసి ఏదేని యొక సేవక జీవనమును బడసి కృతార్థులమైతిమని సంకల్పించుచున్నారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి భూస్వామి ధనికుడును విద్యాధికుడును సుందరతన. మరియు నతిదురదీన కాశ్రీయ పరిశోధనా ఫలితములను గ్రహించి వ్యయముగ వ్యవసాయ విద్య నభ్యసించి నూతన సేద్యోపకరణములను వినియోగించి పనిచేసిన తరువాతాధిక ఫలితములు కలుగును. ఇట్లు వ్యవసాయాభివృద్ధికి ధనికులగు భూస్వాములు ప్రయత్నించిన భూములు సారవంతములగుటయు వంటలు హెచ్చుటయు వైశ్యవృత్తియించుటయు ధర్మ తత్వమును దేశాధిక్యతని శ్రేష్ఠతను మగుటయునే గాక చీడనాదను జీవనాధారముగూడ నేర్పడును. ప్రస్తుతము ధనికులగువారు తమ భూముల సమరకముచేసి సర్వమును రైతుల కేవలముచేస్తారు. మరియు విభక్తులను విధానమున నొక కుటుంబమునకు చేరిన భూములు చీలికలు చీలికలుగ విభజింపబడుచున్నవి. మరియు నట్లు విభజించు కొనిన భూస్వాములను ఏక ఖండములుగ నుండు భూముల గలవారును గూడ తమ భూములను మరల చీడచీడి పలువురు రైతులకు అనురకము చేసెదరు గాని ఒకరికే అనురకము చేయుట లేదు. సాధారణముగ భూములు ఏక ఖండములుగ నుండుటయు నరుదు. అందువలన వేరువేరు గ్రామములందు వేరువేరు ఖండములుగ నున్న భూములను వేరువేరు రైతుల కిచ్చుట తటస్థించుచున్నది. ధనికులగు రైతులు కొన్ని గ్రామములందు కలసియున్న భూములను వేరువేరు భూస్వాముల యొద్దనుండి కవులునుకు బుచ్చుకొని సేద్యము చేయుట యరుదుగ కనబడును. అనురకము చేయుటలో హెచ్చుగ శిష్ట నియ్య సంకీర్తించినవారికి కవులు కిచ్చెదరుగాని రైతు భవనంపన్నత సంతగా నారయదు. మరియు నట్లు కవులన కమ్మటలో కొద్ది చత్వరములకే కవులు కిచ్చెదరు. సాధారణముగ పెక్కుమంది యొక చత్వరమునకు మాత్రమే కవులన కిచ్చి మరల మరల తిప్పివ్రాయుచుండురు. ఈవద్ధివలన రైతునకు భూమిని బాగుచేయుటయందు శ్రద్ధయందుట కకాశములేదు. రైతులలో పెక్కుమందివారి స్వల్పమగు భూమిని చున్నవారుగ నుండురు. వారికి కుటుంబసభివృద్ధి యగుగ నుండును. వారిని వారిని ప్రార్థించి ఎక్కువ నాగళ్లను బదులు పుచ్చుకొని సేద్యము చేయువారుగూడ గలరు. ఇట్టి స్థితి దేశమున నున్నంత కాలము వ్యవసాయాభివృద్ధి ఆసంభవము. ఈ మహావృద్ధియొనంభ మైన పిచ్చుట ప్రతిపాదితములు పుచ్చుట దేశములందు గొప్ప కుటుంబములవారు శ్రీలును పురుషులను గూడ వ్యవసాయపు పనులయందు ప్రవేశించిట్లు వనము పత్రికలలోన విడుచుచున్నారము. మరియు సచిత్రవిదేశాధికారియ వారుయంత సహాయమున చేయవలయుచిత్రిపటములను చూచుచున్నాము. ఆమెకా మున్నగు దేశములందు లోటలవలన పండ్లను కాయగూరలను పండించి దానిని విదేశ విక్రయాంగణములకు బుచ్చుకొట్టికవులైనవారి తండ్రిగలవారు చుకము పునాదుల చదివియున్నాము. ఈ విషయములు భారతీయవిద్యాధికులకు కృషిసాయముపట్లగల నిరసనమును తొలగించుటకు నాలవదదు సాధారణము కాగలవని విశ్వసించినము. వ్యవసాయము వ్యవసాయ గ్రామముల సమన్వయగూడ నిమిదయన్నది. ఏద

నిన వ్యవసాయ వైముఖ్యముతోడనే గ్రామములు జనశూన్య మగుటయు పట్టణములు జనసంకులము లగుటయు తటస్థించి నది. పాశ్చాత్యవిద్యాపారంగతులుగా లేక ప్రవేశపరీక్ష యనెడి చెలియలికట్ట పురోగమనము నరికట్ట చుచువునకు స్వస్తి చెప్పగలసిన స్థితిగతులలోని వారు సహస్రాధిక సంఖ్యాకులగు యవతులు కలరు. వీరలకు భావిపద మంధకారబంధురము. జీవనాధారము సేకకవ్యప్తి. అందుల కందఃరో ఆశ్రయింప దినమున కరకూక లభించుట కనకాభిషేకతుల్యముగ నున్నది. పట్టపరీక్షనిచ్చి పారంగతుల మైత్రియని బ్రహ్మానందధరితుల గుహరియార్థికావకాశములు గూడ నంతంతగానే యున్నవనిన నిక నీతిశంకుస్వర్ణవాసులవిషయము వేరుగచెప్పనేల. స్థితిగతు లిటులున్నచు గతానుగతికత్తము నడలలేదు. వ్యవసాయ వాణిజ్యపరిశ్రమ తైత్త్యసంధాయకము లను భాము తుదు రలేదు. కుడినకు ధనవిహీనుల కవిగగనకుసుముఖులు భూమియును ధనము నుండిననే వ్యవసాయ వాణిజ్య పరిశ్రమాలు సాధ్యములు. ఇక్కాలమున సహకార సంఘములును నిధులు ను కొంతవరకు తోడ్పడుచున్న వాని లాభమును ప్రజలం కను బాగుగ గుర్తింపగలిగి యుండలేదు. కాన నవి చేతముఁ చాల నధికముగ వ్యాపించుట లేదు. ఇందులకు ముందంజ వేయవలసిన వారు ధనికులగు విద్యాధికులును ధనికులును - జమీందారులు - సంస్థానాధిపతులు మున్నగువారుయే యున్నారు. వీరు మౌద్యధర్మము కావలెను. ఇతరులకు ప్రోత్సాహము కలిగించవలెను. ఈవిషయమున భరత ఖండమునందలి ఆంగ్లో ఇండియను యవతులకు ఎన్. జి. బర్దెసుగా - రొంగిన హితోపదేశమును భారతీయ నాయకులును యవతులును ధనికులును భూస్వాములును ప్రభుత్వము వారును చేయవలసిన సకలవారులు కాభాసంఘములను రాష్ట్రీయమండలాధిపత్యమును స్థానిక సంఘములును స్వరాజ్యాధి ప్యక్తిసంఘములును బాగుగ గమనించి ఆనుసరింప దగును. ఇది చాలప్రాముఖ్యముగ విషయముగాన నొదాసిన్యమును వీడి ఎల్లరును కాలిలెంబన మొనరింపక గాఢతీక్షణో పదేశమెవరని నమ్మెదము. వీరట్లు చేయకున్నచో నచిరకాలమున నాంగ్లో ఇండియను సోదరులు సహజకార్యవిక్షతో నీ వ్యవసాయమునకు గడంగిలేని వీరికట్టి యన కాశముగూడ దాటిపోవుట నిశ్చయము.

జీవనాధారమునకు హలములై మసాధనమని భవము గ్రహింప తుండుటచే మనసంఘమున కపారయగు నష్టము కలుగుచున్నది. చోటానాగపురము పీఠభూమియందు వెక్కువేల యకరములభూమి నేద్యమున కనుకూలమైనది గలదు. ఇచట నెన్నియేని వ్యవసాయ క్షేత్రములను మనమేర్పరుచుట కవకాశముకలదు. చాలతోటలనువేసి పండ్లను పుష్పములను కాయగూరలను పండించుటకుగూడ ననువు గలదు. ఇచట చెలుకు, ఉరలగడ్డలు, ఉల్లి, పోగాకు, గోధుమ, కాయ ధాన్యములు, వరి, ఓలులు, చమురుగింజలు, వేరుశనగ, తిలులు మున్నగువానిని ప్రాకృత్యము చేతములందు పండు ననేకవిధము లగు పండ్లను కాయగూరలనుగూడ పండించుట కవకాశము గలదు. 33 యకరముల భూమియందు కొంతవరకు శ్రేష్ఠముగ వ్యవసాయమును ప్రారంభించుటకు 3 మొదలు 5 వేల రూపాయల వరకును పెట్టబడికి ధనముండవలెను. 33 యకరములనిన 100 వీగాలభూమి. ఈవ్యవసాయపు పనులు ఫలించవలెననిన ధనికులే మౌద్యధర్మము కావలెను. పిమ్మట వీరలగువారు ధనికులకు వ్యవసాయకులకు సంచారోద్యోగులగును పరిశిల కోద్యోగులగును యుండి అనుభవమును గడించి స్వయంకృషిని ప్రారంభింప వీలగును."

ఈ హితోపదేశము ఆంగ్లోయిండియనులకు మాత్రమే బర్దెసుగా రొంగినను నుచింతముగ వీరుభారతీయులకంద రకును మహోపకార మొనరింపిన వాడైరి. హైందవులు మహమ్మదీయులు మున్నగు భారతీయులందరును ఈనడమల హితోపదేశమును గమనించి, దేశహిత మొనరించి యైశ్వర్య ధరితులై భరతమాత ఆశీర్వచనములను బడయుదురు గాతీయని కోరెదము.

ప్రభుత్వ వైద్యశాఖ
వైద్యశాఖోన్నత పరీక్షయందు 1903లో సెక్కుభార తీయవిద్యార్థి మౌత్రమే కృతార్థుడయ్యెను. 1910-వ వర్సరమున 5 గురును 1914వ సంవత్సరమున కృతార్థులైరి. 14 గు డ్యోగములనక 100 కి 40-వ వంతగనున్నది. ఇట్లు భారతీయులు వైద్యశాఖాయం దున్నతోద్యోగములను బడయుచుండుట నిదేశములకు కొంతకి చాల కంటకముగనన్నది. నిర్దుష్టరూ పొందించిన ఈశాఖ భారతీయులకు ప్రత్యేకింపబడిన శాఖలలో నొక్కటియనియే చెప్పవగును. దీనియందున్నతోద్యోగులు

లోనున్న భారతీయుల సంఖ్య నాచు మాత్రము. ఇట్టిస్థితిగూడ వారికి దుష్పహముగ నుండుట కడురంగుతోచనీయును. వైద్య విద్యాపారంగతులగు మేధావులు(పాశ్చాత్యులు)కొందరు భరత ఖండమున పనిచేయుటకు ప్రోత్సహించవలెనని ఇటీవల ఇండి యామంత్రిగారు కళ్యాణిన్యోగ సంఘమువారి ఎదుటపడివరి. ఈ హితోపదేశము సుంజనము కాదని ఏవారు ననజాలరు. వైద్య శాస్త్రాభివృద్ధికి ప్రోత్సహించేయుటకు వైద్యశాస్త్రవేత్తలు సహకారమున పనిచేయుట చాలసమంజసము. గాని అట్టిసహకారమే వ్యర్థముగనున్నది. ఆదిమటుండ భారతీయులసంఖ్య హెచ్చుచున్నదిగాన వారిని బహిష్కరింపవలెనని కొంద రాందోళనము చేయుచుండుట ఆనగనా నుకము. మరియొకటి భారతీయప్రవేశము నరికట్టుటకును పాశ్చాత్యులకు ప్రోత్సా హము కలిగించుటకును వారికి ఆర్థిక సదుపాయముల నధిక మొనరించుట యుత్తమ సాధనమని ఈభారత ప్రతికక్షివ్రాయు సాహసించెను. చేయేల ఈశాఖావరణమునకు ముందగించనవేసి భారతీయులకు ప్రవేశము కలుగకుండ చేయవలెనని గూడ నీయువారును వ్రాయు సాహసించెను. ఈశాఖలో పాశ్చా త్యోద్యోగుల సంఖ్య కిక్కిరియించుచున్నది. కలయువారిని భరతఖండమునుండియే కొనవలెనని మార్గదర్శకులు వ్యాయ గు సహజము చేసెను. గాని ప్రాప్తవు దానిని సరల కొంతసరి రించెను. అట్టిసహజగూడ నీ పాశ్చాత్య సాక్షికునకు సంప్ర థిని కలిగించజాలదు. వ్యాయము చేయవలెనని విప్లవదే మార్గదర్శకు దీక్షకు కనుకకు పాశ్చాత్యులు. వైద్యపట్టుమును బడసిన భారతీయులలో డిప్టీమేజేతముందలి వైద్యులలో పనిచేయుచుండిన వారేగాని ఇతరులు ఐ.ఎమ్.ఎస్ పరీక్షకు రానవ్వలగాదని పట్టిక స్వీకృత కమిషనువారు చేసిన నూచ నకు భారతీయ బహిష్కరణమే ప్రధాన సంకల్పములుటకు సందియమేమి కలదు. కాననే ఇది ఆచరణానుకూలముగాని నూచన దీనివలంబించిన భారతీయుల కీ పరీక్షావకాశము పూ ర్తిక తొలంగునని మా వ్యాయమూర్తి అల్లరు హిందూ భం డిజముగవ్రాసిరి. ఇట్టి ప్రయత్నములు ప్రస్తుతికాలమున రాజ నీతిజ్ఞుల యామోదమును బడయదగినవిగావు ప్రభుత్వశాఖల యందున్నతోద్యోగముల నధికముగ బడయవలెనను భారతీ యుల ఆందోళనము స్వరాజ్య సంపాదనా ప్రయత్నములకు చూపినదాది ముగున పడినది. అట్టివో స్వరాజ్యస్థానిక సమ గ్రస్థపరిపాలనాది సమస్యలనుకూలముగ పరిష్కరించుటకు టకు తోడు నున్నతోద్యోగముల విషయమైగూడ నిట్టి సంకు చితభావముల వెల్లవించుట చాల విచారకరము.

భారతీయులకు స్వపరిపాలన మొందుకు ?

ఇటీవల జరిగిన సిక్ఖా వైనిక విచారణయనందు రాజ ప్రతినిధిగారి యుద్ధకార్యదర్శి తమ సిబ్బందిలో కొందరికి చేత రక్షక వైద్యశానము వర్తించకుండగ జేయువని కోరిరి. ఈ సిక్ఖాదిగో జేరివారిలో డిలాహేగు గారికను. వీరివిషయ మును గురించి జరిగిన కార్యవిధానము ఈక్రింద ప్రకటితము. — "డిలాహేగుగారు ప్రభుత్వమువారి సంచార కోద్యోగిగనుండి సంగ్రామవిషయమున ప్రభుత్వమువారి రహస్యతేజులను వ్రాయుచుండువారు. వీరు సంగ్రామమునకు సంబంధించిన రహ స్యపునలనుగూడ చక్కచెప్పు చుండురు. వీరి స్థానమున హైందవోద్యోగిని నియమించగూడదా యని విచారణయందు కక్షను వాల్చి గారు నూచించిరి. "కాని డిలాహేగుగారిపని నమ్మకముగను, రహస్యముగను నిర్వహింపవలసి యుండుటచే హైందవోద్యోగులు ఈయద్యోగమున కనర్హులనియే హైం దవులు విశ్వసించి ఈపనికి నియోగించకూడననియు తీర్మా నించిరి."

మాతృదేశ సేవా పరియలులైన హైందవులు స్వదేశ మందు పని చేయుటకు విశ్వసనీయులు గారని పలుకుటట్లకకు ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. స్వదేశమందే భారతీయులను విశ్వ సింప జాలఁపుకు విదేశములలో ముఖ్యముగ రణరంగ మందు వీరినేల విశ్వసించి పని చేయవలయుననుకో గ్రహింప లేకు న్నాము. హెచ్చుభాధ్యతలలేని లేఖకోద్యోగమునకే హైం దవులు అనిశ్చయనీయులగుచో వర్తమానమున విషమదశయం దున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున రక్షించుటకు హైందవయోధు లెట్లు యుద్ధమునకు లగుదురు; అక్రమములైన సరకుజేతుక కేరలును ప్రభుత్వ క్రి పరామములై రణములుందు అకుంత విక్రమముతో భారతీయోధులు శత్రువులతో బోరి వారి కరణా గులు కొన్నట్లు ఎల్లొక వి తెలిసిన విషయమే? సావ్యభావమునంట్టి మహోపకారము గూడ హైందవులవిద్యా సముగ, బలపరాక్రమములను ప్రభుత్వ క్రి కొందంతక ఖించుచుండ హిందూదేశమందు ఆంగ్లేయప్రభుత్వోద్యోగు

లు ఇంత చురుకైన హైందవులను తృణీకరించి నొసించుట కడుకోచనీయును. ఉదారస్వభావులగు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికే భారతీయులపట్లద్విత్యధము మారుమండగ హిందూ దేశమున ప్రభుత్వోద్యోగులకు దృక్పథము మారకుండుటకు హైందవు లేమిసాపము జేసిరో?

రెండవ యాంధ్ర విద్యా సభ.

రెండవ యాంధ్రవిద్యార్థి సమాసభ మే 31 తేదీని నెల్లూరు నందు గూడ గలదు. ముద్దరాజు వేంకట సుబ్బా రావు గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు సభాధిపత్యమును వహిం చుట కంగీకరించిన వేదము వేంకటగారుశాస్త్రి గారస్వస్థతల న గాజాలనంయక పురాణం నాగభూషణంపంతులు ఎమ్.పి.టి. ఎల్. గారిని సభాధిపత్యమును వహింపవని కోరెందున వా రగ్రాససభాధిపత్యమును వహించుటకు వా రంగీకరించిరి. సభ యందు విద్యార్థులకు విద్యాభివృద్ధికిని సంబంధించిన విషయ ములు చర్చింపబడును. ఆంధ్ర విద్యార్థులందరును సమావేశమై సభను జయప్రదముగ నడుపుట యుక్తము.

స్థానిక కర్మ

ఆత్మహత్య:— నిన్నటిదినమున విడిజు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఎన్. జి. రీనిస్సుపిల్లెగారు వీరగావున ఆశ్వుగూరి మరణమును గూర్చి రావులూరు మణిగామస్రీమూర్తి రణచేసి. వీరరావున ఆశ్వురు లింగిసెట్టిపేధి 277 నె రు గ్గివాయున నివసించుచుండెను. ఈతడు కమిషను యేలంబు, శనివారమునాకు ఒక బావతో పాటుమకొని ఆస్తివాద్య గానించుకొనెను ఆయింటిలోని వాగొకరు పోలీసునాకి తెలియపరచిరి పోలీసువారు రక్తమును ఆపజూచిరి గాని కార్య ములేకపోయెను శవమును పరిక్షించుటకై రాయపురము ఆస్పత్రికి తీసికొనిపోయిరి. మనోవేద ననుభవింపజాలక ఆత్మహ త్య గానించుకొనెనని జ్యూరీవారు ఫిరకరించిరి.

ఒకపిల్లవాడు తప్పి పోవుట:— యన్. సీతారా మన్ అను 13 యేండ్లు వయసుగల బాలుడు కానవచ్చుట లేదని మదరాసు సీటీ పోలీసునాకి సమాచారము తెలిసినది. పిల్లవాడు కొంచెము నల్లగనుండును. 4½ అడుగులు పొడవు పూర్వచార పరామమును. మాయవరము వేదపాఠశాలనుండి 20 లేదే నుంచి కానరాలేదు. ఈపిల్లవాడు చెప్పేపురికి వచ్చి నట్లు తెలిసినది. వానికి చెవులకు బంగారుపోగులును, వెండి ములత్రాడును గలవు. ఈతని సమాచారము యెవరికైన ను తెలిసినయెడల యాక్రిందివానికి తెలియపరప ప్రార్థికులు. ఎ. ఎన్. నరేశ ఆశ్వురు 21, అక్బరుపేధి తిరువక్కోణి. మదరాసు.

కెప్టాను సి. వి. ఫిలిపుగారివద్ద, బాలముని అను 16 వ త్వరము వయసుగలవాడు సైనికులకు దుస్తులను తయారు చేయు యంత్రశాలలో పనిచేయుచుండెను. వీడు ఫిలిపుగారి కొన్ని సరకులను దొంగించుచుండెను. నిజముగా వీడు దొంగతనము చేసెనా లేదానుని నిశ్చయించుటకు నిన్నును ఫిలిపు గారు వాలుగుచుట్టలను బల్లమీద పెట్టి బయటకుపోయిరి. వీరు తిరిగి వచ్చునపుటికి ఒక చుట్టపోయినది. అప్పుడు వీరు ముద్దాయని ప్రశ్నించిరి. వాడు నేరమును, ఒప్పుకొని యిదివరకు దొంగిలించిన నూత్నదర్శని పైలోకలమును మున్నగువానిని తెచ్చియిచ్చెను. కేసును బజ్జలసాహెబు హదరుగారు విచారణచేసి ముద్దాయి కిదే మొదటి తప్పిదగుటచే పది దెబ్బలను కొట్టుమని ఆజ్ఞాపించిరి.

ఆంధ్ర విద్యానిధి వసూలు

ఇంతవరకు వసూలు	రు. 1229-10-7
డి. వి. సీతారామస్వామి. గారు క్లగ్గ ఎల్కే	
క్రికల్ బ్రాంచి వి. యం. ఆర్. ఖరగూరు,	
విద్యార్థికి మనియ్యదగు ద్వారాపంపినది.	4-0-0
రంగారెడ్డి గున్నయ్యశాస్త్రిగారు బంపురం,	
ఆంధ్రవిద్యానిధి వసూలు చందాయించినది.	2-0-0
మొత్తము	1236-10-7

విరోధామహాసంగ్రహము

అమెరికానేనరణరంగమునకు వచ్చుట

యుద్ధమంత్రవర్గ సభలందు భారతీయ ప్రాతినిధ్యము-అంతర్గాములు-లాయదు జాగ్రత్తగా ప్రసంగము.

నిర్బంధవ్రాత విధానమంతయు-ఇట్టివారి అనన్యందనము.

ఇంగ్లాండుపై విమోచనములపాడి

(రైటరు ఏ.కె.సి.)

ఇంగ్లాండు

ఇంగ్లాండు, కార్మికాందోళనము - అంతర్గాములు

ప్రధానమంత్రి సింహావలోకనము.

లండను మే 28: - ఇంగ్లాండు స్వరాజ్య సంఘనిర్మాణ మేరీతికనుగుణంగా నిర్ధారణముగా చెప్పబడలేదు గాని వివిధవర్గాల వారి నాయకులతో ప్రభుత్వమువారు పరిశీలనయ్యేముందు అనాలోచ్యముగా జరిగిరి. ఈ సంఘసభ్యులు ఇంగ్లాండు ప్రజలకందరి కిని దృక్పథానుసారముగా నుండవలెననుట చాల ముఖ్యవిషయము. కాని దీనికి చాల నష్టంతరములు గలవు. మనము సమకాలీన సమావేశమునుబట్టి దేశమునందన్ని కమలవారి భావములను గ్రహించుటకు దొరతనమువారు ప్రయత్న లోపము చేయలేదని అన్నీకమలవారు గూడ విశ్వసించవలెను. కాన మనము తమ తొందరపడి సభ్యుల మేరులను నేడే ప్రకటించుట సమంజసముగాదని దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. ఇంకను రాయబారములు ప్రాతికూలేము. ఇట్లుంటుంటే నాలుగవ మధికము గ చేయుటవలన తలంపవలదు. అలస్యము పోని కరమని నే నెరుగుదును. దానివలన ననవసరమగు అవమానమును అపనయ్యకమును కూడకలుగవచ్చును మరియు దొరతనమువారు కలుగులతో కాలము గడిపెదరుగాని పనిచేయుట వారి సుకల్పముగాదు. భావము గూడ ప్రజలకు కలుగ వచ్చునుగాన నాలశ్యముగ పనిజరుగుటకు వీలగునట్లు చేయుట లండను దొరతనమువారికి తోడ్పడవలెను. అయిర్లాండు నాయకులలో నొకరు ఆస్టర్ల కారణమున స్వదేశమునకు పోవలసివచ్చుట సంతాపకరము. వీరికిపుడు వ్యాధి యుపశమించినను విక్రాంతి అననరమగుటచే పోవలసివచ్చినది. అయిర్లాండు నాయకులందరును శిక్షకాలమున నిర్ధారణ మొనరింప గోరెదనని లాయదు బార్ని గారు నుడివెరి.

కార్మికాందోళనము

కార్మికాందోళన కారణమును గూర్చి దొరతనమువారి చేరుక తలంచుచున్న దురుద్దేశముతో నీ యాందోళనమును ప్రేరేపించినవారికి కొన్ని యభాగ్య కారణములుగూడ సహాయకములైనవి. కాన పరిగ్రామికాందోళనమును విమర్శించుటకును కార్మికలపట్ల యుద్ధభావనవ్యాప్తినిగూర్చి నివేదికము సంపుటకును, దొరతనమువారి రాకసంఘమును నేర్పరచిరి. దేశమును 7 ఖండములుగా విభజించి ఒక్కొక్క ఖండమున కొక సంఘమును నియమించుటకు నిశ్చయించబడినది. ప్రతిసంఘము నందును ఒక కార్మిక ప్రతినిధిని ఒక కర్షాగార స్వామిని నియమింపవలెనని నిర్ణయముగా నేర్పరచుటకు దొరతనము వారు నిశ్చయించిరి.

అంతర్గాముల నడంబడు

ఈ విషయమును గూర్చి ప్రత్యక్షమొసంగుట చాల కష్టమగునని. మరుగు పరుచవలసిన విషయములలో కొన్నిటి నైన వెల్లడింపవలెననుటకు అసాధ్యము. కాన నీ విషయమున ప్రయత్నములు చాలవరకు ఫలవంతములగుచున్నవని మాత్రమే నేనిపుడు నుడివెదను. (ఉత్సాహము) గత నెలలకే మూడు వారములలోను చాలాంతర్గాముల సంతమొందిచితిమి. ఇంత హెచ్చుగనిదెవరకన్న మనమంతమొందింపలేదు. ఈ వారమున గూడ సంహారము హెచ్చుగనేజరుగుచున్నది. తత్ఫలితముగా మనసౌకల నష్టము చాల తగ్గినది. మేనెలలో నష్టములే లేనని చెప్పి పీటులేదు గాని గత 25 రోజుల దామాషా మించుకుండినచో ఏ ముఠాలోకంపై మేనెలలో నష్టములు చాల తగ్గినవని చెప్పట కికకాశము కలుగగలదు. ముందువారమున మన సౌకల నష్టములు హెచ్చునని చెప్పట కా రణమగుటలేదు. అంతర్గాముల సంతమొందించు ప్రయత్నములు అధికముగా ఫలవంతము లగుచున్నవి. ఇందులకు అమెరికావా

దధికముగా తోడ్పడియు నాకలను పంపియు చేసిన సహాయమునకు మనము వారికి కృతజ్ఞులము. ఇపుడు అమెరికావారు గూడ సంగ్రామమునకు గడంగుటచే వెనుకటికంటె నధికముగా వానిజ్యసౌకలను కాపాడుట కవకాశముకలదు. ఇట్టి ఆనుకూల్యమును బడసిండుటకు దేశీయులు కృతార్థులమని సంతసింపదగును. అంతర్గాములనందు మధ్యను మచిరకాలమున చాల శ్రేష్టతము కాగలదు. మేనెలలో జరిగినవని చాల సంతృప్తికరము. ఏప్రిలులోకంటె హెచ్చుగ పని జరుగుటయే గాక నౌకాదర్శాధికారులు తలచిన దానికంటెను గూడ నధికముగానే పనిజరిగినది.

ఆహార సమస్య.

అంతర్గాముల నడంబడుటవలన నాహార సమస్య అనుకూలమగుచున్నది. కాని సరియైన సమాధానమిచ్చుట చాల కష్టము. అన్నములేకుండ నలువటింపవలసిన స్థితి కలుగదని నేను చెప్పినచో మాగడ్డి బీడుల నాక్రమింప నేల మా ఆహారమునకు పరిమితి నేర్పరు ప నేల యని ప్రజలకు గ బూ నెదరు గాన అనుకూలమనిన ఆతిథ్యముగనని తలంపగూడదు. యంత్రాయుక్తవివేచనమును ప్రజలు పయోగింపవలెను. ప్రజలందరు నిమిత్తవ్యయమును పాటింతురేని దుర్మయము చేయకుండురేని పంటల కుపయోక్తమగు భూములను గలవారు వానిని బాగుగ నుపయోగింతురేని కావలసిన వ్యవసాయ పరికరములను కార్మికులందింతురేని నేనలలోనుండి వ్యవసాయపు పనులనెరింగిన వారుదేశమునకు పంపబడుదురేని జ్ఞాన సంపదగల మానవుల చందమున మన మందరమును మెలంగితిమేని మనదేశమున నష్టముకాటకము, బాధమున్నగునవి కలుగకుండ భుజముచేయ గోరుమమేని అంతర్గాములవలన మనము సంగ్రామమున పరాజితులమగుచున్నట్టి నెవ్వరును కలిగియుండ బనిలేదని నేను లెక్కలను పరిశీలించియు సహకారులతో నాలోచించియు మీ ఎదుట చూపుచున్నాను.

జన్మములకెల్లు విఫలమగుట.

ఇపుడుజన్మములు విజయమునకు యునాకలను మాత్రమే ఆధారము చేసుకొనిరి. ఈ ఆధారము విఫలమైనది. అన్ని విషయములకు బాగుగా పరిశీలించి బాధ్యతను పూర్తిగపొంది ప్రభుత్వమువారి పక్షముననేవిషయమును వివరించుచున్నాను. ఇట్లుంటుంటే ప్రజలు మితవ్యయమును పాటింప పనిలేదనియు దైమలవ్యవసాయము చేయని నేదనియు తలపడారు. ఎవరిని ధనివారు సక్రమముగా నిర్వహించినచో ఈ సంగ్రామమున అంతర్గాములవలననే విజయములగుదుమను జన్మముల యూహా అద్భుతమైనవని నా సామ్రాజ్యము వారి ఇతరజాతులవలననే నిష్పలమగునని మాత్రమే దీనిని వలన తెల్లమగును. ఈ భావము నెరవేరుటకు ప్రజల సహకారమువ్యవసరమని కామన్సుభవారు నొక్కి వక్కానింప గోరెదను. ఎల్లరుకు సహకారులై యభాగ్యత్వని తోడ్పడినచో అంతర్గాములు మనల నోడింపజాలవని లాయదు బార్ని గారు నుడివెరి.

ఇండియాదేశము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము.

లండను, మే 28: - కామన్సుభవారో నేను ఇండియా మంత్రిగారిట్లు నుడివెరి. ఇకముందు జరిగెడు సామ్రాజ్య మంత్రివర్గ సభలందు అధినివేశముల ప్రతినిధులతో పాటు ఇండియా ప్రతినిధులుగూడ సహకార సభ్యులగుదురు. ఈసభలకు ఒక సభ్యుని ఇండియాదొరతనమువారునియమింతురు. ఇండియా మంత్రిగారు మరియొక సభ్యులుగనుండురు. ఈరీతిగా ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సమాన గౌరవ మొసంగుట గొప్ప పునోద్ధృతి యగుచున్నది. మరియు సామ్రాజ్యమందు భారతీయుల స్థితినిగూర్చిగూడ ఈసభమువారు చర్చించిరి. ఈవిష

యమున కథనపరిష్కరింపవీలులేనివానిగూర్చి పరస్పర సమాన విధాన మేర్పరచు కొనదగుననిరి. ఇండియా ప్రతినిధులు సమర్పించిన విజ్ఞప్తిని ఆధినివేశముల దొరతనము లనుకూలముగా నాలోచింపవలెననిరి. ఈవిజ్ఞాపనము గ్రంథరూపమున త్వరలో ప్రకటింపబడును. బంధకవ్రాతమును గూర్చి ఈసంఘమువారి నాలోచింపలేదు. గాని భారత ప్రతినిధులూ విషయమున నిష్టాగోష్ఠి గ వాల్టరు లాంగు గారి తోను వారి ఉపదేశకులతోను చర్చించిరి. ఇట్టింట్లు ప్రభువుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరుగు అంతర్జాతీయ సమావేశమునందీ విషయమునుకూలముగా పరిష్కరింపబడునను నమ్మకము నాకు గలదు. అధినివేశములకు భారతీయులు వలస పోవుటను గూర్చిన కాన నముల నాయాదేశములవారు చేసుకొనవచ్చును. భారతీయుల నిర్బంధప్రవేశమును వారు కోరుటలేదు, గాని అట్టి విషయములు పగస్పరసమ విధానమున పరిష్కరింపబడవలెను. అసియా ఖండమందలి ఇతర దేశముల వారితో సమానముగా నైన ఆసియా ఖండమునందలి బ్రిటిషు దేశవాసులను గూడ చూడవలెను. మరియు విద్యాభ్యాసమునకును దేశావలోకనమునకును వచ్చిన వారికెట్టి అభ్యంతరములును కలిగింపరాదు- ఇదివర కధినివేశములలో స్థిరపడిన వారిని గూర్చి సానుభూతిని కనబరుపవలెనని భారత ప్రతినిధులు కోరిరి.

భారత ప్రతినిధులు ప్రత్యేక పరిస్థితులు కలిగిన తప్ప ఇకముందు సామ్రాజ్య మంత్రివర్గమున భారతీయులే భరతఖండ ప్రతినిధులుగ నుండురు.

ఇండియా సివిలుసర్వీసు యుద్ధోగములు

నైనిక సేవకు సంస్థితులగుట లేదనునది సరియగువార్తగాదు. శలవుమీదనున్న 300 మంది యుద్ధకార్యములలో నున్నారు. వారిలో సగముమంది రణరంగమున కేగిరి. వారిలో 21 మంది హతులైరి. ఇండియాలో 100 మంది యుద్ధోగములు నిలువసేనలో చేరిరి. 30 మంది రణరంగమునకేగిరి. అచట ప్రజాపరిపాలనోద్ధోగములు తక్కువగా నుండుటచే దొరతనమువారు చాలమందిని రణరంగమునకు పంపజాలకున్నారు. చాలమంది శలవు రద్దుచేయబడెనని ఛేంబర్లెను గారు నుడివెరి. వెక్కుమంది తమ యుద్ధోగములను లాభములను వదులుకొని పోరుచున్నారని స్విట్జర్ల మెక్స్ వీలగారినిరి. ఉద్యోగధర్మ మభ్యంతరము కలిగింపనిచో సివిలు సర్వీసువారిలో సేవలో చేరనివారిక్కరైననుండరు. బర్మాలోని సేవరులదశము మెసపొటేమియాలో పనిచేయుచున్నదని ఛేంబర్లెను గారు నుడివెరి.

అంగీకృత విషయములు.

160 పుటలుగల గ్రంథమున సామ్రాజ్యమునంద సంఘమువారు జేసినతీర్మానము లన్నియు ప్రకటింపబడినవి. అధినివేశములకు భారతీయులు వలసపోవుటను గూర్చి భారతీయప్రతినిధులు సమర్పించిన విజ్ఞప్తి దీనియందమిడి యున్నది. అందలి వివరములు. ఇది వరకు అధినివేశములలో స్థిరపడినవారు వారిభార్యలను (ఏకపత్ని వ్రతాను సారము) యుక్తవయసురాని పిల్లలను పిలిపించుకొనుట కవకాశము కలిగింపవలెను. తక్కిన విషయములలో జపానువారు మున్నగు వారితో సమాన స్వాతంత్ర్యములను కలిగింపవలెను. ప్రవేశమునుగూర్చిన నిబంధన లికముందు ఇతర ఆసియాఖండ వాసులకు వలెనే ఇండియాదేశీయులకుగూడ నుండవలెను ఇది సాధ్యముగాకున్న ఆయా అధినివేశములవారిని ఇండియా వారికిని సమ విధాన మేర్పడదగును. కూపనిని స్థిరావాసమునకును ఇండియావారిని ఏ అధినివేశము వారైన రానీయకుండ దలచినచో ఆ అధినివేశమువారినిను ఇండియావారుగూడ నటులే రానీయకుండ దగును. ఇట్లు రానీయకుండుటకు జాత్యస హింస? ఎన్నిటిని కారణముగాదు. ఆర్థికస్థితియే కారణమగును. ఇట్లు జరిగినను సంచారమునకు విద్యాభ్యాసమునకు తాత్కాలిక వాణిజ్య కార్యములకొరకు వచ్చిన వారికెట్టి అభ్యంతరమును కలిగింప బడగూడదు.

బంధకవ్రాత విధాన మంతయుగలు.

లండను, మే 27: - హిందూ దేశములందు బంధక వ్రాత విధానము మరల ప్రారంభింప బడదని నేను పార్లమెంటుసభలో ఛేంబర్లెను గారు నుడివెరి.

క్రోత్తరపీఠా రాయబారి.

పెట్రోగ్రాదు, మే 28: - ఎం. స్వాజిసాపుగారి స్థానమున లండను నగరమందు రషియా రాయబారిగ ప్యారిసులో నున్న రషియా రాయబారి ఎం. ఇజువెలాకేగారిని నియమించిరి.

పంచముల తీర్మానము నాపుడేయుటకు కారణము
లండన్, మే 25:—రాజ్యాంగ వారములు లేక రెండు మాసములలో అంతర్గతములను నడుగంటించిన యెడల ఆహారస్థితిగతులు మారునను యుద్దేశముతో గుర్తింపు పంచముల ఆపుడల విషయమై ఎట్టి తీర్మానమును నిష్పన్నం చేయలేదని ప్రభువులసభలో కక్షను ప్రభువుగారు తెలియజేశరి.

శత్రువిమానములు ఇంగ్లాండులో ఆగ్నేయ భాగమును బాంబులను వదలుట.

లండన్, మే 26:— నిన్నటి సాయంకాలము 5-15, 6-30 గంటలకు 16 శత్రువిమానములు ఇంగ్లాండులో ఆగ్నేయ భాగముపై దాడివెడలి అనేక స్థలములందు బాంబులను వదలినవి. నష్టముచాలవరకు ఒకపట్టణముచే గల్గినది. ఈపుర విధులందు బాంబుగుండ్లుపడి అనేకమంది ప్రజలు హతులైరి. దుకాణములు, భవనములు చాలవరకు ధ్వంసమైనవి. 27 గురు శ్రీలు, 28 గురు పిల్లలు మృతులైరి. 43 గురు శ్రీలు, 19 గురు పిల్లలు తుతగావులైరి. మొత్తము 76 మంది హతులైరి. 174 గురునకు గాయములు తగిలినవి. మావిమానములును, డిస్కెయిల్స్నునూ నాకా విమానములును శత్రువిమానములను వెంబడించి పోయిరి. 3 శత్రువిమానములు భగ్నమైనవని నాకా కార్యాలయము వారు తెలియజేశరి.

నాకా వైమానికులు శత్రువిమానములతో పోయట

నిన్నటియదయమున నాకావిమాన మొకటి సెంటు జేపిను వెస్ట్రావిమానకాలపై కొన్ని బాంబులను వదలినవని నాకా కార్యాలయమువారు తెలుపుచున్నారు. ఇంగ్లాండులో ఆగ్నేయభాగమును దొమ్మిగావించి మరలించుచున్న శత్రు విమానములను సముద్రభాగమును మావిమానములు తాకి సాయంకాలమును సమర మొనర్చినవి. ఇంగ్లీషుభానలుభ్య మావిమానమునకును 3 శత్రువిమానములకును జరిగిన సమరముందు శత్రువిమాన మొకటి దగ్ధమయ్యెను. రెండు యంత్రములుగల రెండు పెద్ద శత్రువిమానములను బెల్జియనుతీరమును జరిగిన ప్రతి యుద్ధములందు క్రిందకు గూల్చిలిమి. మావిమానము లన్నియు సుశీతముగ తమ ఆశ్రయముల జేరినవి.

వివరములు.

లండన్, మే 26 — శత్రువైమానికులు గగనమార్గమున చాల ఉన్నత ప్రదేశమును జరిపట్టణముపై 5 గురు వైమానికులు చొప్పున నిరంతరముగ బాంబులను వదలి చాలవరకు నష్టమును కలుగజేసిరి. ప్రజలు కాపురమున్న ప్రదేశముందు సామాను చాలవట్టుకు పొడైనది. ఒకకటికివాని దుకాణమును పాదరక్షలను తయారు చేయవారి దుకాణమును నిర్మూలమైనవి. రెండవ దుకాణములో నున్న వారందరు హతులైరి. ప్రజలు క్రిక్కిరిసి వ్యవహారము జేయు ప్రదేశములందు అనేక బాంబులుపడి అపారదృష్టమును కలిగించినవి. 16 శ్రీలు 8 పురుషులు, 9 గురు పిల్లలు హతులైరి. 42 రకు గాయములు తగిలినవి. మొత్తము 50 బాంబులను వదలిని అంచనా జేయబడినది. శత్రువైమానికులు మరలిపోవుచుండగ ఇంగ్లీషుభానలులో వీరిని మా వైమానికులు ముట్టడించిరి. గొప్పయుద్ధము జరిగినది. పెద్ద ఫిరంగులశబ్దము వినిపడినవనియు, పైనుండి 2 చిత్రముగు విమానములు పిల్లలను పరపుచు నలుప్రక్కల సంచరించుచుండెననియు స్వయముగ జూచిన విలేఖకుడు తెలియజేసెను. బెల్జియన్ దానినలె విమానమొకటి తలక్రిందుగ పడినది. కొంతకాలమైనపిదప సముద్రమున ఫిరంగులశబ్దము వినిపడినది.

జూలూనికి ప్రవేశించి చాలదూరమువరకు నలుమూలల పలువిధములగు బాంబులను శత్రువులు వెదజల్లినవరి కొందరు తెలుపుచున్నారు.

నిర్లంఘన స్వపరిపాలన విషయము.

లండన్, మే 25:— వీరై నంతవరకు అత్యల్పసంఖ్యాకులగు రాజ్యాంగ విషయ ప్రతినిధులతో 50 మంది సభ్యులు నిర్లంఘన స్వపరిపాలక విషయమును చర్చింపవలెనని చొరతనమునా రక్షిప్రాణముచున్నవారు.

అంతర్గతములను ఉపసంహరించుట

లండన్, మే 25:— మూడువారములనుండి అంతర్గతములనుండగములను చాలవరకు ఉపసంహరించు చుంటిరుని యు యుద్ధమారంభమైనది సొందలు ఇంత జయకరముగవన మిపుట్టి అంతర్గతముల దురాగతముల నడుగంటించినలేదనియు నేను కామన్సుసభలో లాయడు జార్జిగారు తెలియజేశరి.

ఓడసామానులను పంచిపెట్టుటకు

క్రొత్తవీర్పాటులు

గ్లాస్కో, మే 27:— సముద్రతీరముందు వర్తకమును తనికీ చేయుటకు నాకాసామినుగు హెక్టరు మ్యాక్సీనుగారు నియమించబడిరి. దగ్గరనున్న శేవులములకు పెద్ద మోడలలో నున్న సామానును దిగుబెట్టేసి అవ్వోటనుండి ఇతర శేవులకు బోవు సామానుతో దీనినంపెదరు. ఇట్టి వీర్పాటులు చాలవరకు నాకల నష్టమును తగ్గించును.

ఫాన్సు

పరాసువారి వర్తకము

పార్సిసు, మే 25:— మేమాసము 20-వ తేదీతో అంతర్గతమున వారములో పరాసు శేవులలో 991 నాకలు ప్రవేశించినవనియు, 1015 నాకలు శేవులనుండి వెడలిన వనియు ప్రభుత్వోద్యోగులు తెలియజేశరి. 1600 టన్నుల బరువునకు మైబడిన నాకొకటియు, 1600 టన్నుల బరువునకులోనగు నాకలు రెండు మునిగినవి. మూడునాకలు అంతర్గతముల బారినండి తప్పించుకొని పారిపోయినవి.

అంతర్గతములు మనలను బాధించజాలవు.

పార్సిసు, మే 26:— పరాసు నాకామంత్రిగారువారు అంతర్గతము సమస్యను గురించి చర్చించిరి. అంతర్గతములు మనలను బాధించజాలవని పరాసు నాకామంత్రిగారు కూడలారు. డుబార్జి, మిల్టన్ ప్రభువుగారితో సేకీభవించిరి. పట్టుకొన్న నేమి, క్రొత్తగ, కొన్న నేమి, నిర్మించిననేమి యుద్ధారంభముందు ఎన్ని నాకలు గలవో 1917 సంవత్సరారంభముందు గూడ మిత్ర మండలివారికి అన్నియే నాకలు గలవు. 1917 సం॥ మొదటి నాలుగు మాసములలో 25 లక్షల టన్నుల బరువుగల నాకలు మునిగిపోయినవి. క్రొత్తగ నిర్మితమగు నాకలసంఖ్యను బట్టి జూచిన అంతర్గతము ఇదే ప్రకారము సదా మననాకలను నష్టపరుచుచున్నను ఈ సంవత్సరమునకు 45 లక్షల టన్నుల బరువుగల నాకలు నష్టపోవచ్చును. మొత్తము 400 లక్షల టన్నులకుమించదు. మిత్రమండలివారు వైదేశములకు ఎగుమతి జేయుచున్నవో మనకపుడున్న నాకలతో మనదేశముందు కొరతలేకుండగ వర్తకమును జేసికొనవచ్చును. యుద్ధసామగ్రిని మనల ఎగుమతిజేయవచ్చును. మే 28 వ తేదీవరకు నాకలు కొంచెము నష్టపోయినవి. 250,000 టన్నులబరువుగల నాకలే పోయినవి. తమకు గావలసినన్ని నాకలు చేరుటచేతను, ఈ నాకలే దేశమునకు కావలసిన దానినంతను తెచ్చుట చేతను అంతర్గతముల భీతిమనకేమియు యవసరము లేదనియు, దాని ప్రయత్నము లన్నియు విఫలమైనవనియు నాకామంత్రిగారు తెక్కలనుజూపిరి. మార్చి మాసమును 42,00,000 టన్నుల సామాను పరాసు శేవులందు చేరినది. ఏప్రిల్ మాసమును 43,00,000 టన్నుల సామాను ప్రవేశించినది. నిత్యముగ జర్మను శేవులందు మాత్రము ఎట్టి సామానుగారి చేరకుండవనము జేయగలిగితిమి. క్రొత్తగ సాయములుగ బోవుకావలి నాకలు మున్నగు క్రొత్త సంరక్షక విధానములను గురించి తెలియజేశరి. వర్తక నాకావ్యోగులను ఫిరంగులను కాల్పువారుగ తయారుజేసితిరునియు, సముద్ర తీరములందు వైమానికతంత్రస్థానముల నేర్పఱచితిరునియు అట్లో బరుమాసము కడపట పరాసు వర్తక నాకలన్నియు సాయములుగ జేయబడుననియు పరాసు నాకామంత్రిగారు తెలియజేశరి.

చీనా

చీనాప్రధానమంత్రిని భర్తరపు జేయుట

లండన్, మే 24:— చీనా ప్రధానమంత్రి టూయాను ఎహ్ జూగారిని చీనా ప్రెసిడెంటుగారు భర్తరపు జేసిరి. మంత్రివర్గము నేర్పరుచుటకు విదేశాంగమంత్రి వూటింగు ఫాంగుగారికి అధికార మొనంగబడినది. జర్మనీపై యుద్ధము చేయుటకు ఈ సమీప వీర్పాటులు ముఖ్యసరము. ప్రధానమంత్రిగారు జర్మనులకు హితుడగుటచే చీనా ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నములకు అవాంతరములు కలుగుచుండెను. యుద్ధాధికారి ప్రధానమంత్రి యగుటచే వీరిని భర్తరపు జేయవలసి వచ్చినది. కాంటన్లో యుద్ధవాదుల యలజడిమాడ యుద్ధ వాదులకు శాంతివాదులకు అధికారి నిమిత్తము యుద్ధము జరుగునని నూచనలు కాన్పించుచున్నవి.

జర్మనీ

అగ్నిప్రమాదము

లండన్, మే 24:— జర్మనీలో ఇటీవల అగ్నిప్రమాదములు చాల విస్తారముగ నున్నవి. కొంతవరకు ఎవరోదుర్మార్గులు బుద్ధిపూర్వకముగ తగుల బెట్టుచున్నవారు. కొంతవరకు ఎండగావ్వలవలన తగులబడుచున్నవి. బెర్లిను దగ్గర నున్న అదవులనేకము లంటు కొన్నవని తెలియవచ్చినది. పంటల గురించి ప్రజలు చాల భయపడుచున్నారు.

బెర్లినుదగ్గర మందుగుండు కర్జాలముము

లంటుకొనుట

లండన్, మే 23:— బెర్లినుదగ్గర నున్న ఆల్బర్ట్ హెపు మందుగుండు కర్జాలముము భయంకరముగ ప్రేలినది. గొప్ప నష్టము కలిగినది. చాలమందికి గాయములు తగిలినవి.

బర్లిన్

పల్లెనులో స్థితిగతులు.

లండన్, మే 24:— గాజాదగ్గర నున్న తురుష్కుల వైద్యుల ముఖ్యస్థానములను సమీపించితిమి. గాజాకు ఆగ్నేయముగాలముగ 11 మైళ్లవరకు కందకములను వెంచిరి. తురుష్కుల వైద్యులు క్రొత్తగ రణరంగమును అసంభావకముగ ప్రవేశించుచున్నవి. వైద్యులక నిర్దేశములను వారు చక్కగా నుపయోగించుకొనిరి. తురుష్కుల వైద్యుల ఎడమప్రక్కన చాలవరకు నీరులేనిప్రదేశముకలదు. ఇవంతయు తురుష్కుల వైద్యులకు బలకరముగనున్నది. ఇట్టి ఎడల మరము కొంచెము సెయ్యిగ పనిచేయవలయును. ఏప్రిల్ 19 తేదీనుండి గొప్ప యుద్ధమేదియు లేదు. అయినను మేము కొంచెము మందుకేగి కొన్ని స్థలములను బట్టుకొంటిమి. మాస్టలములను బలపరుచు కొంటిరునియు కామన్సుసభలో యుద్ధకార్యాలయపు ఉపకార్యదర్శి మేక్స్ వర్ గారు నుడిచిరి.

జపాను

జపానీయుల నాకాసాయము

టోక్యో, మే 27:— కామన్సుసభలో అంగ్లేయు జపాను దేశీయుల నాకాసాయకారమును గురించి రాబర్టు సెసిలు ప్రభువుగారు ప్రస్తావించిన దానిని ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రకటించిరి. ఇటీవల మధ్యరా సముద్రమునకు బంపబడిన జపాను నాకాదేశము అడ్మిర్ల సాట్ గారి యాజమాన్యము క్రింద యున్నటులను, ఇంకొక జపాను నాకాదేశము దక్షిణ అట్లాంటికు మహాసముద్రమున పనిచేయు చున్నదనియు గూడ తెలియజేశరి. మిత్రమండలివారి నాకాదేశములకు సాధ్యమైనంతవరకు జపాను నాకావైద్యులు గొప్పసాయ మొనరించుచున్నవనిగూడ ప్రకటించిరి.

స్వీదను నాకలను బట్టు కొనుట.

స్ట్రెట్ గ్రాన్సు, మే 28:— రెండునోజులలో బోత్తి యా అభాతమును జర్మను అంతర్గతముల సేవీడిను నాలిసాకలను స్వాధీనము జేసికొనినవి.

సరసవివోదినీ సభ:— నిన్నటి సాయంకాలము

విజ్ఞాపనా పురమందిరమున సరసవివోదినీ సభవారు క్రిష్టిల్ నాటకమును ప్రదర్శించిరి. ప్రదర్శన మతి మనోహరముగను మృదయరంజకముగ నున్నది. చిన్నికృష్ణ పాత్రధారియగు ఆముచ్చులూకు సాక్షాత్ కృష్ణుడే. వీని ప్రదర్శనము అత్యద్భుతము. వ్యవస్థితము, అనన్యము. ఈతని వెనుక యకోద నేమధారయగు నరకు తన గానామృతముచే సభ్యుల మనముల నెల్ల నోలబాడించెననిన నతిశయోక్తి గాదు. ఈపాత్రధారి యభినయము అద్భుతము. వారర పాత్రధారి నిజముగ నానందనలెనే యుండెను. కంసు పాత్రధారియు గూడ తన పాత్రమును నమ్మముగ ప్రదర్శించెను. ప్రదర్శన మంతయు జనుప్రముగ జరిగినది. నాటకములను ప్రదర్శించవలెనన్న వీరే ప్రదర్శించవలయును. మాడవలెనన్న వీరి ప్రదర్శనములనే చూడవలెను. జగన్నాటక సూత్రధారియగు చిన్నికృష్ణుని పాత్రధారి తన పాత్రను అద్భుతముగ ప్రదర్శించి శ్రేష్ఠుల మనములను కంపింపజేసెనులకు రావుసామేయ కంపల రామానుజుని శ్రేష్ఠిగాను ఈబాలకు పాలుత్రాగుటకు రస తపాత్రయు సుకదానిని సభామందిరమున నుపయోగి నొసంగిరి. కడపట ఎవరో ఒకరు సభవారి ప్రదర్శనములను భ్రాంకించుచు అంగ్లేయున ప్రసంగించిరి. వీరు దేశభాషయందు సుభాషించి నవో చాల సమంజసముగ నుండియుచును.

శరత్ చంద్ర దాసుగారు.

తిరువల్లి దేశ ప్రధాననగరముగ లాసాపట్టణమును దర్శించిన భారతీయులలో సుప్రసిద్ధ వంగ దేశీయులగు శరత్ చంద్ర దాసు గారు ప్రథములు. యుద్ధసంరంభ సంవత్సరముగా నోవు ఈ మహానీయుని మరణముతో గాదిలకింప బడలేదని మాంధ్రులు గార్హియును పుత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఆయన నతడు కీర్తి ప్రఖ్యాతులు లేనివాడు కాదు. ఒక్క-డాక్టరు మానింగు గారు తప్ప లాసానగరమున బ్రజేకించు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పౌరులలో నీతిచే ప్రథముడని వినుటెంతయు నబ్బురముగా నుండ గలదు.

ఇతడు కలకత్తా నగరపు రాజధాని కళాశాలయందలి యింజనీరింగు శాఖలో కీక్షనంది తన యువవిద్యుదవయోవస 1874-వ సంవత్సరములో డార్జిలింగ్ లో నాతనముగ స్థాపించబడిన క్లిప్టోయా పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడుగ పోయెను. పండ్రెండు వత్సరముల ఆశ్రమ కీషోభ్యాసము నప్నడే పూర్తిచేసికొనిన లామాకిబ్యుక్ట్ డార్జిలింగ్ లోని తిబెతు భాషా పాఠ్యాయుడుగ నాపాఠశాలయందు నియోగింపబడెను. ఇటుల నీహిందవ పండితునకును, అతని తిబెతు సహాయోపాధ్యాయు నకును యా వత్సర విత సఖ్య ము కు ది రె ను. విద్యాభ్యాసమునందును, ప్రయాణము నందును వారి స్నేహాలత పరిణామ మొందును. భాషల నేర్చుకొను నేర్పరితనమున శరత్ చంద్రు డుద్వితీయుడు. సహజముగ అత్యంత పాటక శక్తితో నతడు తిబెతుభాష నభ్యసించెను. దుర్గుటములను, మహాదహాయ కరములు నగు నతని యనంతర కార్యముల విజయమున కాలిని యవస్థాపామర్య భాషా ప్రవీణతయే ముఖ్య సాధనమయ్యెను. అ న తి కా ల ము న నే యతడు సికియ రాష్ట్రమునందలి సరి ప్రాంత ప్రదేశముల దర్శింప నారంభించెను. తన స్నేహితుని ప్రజలల ప్రయత్నములము పిగాల్సు నగరమునందలి తాపిలంపోయను ప్రసిద్ధ బాధ్యాశ్రమముననున్నపుట కనుజ్జను ప్రయాణపుత్రమును, ఆహ్వానమును పొందెను. తిబెతుదేశమునందలి విద్యానియు భూనియును సంగ చేక బోర్తిచేల్చామాగారి ప్రియశిష్యుడు గను అతిథిగను ఆహ్వానము లభింప నతడు గడవెను. ఇందు వలన నెవ్వరి కేకడు మాడు నున్నదో వారిరువురును దెలియకుండెను. అకేపుడు బ్రిటిషు కార్యనిర్వాహకుడుగ వచ్చెనని యెంత ప్రాంతిపాల్యముగ వాదించినను అతడు నిజమగు డా నాథ్రి యయ్యె యచటికి వచ్చెను. ఆనుభవిన గురువన్న నో తాపిలంపోయంతటి వానికి ప్రధాన మంత్రిగా పని చేసియుండెను. కాని దాసుగారి ప్రయాణపు సంఘటి బయటపడిన పిమ్మట నీరెండు అంశములలో నేడియు పరిగణింపని దయ్యెను. తన మతమున పరదేశీయ సందేశవాదాకునుంచి వానికి జాతీయ రహస్యములన్నియు దెలివినందుల కతనికి నరణింక విధింపబడెను. 1897-వ సంవత్సరపు జూను మాసమునందలి యొకానొక దినమున నమ్మహాగురువు చని పోవుకడకును పవిత్రవంతముగు బ్రహ్మపుత్రానదిలో ముంచి వేయబడెను.

లాసా ప్రయాణము.

తాపిలంపోయిందే మరల డార్జిలింగునకు పోయి దాసుగారులకు రెండు సంవత్సరములు మహాప్రయాత్న నిమగ్ను యైయుండిరి. మహాప్రయాణ సన్నాహములయు పూర్తియైన పిమ్మట నతడు యుద్ధయుద్ధ మిత్రసహితముగ 188-వ సంవత్సరపు నవంబరుమాసమున లాసా "త్రిశయాత్ర" నారంభించెను.

ఈ ప్రయాణమును గూర్చి యాతడొక పుస్తకమును వ్రించెను. ఇందు ఈతాపా కరములును విశోదకరములు నగు సంకతుల నేకము లున్నవి. అంతియ కాక ఆపుస్తకములమున గ్రంథకర్త యెంతటి విశేషశైల్య సహజములు గలిగినదియు తెలియగలదు. నిజముగ నాప్రయాణపు కష్టములును, విపత్తులును మరియొకని తప్పక ప్రయాణోన్ముఖుని చేసియుండును. ఒక్క-పక్షము దారి మహాభయం కరములగు మలవనలుండు యటపిమ్మగ్గున జోవుచుండును; ఇంకొకపక్షము క్రూరజంతులు విడసి వారిభయంకర శునకములు వేటలాడు తావున బోకలసి వచ్చుచుండును; మహాభీతి గొల్పు గాడ్డు లెల్లంతమాతమునకు విసరివేయచుండును; మంచునీటి ప్రవాహముల దారుడుండ వలయును; చలి, ఆకలి, దాహము మొదలగు బాధల సమితియగు నోర్వలయును. ఈ భీకరపర్యతేకాంతిక స్థలముల విడవినచెకు వారు మహాభయంకరముగ ఆటలమ్మవారిచే నాక్రొసించియుండు మధ్య తిబెతు ప్రదేశమున ప్రవేశింపవలసినవారైరి. కాని ఇవేవియు నావంగదేశీయుని కార్యవిముఖుని జేయజాలకుండెను. లాసా ప్రయాణమువలన ననేక వ్యయప్రయాసములు పాటిల్లినదియు స్వయంక గారతని కంతయో బోధించిరి. ఎన్ని ఇంతులబడి నను కడపట కార్యసాధనలకై నొందగలవనిమాత్ర మత దతని యుత్సహించుచుండెను. అతడు చెప్పినట్లుయు నిజముగ పరిణమించెను. తన జీవితకాలము నెడవేరినదని దాసుగారు మే 20 వ తేదీనివ్రాసిగారు. సాయంకాలము 4 గంటలకు వారా

పట్టణమునుజేరిరి. పోలీసువారు క్రొత్త చూపరులుగ వారిని గుర్తించిరి. కాని వారి నేమియు ప్రశ్నింపలేదు. ఆ సమయమున దాసుగారు మిక్కిలి యలసట చెందియుండిరి. తల బరువుగ నుండెను. అతని చూచువారు "ఇదిగో ఆచ్యుతావర పడిన యతడు మరియొకడు వచ్చుచున్నాడు చూడు ద"ను చుండిరి.

దాలాయి లామాగారి సందర్శనము.

శరత్ చంద్రుడు గా రాపవిత్ర నగరమున రెండువారములుండిరి. ఆ రెండు వారములలో నత డచటి వింతవస్తువులను వింత ప్రదేశముల నన్నిటిని సందర్శించెను. అప్పటికి ఎనిమిది వత్సరముల వయస్సుగల దాలాయి లామాగారి సందర్శనము గూడ వారికి లభించెను. అచటి నుండి మరలు నప్పుడత డొక్క-మారుగ ప్రయోజోన్ముఖుడు కాలేడు. తిబెతు దేశముల నాగరకత కాలవాలముగు యాలాంగులోయను సందర్శించిరి. 1882 సం॥పు డిశంబరు మాసమున నతడు మరల డార్జిలింగు నందలి స్వగృహమును జేరెను. అతడమలాభులగు వృత్తాంతమును తనతో చెప్పెనని వేరేచెప్పు నక్కడలేదు. అతడు దొరతనము వారి తిబెతుభాషాంతరి కరణుడుగ నిమిషంబడెను. దాసుగారి నాయును వాఙ్మయశాకమున చిరస్మరణీయును.

అతడు తిబెతు - ఆంగ్ల నిఘంటువును, సంస్కృత - ఆంగ్ల నిఘంటువును సుమారు ప్రకటించెను. తనకంటె ముందుగా నవోటికిబోయిన వారి వృత్తాంతమును పులుసు మాత్రమేగాక కలకత్తా నగరపు విద్యాగ సంఘములకు అమాల్యములగు పత్రము లెన్నియో ప్రకటించెను.

తిబెత్తు దేశమునకు వచ్చు పరదేశీయుల యెడ నాదేశ ప్రజలను, దొరతనమువారును విశేష శ్రేతుత్వభావమును గలిగియుండునని ఈతొర్రానరచనబట్టి మనకు తెలియుచున్నది. రాయి బహద్రు శరత్ చంద్రుడు గారికి సహాయ మొనర్చినందులకు ఇద్దటి దురదృష్టవంతులను 19 సంవత్సరములు కారాగృహమున దొరతనమువారు బడవైచిన తెలిసికొనినవారి శ్రేతుత్వభావము తెలుపడగలదు. వీరి గ్రంథనిరచయమును బట్టియే ఆంగ్లభాష నత్యామోదము వడసిన కిష్టింగు గారి "తేహాచేమ" చరిత్రను ప్రకటితమయ్యెను. ముప్పది యేండ్ల క్రిందటి ములమ్ములు నేటికిని దాసుగారివింతప్రయాణకథను తమ పిల్లలకు చెప్పకొనుచున్నారు. "స్కూలు బాలుగాను పోల్చబడకుండనే మాయ మహాత్మ్యమున నీపట్టణమున ప్రవేశించి వెంటనే యంతరించికో తెలిసికొనుట మిగుల యద్భుతము" - బొంబాయి క్రానికలు.

శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథ భండారము భవనముయొక్క బ్రస్తుడిడు.

బలిజలంపుడు లేటు తిత్తి గోపాలస్వామిగారి కుమారుడు ఇనాంధారుడును ఆయన తిత్తి బాలకృష్ణయ్య అను నేను యాదిగుర సహస్రులు గల నికేతనము ఆదరణముతో గూడ సుమారు పొడవు 72 అడుగులు వెడల్పు 17½ అడుగులు గలిగినటువంటిన్ని నాయింటికి ఆనుకొనిపడచుటగ నాసొంత సామ్యుతో కట్టబడి నటువంటిన్ని సుమారు రు 1500 లు ఖరీదుచేయుచుండును. ఈ గ్రామమునందు నా కుమారుడొ తిత్తి బలరామయ్యచే 10-5-1914 యందు స్థాపించ బడిన శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథభండారమునకు సర్వజనుల యుపయోగాగమై యాక్రింద వివరింప బోవువరకులకు లోబడి బ్రస్తు యే గ్నాటుచేయుచు బ్రష్టిలకు స్వాధీన పరచినాను. ఇంతటియండి నాకుగాని నావారసులకుగాని యెట్టిస్వతంత్రములైనట్లులేవు. వరకులవరము యెన్నటికి త గాయిదాచేయువారము కాము.

- ఉ=మాయి కాలువ
- తూ=మాయి తాలూకుగోడ
- ద=దొడ్డు
- ప=రాజమాన్యం

(బ్రష్టులు.

1 అన్నాపు పరసురామనానుసాత్రో వి.ఎ.టి. ఎల్ గారు మోక్షోత్సవకీలు బరంపురం, 2 శ్రీజగన్నాథ పాడిఖండంగ గారు, బారుగి ఉన్నం వెంకటనరహ బుచ్చి రామలింగం పంతులు వి.ఎ.ఎల్.టి గారు, 4 తిత్తి బాలకృష్ణయ్యనాయుడు గారు, 5 సోంబాట్ల వెంకయ్యపంతులు గారు

మిగులక శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథభండారము నకు అప్పడప్పదేర్పడు అధ్యక్షుడు కార్యదర్శిదాన్ అడిప. సర్ బ్రష్టిలకు నుండవలయును. నాతడంతయు నావారసులలో ముఖ్యుడు బ్రష్టిగ నుండవలయును. బ్రష్టిలలో కాశించివున్న పుడు మిగిలినవారు తమ యిష్టప్రకారము పూర్తి చేయవచ్చును.

వరతులు

(1) ఈపాలు శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథభండారము మందిరమని పింపబడవలెను. (2) ఈమందిరమునందు గ్రంథభాం

దాగారము నుంచవలెను. (3) స మ స్త విషయములలో జ్ఞానాభివృద్ధి కలుగుటకును నీతిని పెంపొందుటకును, దుర్మితి దురాచారముల తొలగుటకును అనుకూలములైన యుపన్యాసములు ప్రసంగములు మొదలైనవాని కొరకును మహానీయ లను సత్కరించుట కొరకును యీ మందిరము నుపయోగించుకొనవచ్చును. (4) దుర్మితి ప్రోత్సాహపరచునట్టి గాని జాతి మత ద్వేషములను పురికొల్పునట్టిగాని రాజభక్తిని పోగొట్టునట్టిది గాని నల్లలందు జరపగూడదు (5) ఈపాలు నందు సత్కార్యములు జేసినవారి యొక్కయు సద్వర్తనము గలవారి యొక్కయు పటముల నుంచవచ్చును. బూతుబొమ్మలను దిగంబరహాపములను పెట్టగూడదు. (6) ఈ మందిరమును బ్రష్టి ఎప్పుడును విక్రయించకూడదు. తాకట్టు పెట్టకూడదు. తమ స్వంతిపనులకు కుపయోగించగూడదు. అదైదు గాని వేరు విధముగ గాని యితరులకు యివ్వగూడదు. అనశ్శ్యములయిన మార్పులును అభివృద్ధులను జేయవచ్చును. (7) ఈమందిరము నకు జేయవలసిన మరమ్మతు వర్తరాపాలు గ్రంథభాండా గార కార్యనిర్వాహక సంఘమువారే పూర్తిచేయుచుండ వలయును. (8) పయిని తెలియపర్చిన వరతులు బ్రష్టిలు క్రమ ప్రకారం అమలుజరిపించక పోయినయెడల లేదా పయియుద్దేశములకు వ్యతిరేకముగ జరిపించినయెడల అప్పటికి నేను గాని నావారసులుగాని గంజాంజ్ఞాలోని యితర పుస్తకభాండా గార కార్యనిర్వాహక సంఘముల సలహాను బొంది అనశ్శ్యక మయిన యెడల స్వతంత్రాధికారముతో బ్రష్టి ఆస్తిని స్వాధీన పరచుకొని కార్యములు చక్కచెట్టి తిరిగి నూతన బ్రష్టిల నేర్పరచి వారికి ఆస్తిని స్వాధీనపర్చవలెను.

తిత్తి బాలకృష్ణయ్య.

మానవసంఘభివృద్ధికి మోక్షసంగ్రామము.

లండను, మే 21:—దైన్యేలో జనరలు స్వయ్యగారు సామ్రాజ్యుని సందర్శించుకొలుచుడిరి. నేను అటవివడను. మీరు అక్రమ మొనరించినపుడు మీతో మూడు వర్సరములు పోసిన జోయరు జాతీయుడను. ఎటులైన నేమి మిమ్ములకు నేర్వ చ్చా స్వా తం త్ర్య మా గ్ర ము ల కు మ ర లింప గలిగితిమి. మీరిపు డయలకు ఘోరసమర మొనరించుచున్నారు. నేనుగూడ మీతోకలసి పోయచున్నాను. నే నెక్కువనేగాను. వెనకనాతో కలసి జోయరు యుద్ధమున పోసినవారు నేలకొలిచిరింది యిప్పుడు పోయచున్నారు. ఇట్టి మార్పున నేమికాతము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము రాగ మింతులకు కాలము గాదు. మానవసంఘమునకు ప్రాణ గుల్మములగు భగ్నము లపాయ శ్శితియందున్నవని మీనలై నే వారును గ్రహించిరి. భావికాలమును మనము వైవికాసన బద్ధులగుటయో లేక సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ ననుసరించుటయో చేపాడగలము. ఇదిబ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంగ్రామముగాదు. విశ్వ సంగ్రామము దీనివిజయము కలిగినమానవకోటికి మహాోకారము చేపడగలదు. వెక్కుకర్తావ్యుల వరకును మరల యుద్ధమే సంభవించదు. ఒక దక్షిణాఫ్రికా శిబిరముననున్న వైనిటలలో నొక్కనికిని ఆంగ్ల మహామరద మొక్కటియును తెలియదు. వారు నేనానుల యుత్తరపులను గ్రహించుట చాలచిత్తముగన్నది. ఆంగ్లయులు దచ్చివారును దక్షిణాఫ్రికావారును కలసి తమలో శ్రేష్టులగువారిని సద్గర్భరక్షణాగ్ధము సుచర్చించుచున్న ఇక్కాలమున జీవించి నేవింపగలుగు వారు భగ్యముడు.

దక్షిణాఫ్రికా భావినితి

దేశాభివృద్ధి అవకాశము ఇతరదేశములతో పాటు దక్షిణాఫ్రికా వారికి కలిగినది. అందులకు వారు ప్రయత్నింపగలరు. దక్షిణాఫ్రికావారి వ్యక్తిగతమునకు భంగముకలుగకుండ ప్రత్యేకింపలేనని కొందరు తలంచుచున్నారు. అది యుత్తమేగాని రెండు క్షేత్రభూతుల వారి సమ్మేళనమున జాంబిలియనుగు జాతి ఏర్పడునని వాతలంపు. విజాతిసంపర్కవలకుడ దనుట మాభ్యము. ఈజిప్టునుండి కేవుర కిపుకు రాక పోకలు నిరభ్యంతరముగ జరుగుచున్నవి. అట్లాంటికు ఇండియను సముద్రతీరముల యందు మన కుపద్రవమేమియునులేదు. తూర్పు ఆఫ్రికానువనకుగుట తలన భూమాగ్ధము ఖండమునందొక కొననుండి మరియొకకొన ఏర్పడుటయే గాక కేవురను ఎరువు సముద్రము నకు ను చుట్టును గల మార్గము లన్నియును భద్రమైనవి. తక్కిన ఆఫ్రిని వేక నముల భావినితినిర దక్షిణాఫ్రికా భావినితి సిగపడలేదు. పరమగ్ధరింపబడవలసిన సరుక్యులు చాలగలవు. నీనినిగూర్చి ఆఫ్రికా వారికిని ఇంగ్లాండు వారికిని ఏకాభిప్రాయము కలిగియుండ లేదను విషయము మీరు గుర్తించలేనని సద్బ్రహ్మగారు నడిపిరి.

THE GREAT WAR

American Fighting Unit to the Front

Indian Representation in War Cabinets

On Submarine Situation - Mr. Lloyd George's Speech

A TOLL TO INDENTURED EMIGRATION

SUCCESSFUL ITALIAN OFFENSIVE

AN AIR-RAID ON S. E. ENGLAND

[REUTER'S AGENCY.]

Ireland, Labour Unrest, and Submarinism.

Premier Reviews Present Situation. Irish Convention, An Appeal to Leaders.

LONDON, May 26. In the House of Commons, on a motion for the adjournment for Whitsun, Mr. Lloyd George said he could not at present definitely state what would be the composition of the Irish Convention, but Government had lost no time in getting in touch with the various parties with a view to securing a basis of representation which would carry out the outline of the Government scheme as explained to the House on the 21st instant. It was very important that the representation should be such as to command the confidence of the people of Ireland. It was not an easy matter to do so, as a good many considerations must be taken into account and a good many interests must be considered. And it was very desirable that the Convention, when it was summoned, should be of a character that would make the people of Ireland feel that the Government had made a sincere and genuine effort to secure the real representation of all the views and aspects of the question. It would be a great mistake, in order to be able to make an announcement to-day, Government were to take any unnecessary risk and by that means alienate Ireland. Therefore, they had come to the conclusion that it was better that no statement should be made to-day seeing that the negotiations were incomplete, but he sincerely trusted that there would be no prolonged delay in making this necessary announcement. In fact delay would be fatal. It might not only create unnecessary suspicion and distrust, but might give the impression that the Government did not mean business, and he therefore appealed to all sections in Ireland so assist Government by coming to a speedy decision. For that reason he very much regretted that an important leader of Irish opinion had been compelled to return to Ireland. Doubtless they all knew too well why he was compelled to go to Ireland. His health, although happily restored, required rest and recuperation. He again appealed to the Irish leaders to do their best to assist the Government by coming to a speedy decision upon these various questions.

Enquiry into Labour Unrest.

Referring to the labour unrest, Mr. Lloyd George said the Government had their views regarding how that had been fostered, but at the same time there were some genuine grievances which had assisted the designs of those who had an ulterior motive. The Government therefore, had appointed a Commission to enquire into the industrial unrest and to report upon the operation of war emergency measures as regards to labour. It was proposed to divide the country into several areas and appoint a separate commission to enquire into the causes of unrest in each of these areas. The Government hoped to secure the services of a labour representative, an employer, and an impartial third person to constitute each commission.

Successful Operations Against Submarines

Dealing with the submarine menace, Mr. Lloyd George said it was much more difficult for him to give an answer on this than on other topics. It was very difficult to give information without, to a certain extent, revealing things which we had better keep to ourselves. All I can say is that we are making substantial progress. (Cheers) During the last three weeks or a month, we have dealt more effectively with submarines than during any corresponding period of the war. That is true of this week as well as of the preceding weeks, and there is no doubt that the effect has been manifested in a considerable reduction of our shipping losses. It is true that we are not through the month of May, but if the ratio of losses during the last twenty-five days is not exceeded, then the reduction upon April figures will be very considerable indeed. There does not seem to be any reason to anticipate any worse figures in the coming week. Arrangements for dealing with submarines are increasingly efficient. We owe a very considerable debt of gratitude to the American people for the effective assistance they have rendered and for the craft they have placed at our disposal. Now that the American nation is in the war it is easier to arrange for the protection of our merchantmarine than it was before. I think the nation has very good reason to congratulate itself upon a substantial improvement and may see an unexpectedly early improvement in dealing with the submarine menace.

The month of May has been a considerable improvement not only upon April, but upon the anticipation of the Admiralty regarding what would occur.

The Food Problem.

Turning to the question of food supply Mr. Lloyd George said there is a distinct improvement in our food prospects as a result of the improvement in the submarine position. It is very difficult, however, to give a favourable answer which would not be mischievous. "If I were to say there is no danger of starvation people would be saying what is the good of cutting up our grass land and what is the good of our fattening ourselves. People must not rush from one extreme to another. We must appeal for the common sense of the nation. I say, after taking counsel with my advisers and after going into the figures very carefully, that if the nation economises and is not guilty of waste, if those who have got land favourable for the production of food make the best use of it, workingmen turn out tractors to enable us to plough, if the army helps us with men available, in fact if we all behave like reasonable human beings who want to save their country from disaster, privation, and distress, the submarine menace is not one which need cause us any fear that the war is going to be lost for that reason. (Cheers)

German Hopes Doomed to Disappointment.

I see to-day that the Germans are depending mainly upon the "U" boat warfare for success. All I can say is that if that is their hope of success it is doomed to disappointment. I say so with the full sense of responsibility and on behalf of the Government after a very careful consideration of the whole facts. That does not mean that people need not economise, that farmers need not plough up their land. It means that if everyone does his duty then the German hope of triumph in the war based on submarines is to be the greatest miscalculation in the whole series of miscalculations of that ill-fated Empire. Mr. Lloyd George hoped that members of the House of Commons, in commenting upon his speech, would make it clear to the people that their co-operation was an essential part of this statement of policy and this confidence in the future. If everybody does his duty patriotically and contributes each in his own way to the common stock, then I say that the submarine is not going to defeat us. (Cheers)

India and the Empire.

Recommendations of War Conference. Suggested Agreement Regarding Immigration.

LONDON, May 26. In the House of Commons to-day Mr. Chamberlain recalled the Imperial War Conference's recommendation in favour of Indians being represented at future conferences in a similar way to that in which the Dominions were represented, and stated that India would be represented at the annual session of the Imperial Cabinet by a nominee of the Indian Government, besides by the Secretary of State. He emphasised that these decisions marked an immense advance in the position of India in the Empire in admitting the Indian Government to a full partnership in the Councils of the Empire. The Imperial War Conference also considered the position of Indians in the Empire. In dealing with the difficult problems arising with regard to that matter they accepted the principle of reciprocity and commended to the favourable considerations of the Governments represented, the memorandum submitted to the Conference by the representatives of India. The memorandum was contained in a blue book which would be issued in a day or so. The Conference did not consider the question of indentured emigration which, however, India's representatives discussed informally with Mr. Walter Long and his advisers. He was glad to say that consequently it was probable that a satisfactory solution of this difficult question would be reached by an Inter-Departmental Conference, over which Lord Islington was going to preside. With regard to Indian emigration to the Dominions the representatives of India recognised the right of the Dominions to make their own immigration laws and did not claim unrestricted right of settlement for Indians. They asked in the first place that such questions should be treated on a footing of reciprocity; secondly, that British Asiatics should be at least as favourably treated as alien Asiatics; thirdly, that facilities for travel and study, apart from settlements, should be freely given; and lastly that sympathetic attention should be given to the conditions of Indians already settled in the Dominions.

TELEGRAMS.

Indians to Represent India.

In reply to questions Mr. Chamberlain said that the War Cabinet clearly contemplated that, except in peculiar circumstances, the representatives of India in future War Cabinets should be Indians. (Cheers)

Indian Civilians' War Services.

Sir Henry Craig called attention to the allegations that Indian civilians were shirking military service.

Mr. Chamberlain replied that such aspersions could only come from quarters unfamiliar with the facts. He pointed out that over three hundred civilians on leave in England had taken up war work, and about half of them had gone on active service, of whom twenty-one had been killed. Also over one hundred civil servants in India had joined the Indian Army Reserve of Officers, and over thirty had gone on active service. He emphasised that the Indian Government has been obliged to limit the number of officers permitted to undertake military duties and curtail leave owing to the urgent requirements of the civil administration.

Mr. Swift Macneill pointed out that a great number of Indian civilians were fighting not only in India, but in British regiments often at the sacrifice of positions and prospects.

Mr. Chamberlain said he welcomed the indignation aroused in all parts of the House by the aspersions. He did not believe that a single Indian civilian would not have gone to the front if his duty had not forbidden it. (Cheers) Mr. Chamberlain stated that a company of Burmese Sappers participated in General Maude's success in Mesopotamia.

Suggested Basis of Agreement

A Blue Book of 160 pages containing the proceedings of the Imperial War Conference is issued. It contains the resolutions (already cabled to India), extracts from the minutes and a number of papers laid before the Conference notably the memorandum on emigration from India to the dominions, which was presented by the Indian representatives which the Conference recommended to the favourable consideration of the Governments concerned. The memorandum recommends the following basis of agreement:—First as regards Indians already permanently settled in the dominions that they should be allowed to bring in their wives (subject to the rule of monogamy) and minor children, and in other respects should not be less privileged than Japanese settled immigrants. Secondly, that future admissions of Indians for labour or settlement should, if possible, be regulated on lines similar to, and not less favourable than, those governing the admission of any other Asiatic race. Thirdly that if this is impossible there might be reciprocal treatment in India, and each Dominion of immigration for the purpose of labour or permanent settlement. If a Dominion is determined to exclude these two classes of immigration from India, India should be free to do the same as regards that Dominion. It would be clearly recognised that the exclusion in either case was not motivated by race prejudices, but was the outcome of different economic conditions. Fourthly that along with such exclusion, reciprocal arrangements would be for granting full facilities for the admission of tourists, students, and the like, and for business visits entailing temporary residence so long as this residence was not for labour purpose or for a permanent settlement.

Hostile Aeroplanes Bomb S. E. England

250 Persons Killed and Injured.

Many Women and Children Victims.

LONDON, May 27. It is officially announced that a large squadron of enemy aircraft, numbering about sixteen, attacked the southeast of England between 5-15 and 6-30 yesterday evening and bombs were dropped at a number of places. Nearly all the damage occurred in one town where the bombs fell in the streets, causing considerable casualties among civilians, and shops and houses were seriously damaged. Seventy six persons, of whom twenty seven were women and twenty three were killed, and 174, of whom forty three were women and nineteen children, were injured. Our aeroplanes pursued and naval aeroplanes from Dunkirk engaged the returning raiders, and the Admiralty reported that three enemy aeroplanes were shot down.

Naval Aviators Attack Raiders.

The Admiralty says that a naval aeroplane attacked the aerodrome of St. Denis Westram yesterday morning dropping many bombs. Our machines in the evening engaged, over the sea, several enemy aircraft returning from the raid on England. In an engagement between one British machine and three hostile aeroplanes in mid Channel one of the latter was destroyed. Two large twin engined hostile machines were shot down in the course of several encounters off the Belgian Coast.

All of ours returned safely.

Further Details.

LONDON, May 27. The air-raiders flew at a great altitude and crossed the town where most of the damage was done of five dropping bombs continuously. Much damage was done to property in the residential part. A butcher's shop and a bootmaker's shop were demolished and the occupants of the latter killed. The worst damage occurred in a busy business thoroughfare thronged with people where a very large number of bombs were dropped. Sixteen women, eight men and nine children were killed by them and forty-two persons were injured. It is estimated that fifty bombs were dropped. The raiders as they departed were severely engaged over the Channel. An eye-witness heard heavy firing and saw two peculiar looking aeroplanes manoeuvring at a great height with shells bursting round them. One machine nosedived suddenly as though hit. Later heavy firing was heard out to sea. Other reports indicate that the raiders covered a wide area and penetrated some distances inland scattering bombs promiscuously.

TELEGRAMS.

Indentured Labour Ended.

LONDON, May 27.
In the House of Commons to-day, Mr. Chamberlain stated that indentured emigrations from India would not be revived.

The Irish Convention. Government Plans.

LONDON, May 27.
The "Times" states that the Government intends that the Irish Convention shall number about fifty members with the smallest possible political representation.

The Great Struggle for Humanity. General Smuts on S. Africa's Part.

LONDON, May 27.
Speaking at an Empire Day celebration at Stepney, General Smuts said:—"I am a barbarian from the veldt, a Boer who fought for three years against you when you were wrong indeed. However we have helped to convert you and win you back to the right road of freedom and liberty, and on that road you are now making the biggest struggle in your whole history. I am fighting with you, and not alone, but thousands of my old companions of the Boer War. What has brought these men into struggle? I don't think it is the love of the British Empire. It is that they feel what you all feel that the greatest most precious, and most spiritual forces of the human race are at stake. Either we are going into the future under the Drill Sergeant on Prussian lines, or we shall move forward as free men and women. It is not the battle of the British Island or of the British Empire. It is the battle of the world, and when success is achieved I hope we may all be happy and know we fought for a lasting peace for mankind and that for centuries war will not be heard of again on earth." General Smuts said that he was much amused on visiting a certain South African camp to find South Africans who could not speak a word of English, and it was difficult for them to understand the words of command. When they considered these difficulties it was truly wonderful to think of the splendid service that they had rendered to the Empire. To him it was a wonderful thing to see English, Dutch, and South Africans uniting together in order to lay on the altar the best they could give for the good cause. It was great privilege to live in such times and to take part in this great struggle for humanity.

THE FUTURE OF AFRICA.

A Great British Dominion.

Promotion of Nationality Advocated.

LONDON, May 27.
A distinguished company, including Lord Milner, General Sir William Robertson and many distinguished persons formerly and at present associated with South Africa in connection with the Government financially and otherwise, were present at a dinner at the Savoy Hotel in honour of General Smuts. Lord Selbourne, who formerly High Commissioner for South Africa presided.

General Smuts replying to the toast of his health, after eloquent references to the fascinations of South Africa and the opportunities she offered in common with other countries for settlement after the war to which task she should address herself, referred to a desire noticeable among some sections in South Africa to keep the country out of the stream of the general tendency towards a broad-minded development of nationality. He contended that the policy of national unity was entirely consistent with the preservation of the best traditions and with the best interests of the land and of the two white races which would build up a more powerful and stronger race than if they remained apart. The policy of keeping the purity of two races distinct was arrant nonsense. We were now in a happy position of having land communications from Egypt to the Cape without menace and this position would be satisfactorily dealt with after the war. We were in a position of having no danger on the Atlantic or Indian seaboard to our most essential sea communications as an Empire. What would happen to these communications after the settlement? None knew. But he hoped it would be borne in mind that East Africa not only gave us through land communications from one end of the continent to another but also ensured the sea routes round the Cape and Red Sea. Unlike other dominions the future of South Africa was not assured. They had tremendous problems to contend with. He asked his hearers in the centre of the Empire to remember that South Africa was dealing with enormous problems and that people at home and people in South Africa did not always see eye to eye.

Parliament Adjourned.

LONDON, May 27.
The House of Commons has adjourned until June 5th and the House of Lords until June 12th.

FRANCE

Submarinism Cannot Beat Us.

French Marine Ministers Review of Situation.

LONDON, May 27.
PARIS.—The Chamber discussed submarinism. The Minister of Marine agreed with Mr. Lloyd George and Lord Milner that submarines would not beat us. With captured tonnage and tonnage purchased and constructed, the Allied tonnage at the beginning of 1917 was about the same as the commencement of the war. The total losses during the first four months of 1917 might be put at two and half million tons. Taking into account the rate of construction without being unduly optimistic our losses for the year, if the submarine warfare continued with the same intensity, would be four and half millions tons and our total tonnage over forty millions. With the Allies restricting imports we could with the present tonnage meet the

requirements of the country and resume transport of war material. The Minister pointed out that the sinkings in May to 23rd had markedly decreased being only 200,000 tons. He gave statistics showing that the German blockade had never been effective since the French ports received all the ships they could accommodate and these brought everything needed by the country. During March 4,200,000 tons of goods had entered the French Ports and during April 4,300,000 tons. On the other hand practically nothing had entered the German Ports. The Minister described the defences against submarines including improved armament of Patrols, the training of merchant officers as gunners and establishment of wireless and aviation stations on coasts and said that all French merchantmen would be armed by October.

RUSSIA

Favourable News from Russia. Government Restoring Order.

LONDON, May 27.
Generally the news from Russia is better than a week ago. The crews of the Baltic fleet have returned to their posts, and discipline thereupon has revived. The new Government is making a big effort to evolve order out of chaos. M. Merenky is very active in this connection. He is at present touring the fronts and urging the necessity for the maintenance of fighting efficiency. His speech cabled on the 19th has already had some effect. On reading it the Sevastopol Garrison immediately volunteered for service on the Riga front. Colonel Yakubovich, Assistant War Minister, addressing a Council of delegates begged the soldiers not to misinterpret the paragraph in the declaration of the new rights of soldiers which suppressed the compulsory military salute in favour of voluntary reciprocal salute. The French and British socialist missions are also doing good. Addressing the Congress of the second army at Petrograd they declared that a general peace would only be possible when Emperor William met the fate of the Tsar.

Moral Tone of Troops Improving.

LONDON, May 27.
PETROGRAD.—General Ruskly has arrived here after relinquishing his command. He spoke hopefully of the improving moral of the troops and said that fraternising with the enemy had stopped.

Russian Moslems Favour Republic.

LONDON, May 27.
A telegram from Moscow says the Congress of Musselman delegates from all parts of Russia passed a resolution by 446 votes to 271 in favour of a Federal Republic in Russia.

TURKEY

Turkish Efforts Frustrated.

LONDON, May 27.
A wireless Russian official communique says we frustrated Turkish attempts to dislodge us from the heights south of Van.

ITALY

The Fighting Described.

LONDON, May 27.
Reuter learns officially that no fewer than ten Austrian divisions comprising a hundred battalions were concentrated between the sea and Boscomalo, the scene of the great offensive. The Italian Intelligence Department estimates that a hundred thousand bayonets, not to speak of hundreds of batteries of varying calibres and thousands of machineguns were opposed to the Italians here. In nearly every case the defence was a triple line of trenches protected by wide stretches of formidable entanglements, besides other obstacles anchored to the ground. The success of the attack is attributed to surprise. The Austrians expected long artillery preparation, but the Italians advanced after only ten hours' bombardment. The heaviest of the attacks was on a front of eight kilometres and the greatest advance was two kilometres.

Valuable Help of British Gunners.

The Italians acknowledge the valuable help of the British gunners and the deep political and moral significance of this new brotherhood in arms. The part played by the air service constitutes a record. The Italian air fleet engaged consisted of 140 units, of which twenty-nine were battleplanes, sixteen hydroplanes, and fifty-three chasing planes. In spite of the necessity to fly low, all safely returned.

More Fortified Positions Taken.

LONDON, May 27.
An Italian official communique says:—"Heavy fighting continues on the Carso. We have carried another strongly fortified position and taken 3,500 prisoners. We have also taken a network of trenches from the mouth of the Timavo river to a point east of Jamiano and obtained possession of heights between Flondar and Medezza. The enemy's defences east of Boscomalo have been broken and trenches around Castagnavizza taken. We have extended our positions on the hill north of Tivoli and driven back the enemy in the Vodice area with heavy loss. The number of enemy prisoners taken on the Julian front since May 14th, is 22,419 including 487 officers.

British Naval Force Assists.

Austrian Air Station and Depots Bombarded.

LONDON, May 27.
ROME.—It is semi-officially stated that with the object of assisting the offensive on the Carso British monitors with our naval forces and Italian aeroplanes made a prolonged and effective attack with heavy guns from the Gulf of Trieste near the enemy's lines, especially on great air station depots, and other important military objects near Prosecco. Repeated air attacks made by the enemy only resulted in our aviators bringing down two of the enemy's aeroplanes. Italian warships resumed four aviators despite fire from the enemy batteries. All naval and aerial units participating in the attack returned to their bases without the slightest damage. No enemy flag was seen at sea except those on seaplanes which were brought down.

Extent of Italian Gains.

LONDON, May 25.
ROME.—It is semi-officially stated that the Italians have mastered the whole Zone between Cattagenavizza and the sea. Thus only the Sermada stronghold stands between the coast and the Road to the Comen Plateau and Italian action in the direction of Trieste and Labach is now possible.

Battle Still Raging. Over 10,000 Prisoners Taken.

LONDON, May 27.
An Italian official communique says:—"The battle is still raging from the sea to Piava. Our troops have fought through a labyrinth of fortifications stubbornly defended by strong and well-trained forces. The total number of men taken prisoners on Wednesday and Thursday was 10,245, including 316 officers. We drove the enemy back to a line south of Jamiano and extended our positions north of Jamiano to the outskirts of Versic. Violent counter-attacks on the southern Carso and in the Monte Cutico and Vodice area failed with heavy losses. Our aircraft effectively bombed the stations Santa Lucia and Tolmino. Three enemy machines have been brought down.

Austrian Report of Battle.

An Austrian communique speaks of a battle of extraordinary stubbornness on the whole front from Piava to the sea and of masses of Italians attacking furiously. The communique merely admits a withdrawal of one kilometre in one sector.

Austrian Intentions.

LAHORE, May 27.
LONDON, May 26th.—The "Corriere d'Italia" learns from Zurich that the Austrians intend to intensify their counter-offensive in Trentino under the command of Marshall Conrad. ("C. and M. Gazette.")

The Carso Battle.

Brilliant Italian Successes.

LONDON, May 27.
An Italian communique says during the fourth day of furious Carso battle we maintained positions captured in the other sector. There was cannonading all day along the whole line. By a brilliant assault, we reached a point beyond Monfalcone-Duino railway northwest of Sangiovanni. We carried hill 145 southwest of Medezza and captured a field battery of ten guns, ammunition and 812 prisoners including thirty-four officers. Northwards of Jamiano there was a series of violent attacks and counter-attacks. We reached and passed Castagnavizza, but concentrated enemy artillery compelled us to evacuate it. We maintained our hold on the western boundary. We brilliantly carried heights at the head of Paliova valley in Piava sector and took 438 prisoners a gun and two trench mortars.

Austrians Withdraw Artillery to avoid Capture.

LONDON, May 27.
ROME.—The Italians are now in direct contact on western slopes of Bermuda and have taken important quantities of material and a large number of prisoners. They have silenced the Austrian artillery which is hurriedly withdrawing in order to avoid capture. The battle continues intensely on the whole Carso and Isonzo fronts. The Italians are advancing slowly but irresistibly from Montekuk to the sea.

AMERICA

Canada's Part in the War.

Mr. Balfour's Tribute.

LONDON, May 27.
TORONTO.—Mr. Balfour has arrived here. He received a very hearty welcome. Thousands of people greeted him at the railway station and lined the streets to the Queen's Park where a reception was given by the Province and the City. Replying to addresses from the Premier and the Mayor Mr. Balfour said that he had left on the other side of the border a nation of friends and had come to Canada, a great and free country composed not only of friends but of countrymen. The Empire had been brought closer together by the consciousness that for two and a half years it had been engaged in great struggle in which thank God! all North America was now at one. The whole Empire felt profoundly the magnitude of Canada's effort and valued it for itself and for its evidence to all posterity and to all the world of what the Empire really meant. There is strong desire for Mr. Balfour to visit Alberta, Saskatchewan, and British Columbia.

U. S. Trading With the Enemy.

LONDON, May 27.
WASHINGTON.—The Government Trading With the Enemy Bill has been introduced into the House of Representatives. It is largely modelled on the British law.

The British Mission to U. S.

Mr. Balfour's Farewell Message.

LONDON, May 27.
WASHINGTON.—Mr. Balfour in his farewell to the American people said that what the United States had accomplished in forty days since their entry into the war was very remarkable. I came with high hopes but they have been far surpassed by the reality. The British Mission was received with a welcome which none of its members will ever forget. I am confident that the Congress will not refuse to give the President and the Government all the powers absolutely necessary for the successful prosecution of the war, and also that when given the powers they will be used to the utmost. I believe that the weight of America will be decisive. Mr. Balfour added that in that belief he would make his report to the Allied Governments. The dawn of a happier day was coming not merely to kindred communities, but to all mankind who loved liberty and pursued righteousness.

TELEGRAMS.

its Results Reviewed. Great and Far-reaching Decision.

LONDON, May 27.
WASHINGTON.—An authoritative statement has been issued on the occasion of the departure of the British Mission from the United States after Conferences which touched on every phase of the life of America and the Allies and which are expected vitally to affect the future of the world. The statement says:—The considerable sympathy born of personal contact between British and American Officials cannot be measured in words. Uncertainty has been removed and efficient co-operation made possible by an exact definition of resources and needs of the United States and the Allies. The former now knows the Allies' needs in detail while the Allies now know not only America's resources but the degree of availability thereof. Much was finally agreed upon, which cannot become effective without legislation. The great benefit of the Mission's visit, however, has been the decisive advice of men who have actually been in the fire of War and who have made desirable policies obvious by merely relating experiences. The United States has undoubtedly been placed on a closer basis of relationship with Great Britain than since the separation a century and a half ago while controversies during the long months of neutrality have been dissolved in the fuller understanding by American officials and statesmen of the difficulties of belligerency.

Closer Sympathy.

Mr. Balfour has realised his life dream of closer sympathy between the two great branches of the English-speaking peoples. The British have shown tact and consideration for American feeling. They have been scrupulous on all occasions not to appear to be interfering with American affairs and their constant effort has been to describe Great Britain's experience for whatever value that might be with regard to the immediate diplomatic result, if it has tended to lengthen the British view from a necessarily nearsighted absorption in immediate needs of the war to a broader consideration of world construction after words, it has shortened the American point of view from absorption in the future to the immediate pressing emergency.

Truer Perspective Gained.

Briefly both sides feel that they have gained truer perspective. President Wilson's League of Nations plan was discussed formally but not conclusively. The German plan of a great middle European Empire was discussed and attention directed to the necessity of the complete restoration of Rumania, Serbia and Montenegro as a counter to that, new Russia's opposition to conquest and indemnity was not considered antagonistic, all changes proposed are on a basis of nationality or of the return of lost provinces. British representatives expressed confidence that all would turn out well with Russia. The restoration of Poland, the situation in Ireland and Mexico were discussed. Far reaching understandings were arrived at in trade matters. Generally the United States will give the Allies preferential treatment for commerce, but details cannot be divulged owing to the fact that Congress has not passed the necessary legislation. A Joint Allied Buying Commission is expected to result in assuring uniform prices for all the Allies will prevent extortion and secure economical and scientific distribution of supplies.

Maintaining The British Blockade.

America will co-operate as far as possible in maintaining the British Blockade. America will participate through Consuls in rationing Holland and Scandinavia. Except that the system of export licences will be introduced in this connection, the British system will, as far as possible, be maintained and means will be taken to prevent American products from reaching firms dealing regularly with the enemy. A definite understanding was reached in the matter of sale of American and Canadian wheat to the Allies through the Allied Wheat Executive but details will not be published at present because of the effect on the market. Munitions control will similarly be centralised. The United States is considering the British invitation that permanent representatives of all the allies should sit on Commissions in London including wheat, munitions, shipping, and general supplies Commissions. Besides the above, most important military and naval co-operation was arranged.

Positions Improved.

F. M. Sir Douglas Haig this afternoon says we repulsed raids last night north of Gouzeaucourt, and east of Arras-riettes. We have slightly improved our position on the right bank of the Scarpe. There has been increased hostile artillery firing between Croisilles and the Scarpe.

Silver for India.

LONDON, May 27.
NEW YORK.—The banks, at the request of their Indian customers, are shipping bar silver to India, via San Francisco, in settlement of the trade balance at a rate of £200,000 sterling weekly.

Mr. Balfour in Toronto.

LONDON, May 27.
Mr. Balfour has arrived at Toronto where he was given an enthusiastic welcome.

JAPAN

Japanese Naval Activity. Japan Doing Her Best.

TOKIO.—An official statement has been issued covering the ground of announcement made by Lord Robert Cecil in the House of Commons regarding Japanese naval co-operation with the Allies. The statement adds that the squadron recently sent to the Mediterranean is commanded by Admiral Sato. Another squadron, is operating in the South Atlantic. The statement adds that the Japanese navy is doing its best to assist the navies of the Allies.

BELGIUM

Wholesale Deportations in Belgium.

LAHORE, May 27.
LONDON, May 26th.—The Belgian Government at Havre has been resumed. Three thousand prisoners have been taken from the Brussels area. According to newspaper reports all civilians in Liège have been sent to Antwerp and the population of the Ghent and Tournai regions are being deported "en masse."—("C. and M. Gazette.")

PORTUGAL

Many Killed and Injured.

LONDON, May 27.
A telegram to the "Times" from Lisbon says twenty-two were killed and three hundred wounded, and three hundred arrested in the food riots.

WAR AT SEA

Swedish Ships Captured.

LONDON, May 27.
PETROGRAD.—German submarines have captured five Swedish ships in the Gulf of Bothnia in two days.

GERMANY

Great Fires in Germany.

Incendiarism Suspected.

LONDON, May 27.
AMSTERDAM. Great fires continue in Germany. The latest include the gutting of the Moabit goods station in Berlin in which tanks of petrol and hydrogen et cetera exploded. The destruction of part of Wilna and the township of O-jury near Gredone and a conflagration in the station and basket factory in Halle. Incendiarism is suspected.

The Cause of Strikes.

LAHORE, May 27.
LONDON, May 26th.—A Zurich correspondent of the "Matin" says: It is reported that strikes in Germany are particularly attributable to diminished wages. War workers are now employed for only five hours a day owing to the scarcity of raw materials.—("C. and M. Gazette.")

German Publicist's Views.

LONDON, May 27.
The positive necessity of a German Central African Empire for the purposes of German 'Welt-politik' in Asia is dwelt on by the well known colonial publicist Emil Zimmermann in the May number of the "Preussische Jahrbuecher" quoted in the "Times". He admits that the British are now undisputed victors in Africa and contends that the restoration of the "status quo ante" at least is necessary in Africa. Without that protection the money Germany has advanced to Turkey during the war is lost. The sum involved is already nearly 2750 million marks. Turkey, he says, can never repay that sum if a great self-contained British Empire arises in Africa. It is nonsense to think that Germany will be able by pressure on England in the North Sea to suppress there the efforts of the British Colonial Empire. Great British Empires about the Indian Ocean will make their own policy and the Great British Empire in Africa will be easily able, after fifteen or twenty years, to mobilise a million men.

BRITISH FRONT

British Advance Slightly.

LONDON, May 27.
F. M. Sir Douglas Haig, to-night said our line was advanced slightly to-day west and north-west of Fontaine les Croisilles. We carried out a successful raid early this north-west of Wytschaete and secured prisoners. Many air reconnaissance and bombing raids were carried out on Friday. Five German aeroplanes were brought down and five driven down. Five of ours are missing.

Much Air Fighting.

Twelve Enemy Aeroplanes Felled.

LONDON, May 27.
British communique says:—There was a reciprocal cannonading on the left bank of the Sambre and in the neighbourhood of Lens. There was much air fighting on Thursday. Seven German aeroplanes were brought down and five driven down. Six of ours are missing.

British Positions Extended.

LONDON, May 27.
A British Communique says we extended our positions on the southern part of the Plateau.

FRENCH FRONT

American Fighting Unit to the Front.

LONDON, May 27.
Reuter's correspondent at the French headquarters says the first American fighting unit consisting of a section of motor transport has gone to the front. The men are practically all undergraduates. Several other units are training in France for early combatant service. They consist chiefly of college even, most of whom have hitherto been serving with ambulances.

French Aeroplanes Active.

LONDON, May 27.
A French communique says.—The German attempt north of Laflaux mill failed under our fire. Four German aeroplanes were brought down. Our air squadrons dropped three tons of bombs on the military establishments and factories causing several fires one of which was violent. They also heavily bombed aerodromes at Colmar and Sissonne and organisations in the region of Laon.

Great Artillery Activity.

Successful Operations.

LONDON, May 27.
This afternoon's French communique says:—On the Chemin-des-Dames there has been great mutual artillery activity in the region north-west of Bray-en-Laonnois, especially towards the Pantheon. Eastward of that we carried out completely successful operations against a portion of Chavroux Wood, despite energetic resistance. We discovered many corpses in the shelters, which our heavy artillery had destroyed.

Great German Assaults.

French Lose and Regain Ground.

LONDON, May 27.
Last night's French communique said:—After a very violent bombardment north-west of Bray-en-Laonnois three strong German columns delivered an assault on a salient north of Chemin-des-Dames and succeeded, after sanguinary losses, in gaining a lodgment at some points in an advanced trench. On immediate counter-attacks we recaptured most of these. We brought back fifty-five prisoners and two machine-guns.

French Again Extend Positions.

This afternoon successive attacks against our salient east and west of Cerny were without result. We attacked on both sides of Mont Cornillet and considerably extended our positions and took 120 prisoners.

French Air Bombardments.

LONDON, May 27.
Last night's French communique reported intermittent artillery fighting in Champagne. French aeroplanes dropped thirteen thousand kilograms of bombs on Mars, La Tour, Conflans and elsewhere doing considerable damage.

German Attack Anticipated.

LAHORE, May 27.
LONDON, May 26th.—Correspondents in Champagne agree that Sunday's French offensive anticipated a German attack fixed for Monday. Very violent counter-attacks are expected. Neglect to make them would be a serious confession of weakness in view of the importance of the positions which the French are hourly strengthening. ("C. and M. Gazette.")

Indian Telegrams.

[FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.]

[BY WIRE.]

SIMLA

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 27.
The following telegram, dated the 22nd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Italians now delivered their main blow while checking the diversion, the Austrians had tried to make, by delivering strong attack in Trentino, and while maintaining and extending their previous gains north and east of Gorizia the Italians made their chief attack nearer the sea, broken through well organised enemy lines and captured Saccopione; Locate Jamiano and some important strongly fortified heights and the village of Bagha half a mile from the coast, west of Duino. Ten British batteries co-operated in the artillery preparation. 130 aeroplanes and seaplanes took part in the battle and besides dropping bombs harassed the enemy with machine-gun fire. Nine thousand prisoners were captured. The British have been engaged in consolidating their newly won positions and have repulsed German counter-attacks. They destroyed a big German ammunition dump near Quarent.

The French have delivered three attacks near Craonne and captured the last observation post overlooking the river Aisne and extending their position on the northern slope of the plateau, they also carried three lines of the enemy trenches east of Chavroux. There is reason to believe that the Germans and Austrians besides using their reserves are withdrawing troops from the Russian front. They are thus able strongly to resist the allied attacks which, nevertheless, steadily progress.

The weekly loss from submarines and mines is again about half the total reached in the latter weeks of April, when the Germans evidently made a double effort for political reasons. 3664 vessels of all nationalities arrived and 2759 vessels sailed from the British ports. 18 British merchant vessels over and 9 under 1600 tons were sunk. The British transport "Transylvania" was sunk, 413 tons were lost.

Japanese light craft are now co-operating with the allied navies in the Mediterranean and several new detachments, powerful and fast cruisers are assisting the British Navy in the Indian Ocean and South Pacific.

Four or five Zeppelins dropped bombs at Norfolk but only one man was killed and little material damage.

The Brahman Conference.

Proceedings at First Sitting.

DELHI, May 27.
The Brahman Conference held its first sitting last evening at Delhi. A procession of Brahman pundits, all bareheaded and barefooted, led by the President elect Raja Sashi Shekharwar Rai Bahadur of Tahirpur with a band of young Brahman boys singing Vedic songs passed through the main thoroughfares of the city with Salagram Sila the emblem of Hindu God to the meeting hall. Pundit Kasinath, Chairman of the Reception Committee, then read his address in which he dealt with the past and the present conditions of Brahmins and spoke about the necessity of united action amongst the different sects of Brahmins. In proposing the election of the President he spoke very highly of the qualities of Raja Sashi

Telegrams.

Shekhareswar. The President was then unanimously elected. He delivered an extempore speech in Hindi, in which he said that the cause of the failure of the movement to revise Sanatan Dharma was that they adopted a foreign method of only passing resolutions like other social and political movements instead of taking action, and that they ought to enquire now these religious movements made such a great success in the past in their own country. The uplifting of a nation could not be achieved by merely passing resolutions. What was wanted was wholehearted and disinterested workers who would work without consideration of personal gain or fame. The president was of opinion that though it was very difficult to act like that, it was not altogether impossible. They could do it if they coolly led the life of a true Brahmin.

The Conference will again meet to-day and to-morrow when among other questions Brahmins' social customs will be discussed.

CALCUTTA

THE INDIAN WAR LOAN.

CALCUTTA, May 27. Applications for the War Loan now amounts to Rs. 22,86,85,000, exclusive of Rs. 1,10,35,900 subscribed through the Post Office section of the loan up to the 22nd May, and Rs. 1,43,82,200 invested in Post Office Cash Certificates up to 7th May. Details are as under:—

	Rs.
Bombay	7,88,93,500
Bengal	6,99,85,100
The Punjab	1,83,31,200
The United Provinces	1,87,37,500
Madras	1,19,39,800
Minor Administration	1,14,16,900
Burma	1,10,31,300
Central Provinces	44,91,400
Bihar and Orissa	31,51,500
Assam	7,06,300

Bambay Guzeratie's Subscriptions.

CALCUTTA, May 27. The War Loan meeting of Bombay Guzeratis took place last Saturday at 4 p. m. in the hall of the Calcutta Anglo-Guzerati School. Mr. Gulam Husein Ariff presided. Ray Hari Ram Goenka Bahadur was also present. Altogether a lakh and twenty-five thousand rupees was promised.

BOMBAY

Students and Political Meetings.

Press Opinions.

BOMBAY, May 27. "Bombay Chronicle" says:—The country should know without delay whether Lord Pentland has been authorised to make this declaration of war on the movement for self-government or not and if so by whose authority he makes it. Is it merely a policy of Lord Pentland or is it the policy of Lord Chelmsford or is it the message which the Secretary of State delivers to India on behalf of the British democracy, whose immortal creed is Government set up by the governed? If Lord Pentland has taken himself to enunciate his policy of reaction, for it is nothing less, without authority, the sooner his declaration is repudiated and superseded by one which is truly representative of the desires and intentions of the British democracy and duly attuned to the aspirations and demands of educated India and the sooner he is recalled, the better.

BURMA

Rangoon Finance.

Proposed Imposition of Terminal Tax.

RANGOON, May 27. A Local Government Resolution is issued to-day appointing a special committee consisting of the heads of various public bodies with Lieutenant-Colonel O. J. Obbard, Commissioner of P. & N., as President to consider the proposals for broadening the basis of Municipal taxation by the imposition of a terminal tax. In view of the revenue of the Rangoon Municipality having been affected by the war rents had fallen throughout the town and revenue from other sources adversely affected. Owing to the tightness of the money market it was impossible to raise loans for a great many large, urgent important works requiring to be carried out at a cost of at least one crore of rupees, with an annual revenue liabilities of not less than eight lakhs of rupees. There was also no surplus revenue to fall back on. For some years past the expenditure had exceeded the revenue. An examination of figures shows while Rangoon gets practically no part of its revenue by taxation from any other source than on house and landed property. Bombay gets 23 per cent. Calcutta 12, Madras 29, and Karachi 56 per cent. from other sources. While the immediate object of the tax is to raise the revenue, the secondary object is to reduce the somewhat excessive land and house tax on the ratepayers. The Lieutenant Governor considers that the time is now opportune for enquiring whether fresh sources cannot be tapped. It is necessary in view of the large arrears of expenditure to be faced after the war to prepare in advance means whereby the expenditure can be faced. The Committee will report on the following questions:—(1) Whether the terminal tax on commodities brought into Rangoon is a suitable method of raising the revenue for the Municipality; (2) if so what commodities should be selected for taxation; (3) methods to be adopted for calculating and collecting the tax and (4) what revenue may be anticipated from the taxes recommended.

Remarkable Charge of Shop Lifting In Burma.

RANGOON, May 27.

In the Chief Court there was heard to-day by Mr. Justice Paelett rather an uncommon case on revision from the order of the District Magistrate of Tavoy, which on appeal was upheld by the Sessions Judge of Bassein, directing P. Gandhi, Agent and General Manager at Tavoy of Messrs. Tata and Sons, to appear to receive sentence when called upon and to keep peace in the meantime and be of good behaviour on conviction for theft of a pair of English boots from a shop of Messrs. Rowe and Company. The petitioner was alleged to have gone to the shop with a hand bag, and after purchasing some crockery in the upper floor came downstairs. While speaking to the Manager he left his bag on the table out of sight, and the durwan went up to one of the assistants and complained that the petitioner had taken a pair of boots and put them in his bag. The assistant examining the bag found the boots. The petitioner who was going to his motor car was called back and was considerably taken by surprise on a pair of boots being found there and offered to pay their value. The Police were, however, sent for and he was taken into custody and tried. Mr. De Glanville on behalf of the petitioner who, he said, was drawing a salary of Rs. 800 and was a person of respectable position, dwelt on the contradictions in the prosecution evidence and relied on the evidence of Mrs. Burton, an Assistant of the firm, from which it was clear that Gandhi had no opportunity of taking the boots in her presence while she was serving him with crockery. Counsel submitted it was abundantly proved by the prosecution evidence that the boots could have been put in the bag by the durwan or the assistants without the petitioner's knowledge. But the principal ground on which the application was based was that various goods had been missed from Messrs. Rowe and Company's shop for a considerable period, and the Police had traced forty-five of those articles to the houses of two Burmese assistants who had been tried in that connection. Both the Lower courts had commented on the absence of motive which was now abundantly clear. The Court directed the proceedings of the case as also of that against the Burmese assistants to be sent for.

UNITED PROVINCES

Bihar Ryots Grievances.

An Official Enquiry Foreshadowed.

ALLAHABAD, May 27. The "Pioneer" believes that the Government of Bihar propose to institute an enquiry into the alleged grievances of the ryots of Champaran district. The present position of affairs there is obviously unsatisfactory and it is said that Mr. Gandhi's presence has aroused expectations among the cultivators which are impossible of realisation. It is, therefore, desirable that no time should be lost in arranging for an authoritative and impartial investigation and the enquiry should not be confined to the differences between European planters and ryots, but should include the relations existing between the ordinary Zemindars and their tenants.

CEYLON

Ceylon Premium Bonds.

Government Proposal.

COLOMBO, May 27. The Ceylon Government proposes raising 15 million rupees in the Colony Premium Bonds at 3 per cent to be placed at the disposal of His Majesty's Government for war purposes. The bonds are valued at Rs. 50 each.

BRIEF TELEGRAM.

The case of Bharwari train smash came up again in the High Court when Mr. Justice Piggott dismissed the application of B. Taoti Prasad who got six months imprisonment. His Lordship said that the accused in taking upon himself the responsibility of granting line clear under the circumstances then existing and in taking it for granted that he would succeed in getting line clear within the time available, displayed precisely that quality of mind indicated by the word rashness. Sir James Meaton is expected back at Naini Tal on the 2nd June.

LATEST.

[ASSOCIATED PRESS.]

CALCUTTA, May 28.

Referring to H. E. Lord Pentland's speech on the Home Rule propaganda the "Amrita Bazar Patrika" says: Our opponents are both interested in misunderstanding our case and more or less determined not to understand us. Otherwise why should they so consequently harp upon the catastrophic changes which the Home Ruler is accused of seeking to introduce in the administration of the country. The Home Ruler is anxious to peep up British connection and seeks no revolutionary changes. It is hardly time and fair to say that the Indian Home Ruler wants an immediate transference of the supreme control of affairs from the present bureaucracy to a Home Rule Government. But it is useless to argue with men who are deaf consciously or unconsciously. The only argument that will convince British rulers of India, both here and in England, of our fitness to manage our own affairs is the argument of actual achievement. That argument will be furnished by Home Rule itself when it is achieved and towards that end leaders of the country must direct their efforts now without division and with courage and sobriety and unshaken and unshakable loyalty to the Crown and the Empire.

BOMBAY, May 28.

Reports have reached Bombay of a shocking outrage perpetrated on a Hindu family which was going on a pilgrimage to a place near Daesa in Palanpur State. One Natavaral of Sidhpur with the ladies of his family and two servants was proceeding on a pilgrimage in bullock carts when the party was attacked by a band of robbers who stripped the ladies of all the ornaments they had and dragged them out of the carts, molested them and threw them on thorny bushes on the road side. The robbers belaboured Natavaral so severely with sticks that he succumbed to his injuries. Soon after the people from the neighbouring village came to the rescue of the party when the robbers had decamped with Rs. 3500/ worth of ornaments.

సంగ్రామమందు కనడావారిపని.

టోరాంటో, మే 26:—బాల్కన్ గారి వ్యవస్థికి దయ చేసిరి. వీరిని ప్రజలందరూ యుచితరీతి సత్కరించిరి. ధూమశకట విక్రంతిస్థలముదగ్గర వేసవేలు ప్రజలు వీరికి స్వాగతం బాసగిరి.

రాష్ట్రీయనగర ప్రముఖులందరూ 'క్వీన్స్ పార్కు' కు పోవు వీధులందు పంక్తులదీర్చి వీరిని ఆహ్వానించిరి. ప్రధానమంత్రి గారియొక్కయు, నగరాధిపతి గారియొక్కయు స్వాగతోపన్యాసములకు ప్రత్యుత్తర మొసంగు సందర్భమున తాము ఆమెరికాయందు ఆనేకమిత్రులను జూచి సంతసించితినియు కనడాలో మిత్రులను, స్వదేశీయులను గూడ జూచి అమిత సందము నొందితినియు బాల్కన్ గారు సాక్షిచిరి. వర్తమానభూమి సంగ్రామమునందు 2½ వర్షములనుండి సంక్షోభించు చున్న సామ్రాజ్యమును వారందరూ ఏకీభవించి అన్యోన్యముతో బోరుచున్నారు. దైవానుగ్రహమువలన ఉత్తర అమెరికా వారందరూ గూడ అన్యోన్యమైతితో పని చేయుచున్నవారు. సామ్రాజ్యమును వారందరూ ఈ భూమి సంగ్రామము కనడావారు జేయుచున్న మహాపకారమును వేసోళ్ళ ను తించుచుండిరి. సామ్రాజ్యమును ప్రజలందరూ తరతరాలు కొలిచి కనడావారిని స్మరించుచుందురు. అల్బర్టా, సాస్కాచివాన్, బ్రిటిష్ కొలంబియాలను సందర్శించుటకు బాల్కన్ గారు అతిమితాహులముతో గూడుకొన్నవారు.

శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథ భండారము - బారువ

గ్రంథ భండార గృహప్రవేశ మహోత్సవము.

ఈ గ్రామవాసులును, సుప్రసిద్ధ వర్తకులను యగు తిత్తి బాలకృష్ణయ్య వాయడుగారు బారువలో 1914 సం. మే నెల 10 తేదీన తనమారును బలరాయయ్యచే న్నా పింపబడి గ్రామస్థులచే పోషింపబడుచున్న "శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథ భండారము" నకు స్వంతభవనములేని లోపము గనుగొని ఆతిస్థల్పకాలములో విశేష శ్రద్ధను వహించి ధర్మాగ్రముగ రు 1500 లు ఖర్చుపెట్టి భవనము పూర్తిచేయించిరి. గృహప్రవేశ మహోత్సవము శ్రీమదసా రాజావారిచే ఈనెల 6 తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ఆర్యంతవైభవముతో జరుపబడెను. నిర్వీర్యకాలమునకు ముందే భవనమునకు ముందువేసిన పందిరిలో గ్రంథాలయ మహాసభకు విచ్చేసిన వివిధపండిత వాసులును గాఁ భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారును, సామాన్యజనులు సుమారు వెయ్యి మందియు క్రిక్కిరిసి యుండిరి. అంతట, శ్రీరాజావారు గొప్ప యూరేగింపు టుత్సవముతో బంగారు జెరువులను, రాజ చిహ్నములను ధరించి చిత్రముగ నలంకరింపబడిన పల్లకియందు ఆసీనులై సభామండపమునకు విచ్చేసిరి.

సభామండపమునకు కాగ్యదర్శిగారు శ్రీరాజావారిని స్వాగతమిచ్చుచు పుష్పమాలాలంకారులుగ జేసిరి.

ప్రభుభవన రాష్ట్రపతి వేంకటాచార్యులుగారి వేద ఋక్సూలతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. పిమ్మట భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు శ్రీరాజావారిపై స్వాగత పద్యములు జదిచిరి. బాలకృష్ణయ్య వాయడుగారు వ్రాసియిచ్చిన భవనము ధృవకట్ట బ్రట్టుడికు ప్రశంసలు బలరాయయ్య చదివెను.

తృతీయ వార్షికోత్సవము.

గ్రంథభండారము యొక్క తృతీయ వార్షికోత్సవము ఈ నెల 8 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు గ్రంథాలయ మహాసభమండపములో చిత్రాద వాస్తవ్యులు యగ్న గూడెం జమిందారును రామవిలాస గ్రంథమాల సంపాదకులు నగు శ్రీ ఛలికాని లక్ష్మారావు గారి యాధిపత్యము క్రింద సమావేశ మయ్యెను. భాగవతుల సరసింహంగారి ద్వైప్రధానతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. భోగరాజు నారాయణమూర్తి గారు అధ్యక్షునిపై స్వాగతపద్యములు చదిచిరి. శేషుని వేంకట సరసింహ శాస్త్రిగారు యతిప్రశంసలగూర్చియు, చింత నెంటు వేంకట రమణయ్య గారు కవి ప్రశంసపద్యములును, గిడుగు సీతాపతి బి. ఎ. ఎల్. టి. గారు గ్రంథాలయ ప్రయోజనముల గూర్చియు నుపన్యసించిరి. పిమ్మట కాగ్యదర్శి తిత్తి బలరాయయ్య గత సంవత్సర రిపోర్టు చదివెను.

బారువ మల్కొదారులగు శ్రీ జనార్దనపాడి దివాన్ బక్ష్షి మహాపాత్రో గారు గ్రంథనిలయమునకు శాశ్వతపోషకులుగ ప్రవేశించి భండార మూలభవనమునకు రు 100 లు మొసగుటకు వాగ్దానము చేయుటయేగాక గ్రంథాలయ మహాసభకు విచ్చేసిన ప్రతినిధులకు ఒక దినము ఫలహారము లిచ్చి సత్కరించిరి.

మెయిలుపత్రిక వ్రాతలు

(0)
పోలవర గారి ఖండనము

పోలవర గారి లేఖ యొక్క 24 వ తేదీ మెయిలుపత్రిక మందు ప్రచురింపబడినది. మెయిలుపత్రిక గాంధీగారి విషయమున ఖండనముల నొనర్చుచుండెను. ఈ ఖండనములు క్రమ మగునవి కావని నా యభిప్రాయము. గాంధీగారు బీహారు రయతుల సుఖదుఃఖ విచారణమున విశేష కముతో వర్తింపలేదని మెయిలుపత్రిక యభిప్రాయమున తేల్చెను. గాంధీగారు తమ కార్యముల నెటుల నారంభించి ఎటుల నిర్వహించుచుండిరో తెలిసికొన మెయిలుపత్రికకు అవకాశములేని సమయమున తత్ప్రతిక వారు మైత్రీ మాచనము లొనర్పకుండెన యోగ్యముగ నుండెడిది. దక్షిణ ఆఫ్రికాయందు గాంధీగారి నొనర్చిన కార్యముల గూర్చిన మెయిలుపత్రికయొక్క అహంభావపు వ్రాతలు తెక్క గొనదగినవి గావు పత్రికవారికి తత్కార్యములు, గాంధీగారి నడవడి మున్నగు సంతకములను గూర్చి జ్ఞానము పూర్ణము. మీరు ముక్కిలి హిందూదేశమునకు వచ్చినది లగాయతు గాంధీగారు ఆఫ్రికాయందు తాముచూపిన విశేషమును గోల్పోయి, ఇకటి రాజనీతిజ్ఞుల యధీనులైన వైపత్రిక నూచించెను. ఈ వ్రాతను బట్టి చూడగ గాంధీగారి మొగమెక్కడను పత్రికవారు చూచి యుండినది నేను నమ్మజాలను. గాంధీగారి స్వభావ విజ్ఞానము వారికి లేనట్లు స్పష్టము.

గాంధీగారి రితరులవై నాధారపడి యుండెను. ఎవరెట్లు లభిప్రాయ పడినను, ఏమి తలచినను తెక్కగొనక గాంధీ గారు స్వబుద్ధి నుపయోగించి విషయముల తీర్మానింతురు. ఈ యంశమును నమ్మినను, నమ్మక పోయినను, ఇంకొక విషయమును మాత్రము మీరు నిరాశ్చర్యము నమ్మకొని యుండవచ్చును. దేశీయుల విషయమై తా మొనరింపవలసిన కార్యములయందు, ఎంత సదుద్దేశముతో నైనను విదేశీయుల సుపదేశించు విశేష పరిమాణమును గాంధీగారు స్వీకరింపరు. అని నేను పత్రికవారికి నూచించుచున్నాను.

పిలువని పేరంటమునకు బోయినట్లు గాంధీగారు బీహారు రయతులపక్ష మూనిన పత్రికవారు వ్రాయుట కడుచింతా కరము. అట్టిపనులను గాంధీగారెన్న దొనరింపరు. బీహారునందలి రయతులు చాలశ్రమల నందుచుండిరనియు, వారి శ్రమల నంత మొందింపవలసిన దనియు, కాంగ్రెసుసభ రెండుమాడు వాగ్దానములను సమావేశమగు ననగ బీహారునందలి ఎన్నియో లేఖలు వెక్కిరింపుచున్నారనియు గాంధీగారికి వ్రాసికొనియుండిరి. సంగతి సందర్భముల గూర్చి క్రమముగా సమాచార ముండిన గాని నే నేమియు జేయజాలనని గాంధీగారు నిరాకరించి యున్నారు. ఇదిగాక కాంగ్రెసుసభయందు గూడ నుపన్యసింప వలసినదని గాంధీగారు బలవంత పెట్టబడిరి. సమయముతోటల యజమానుల అన్యోన్యసంబంధముల గూర్చి తమకు రూఢియగు సమాచారము తెలియదని గాంధీగారు యాహ్వానమును నిరాకరించియున్నారు. అనంతరమున నితిగతులను దృష్ట్య చేయవలసినదని బీహారునందు ప్రముఖుల నేతలు గాంధీగారి కాయోగ్యము నడిచుచున్నారు. ప్రస్తుతపు దృష్టాంత వారాయ నకు తోడ్పడుచున్నారు. దృష్టాంత ప్రాసంగికత పూర్వము గాంధీగారు తోటల యజమానుల ఉద్యోగుల సహకారము నపేక్షించిరి. అందులకు వారి నిరాకరణము, న్యాయస్థానవర్గ మున్నగు కార్యములు పత్రిక వారికి విశేషమైయున్నవి. క్రింది యుద్యోగుల సర్వము బీహారు దొరతనమువారు ఖండించుచు, మాటవరుసకు తమయద్యోగులను గాంధీగారికి తోడ్పడ నియోగించియుండిరి. ఇట్టి గాంధీ చుహూనయని "యాదోశ నా వృత్తి పరు" డనుట అయోగ్యమును, విపరీతమును కాదా? మరియొక వ్యాసమున బీహారు రాష్ట్రమున నీలిమందు వ్యవసాయ మెట్లు జరుగుచుండెను. తోటల యజమానుల రహితుల సంబంధము తెల్లు పరిణయమించుచుండెను యను విషయముల పత్రికవారు తమజ్ఞానమును వినికడిచేసిరి. నిర్జ్ఞానము సంపూర్ణమగునది కా దని విన్నవించినందులకు తమింపవలయును. తోటల యజమానుల రయతుల సంబంధములను గూర్చి వివరముల నెఱుంగ నంగానా దొరతనమువారు గత 10 సంవత్సరములలోనే తమయన్నతో ద్యోగినోకని నియోగించి యుండుట తమ రెరుగకపోవచ్చును. ఈయుద్యోగి రిపోర్టును ప్రచురింపక కిప్పిపుచ్చుటయందు విశేషమున్న దని మీకు స్ఫురింపదా? అని నేను పత్రికవారిని ప్రశ్నించెదను ఈ దేశమునందలి జనులు కొందఱు రా రిపోర్టులోని యంశములను జూచియున్నారు. రిపోర్టు బయటకు రాకుండ

దాచి యుండుటకు కారణములను నీ రెరుగుదురు. గాంధీగారు తాత్కాలికముగ మొక రిపోర్టును బీహారు దొరతనము వారికి రహస్యముగ పంపిరి దానిని పత్రికవారు చూచిన నిర్ధారితపోకమానదు. బీహారురాష్ట్రమునందలి రహితుల విషయమై పత్రిక వారి కిదివరకునుండిన సంపూర్ణజ్ఞానము విరివిని జెందగలదు. పత్రిక వారిని గాంధీగారి కాందోళ నమెవ్వరియై యుండిన, నీపాటికి హిందూదేశ మామూలనుండి యీ మూలవరకు రోహితేశ పరవశమై యుండ కుండునా? బీహారున చాలకాలమునుండి మీ దేశీయులను మాదేశీయు లను ఆగోరవరచుచుండిన యకార్యముల తొలగింప వలసిన దని యన్నిమూలనుండియు ప్రబల గంభీరనిస్సవమును మారు మ్రోగక యుండునా? గాంధీగారి దర్శాత్మకములమున రాష్ట్రమునందాందోళ నము కలిగి, ఉద్యోగముచే ప్రజలు ఘోర్భరికి నివ్వించింది రను నట్టి యపనిదలు గాంధీగారివై మోపబోతును. ఘోర్భరిలోని యాస్తికి గాంధీగారి సంపర్క మెట్టిదియు లేదని దొరతనము వారి యెప్పుకొని యుండిరి. గాంధీగారు రాంవోళనము కలుగ జేయుచుండిరనుటకు మీ కాధారమెట్టి? తోటల యజమానుల యకార్యములు మీకు పత్రికవారికి తెలియకయుండవలెను. లేదా తెలిసియు, తెలియనట్లు మీరు నడించియుండవలయును అని పత్రికవారి నుద్దేశించి పోలవర గారు వ్రాసిరి.

గుంటూరు మండల సభలు. పాతికవత్సరములనుండి ఈసభలు జరుగుచున్నవి. ప్రజల కష్టసుఖముల పాలకులకుఁ జెలుపుట, ప్రజలలో రాచ కీయవిధి నభివృద్ధిపఱచుట ఈసభోద్దేశ్యములై యున్నవి. ఈ రెండవది సంతసింపవలసినదిగ లేదు. చుహూనభ జరుగు గ్రామ తాలూకాల ప్రతినిధుల మినహాయించి మిగత ప్రతినిధులఁ బట్టి అభివృద్ధి చూచుకొనుట మంచిది. ఇంగ్లీషురాని ప్రజాస మూహము ఈసభాదులలో నంతగ నుత్సాహవంతులుగ నున్న టులఁ గనబడెను. ఈజిల్లా సంఘమునకు నేను కొంత కాలము సంచార కార్యదర్శిగ నుండిని. గనుక నా అనుభవములన ప్రజాసమూహము ఉత్సాహరహితులగుటకుఁ గారణములఁ జేర్చుకొనియెద. 1. సంవత్సరము పొడుగునను గ్రామాదులలో జిల్లా సంఘమువారు పనిచేయుచుండుట. 2. ప్రతినిధులవద్ద రూపాయి రూపాయి వసూలుచేయుట. దేశీయ ఆంధ్రసహాధి సభలలో ననేక ప్రదేశములనుండి విద్యార్థులు వచ్చెదరు. గనుక ప్రతినిధి రుసుమున్నను చిక్కులేదు. జవాబుదారి, దేశా భిమానము నేర్చుకొనవలసినవార నేకమంది మండల సభలకు రావలసియుండును. ఊరిక నే బ్రతిమాలివన సభలకు రానివారు రూపాయి కట్టుమనిన ఆసలురారు. ఈయెదు మా రేపల్లెవారు భోజనమునకుకూడ మ చీ యొక రూ పాయి వ సూ లు చేయుదురుట. ఇంక యెట్లుండనో! 3. సభాదినములు రెండు దినములలోనైనను మంచివక్రలచేత జనులకు దేశాభిమానాదు ల నుద్బోధింపఁ జేయక అధ్యక్షులిద్దరు నెరియొక పాత్రమును వ్రాసిచదువుటతోనూ, విషయవిగ్లయ వాదనలతోనూ తిర్మాన పరంపరలతోనూ సోత్తరీపాఠములతోనూ కాలము బుచ్చి, వచ్చిన జనులకు ఆసంతృప్తి, విసుగుజనింపఁ జేయుచున్నా ము. అత్యంతరైన పదివన్నెండు తీర్మానములతో, వృత్తి బొందిన చాలును. 4. ప్రజాసమూహముకు ఆయుధములగు అంశములబోధించి, తీర్మానించుకొను సంఘసంస్కరణ సభ లను వీనికి అతికించుట. ఇందువలన ననేకమంది పట్లటారు వారు సభలకు వచ్చుటమానితిమని నాతోడెప్పిరి. కాబట్టి యిత్యోగివిషయములలో మార్పులు జరుగవలసియున్నది. మోక్షనాథం వేమంగిపాలరావు, శేషన్న

బళ్ళారి సరనవిలోదినీ సభ 764
ఈ సభవారు 1917 సం॥ మేనెల 31-వ తేదీ గురువారము మొదలుకొని ప్రహ్లాద, లవకుశ, కృష్ణలీల, నల్ల, రామదాసు, అను నాటకములను నెల్లూరు పట్టణమున నరసారెడ్డిగారి పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శించెదరు. ధర లెప్పటివలననే. రావుబహదూరు సీ. హెచ్. గౌడ్. } బి. మాధవరావు జనరల్ మేనేజరు. ప్రెసిడెంటు. } డి. గోపాలాచార్యులు, సెక్రటరీ.

ప్రొఫెసరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

		దినములు.
వెంటపాడు	26-5-17 to 28-5-17	8
శిబిరము	29-5-17 to 31-5-17	3
అత్తిలి	4-6-17 & 5-6-17	2
భీమవరం	6-6-17 ,, 7-6-17	2
ఆకుపిడు	8-6-17 & 9-6-17	2
నరసాపురం	10-6-17 to 12-6-17	3
అమలాపురం	16-6-17 & 17-6-17	2
రామచంద్రపురం	19-6-17 ,, 20-7-17	2
మండపేట	21-6-17 ,, 22-6-17	4
కాకినాడ	24-6-17 to 27-6-17	4
పెద్దాపురము	28-6-17 & 29-6-17	2
పితాపురము	30-6-17 to 1-7-17	3
మిని	2-7-17 & 3-7-17	2

నోటీసు. (787)

శ్రీ పంగిడిగూడెము రాజాగారి వద్ద లండన్ కేజి రయిలు, వేగనుల కువయోగించు చక్రములు, ఇరుసులు, ఇత్రజి బేరింగులసహా 2 వే గనులకు సరఫరావిన్ని, రెండు వేగనుల తాలూకు చక్రములు మాత్రమున్ను, ఒకట్రాలియున్ను, ఇంక ఇతర ఇనుప, బీడుసామానులున్ను అమృతమునకు సిద్ధముగ ఉన్నవి. కాబట్టి కావలసినవారు వచ్చిచూచి కొనుక్కొనవచ్చును. వివరములు కావలసిన యెడల దిగువ సంతకము చేసినవారికి వ్రాసి తెలిసికొనగలరు.

పంగిడిగూడెం (P. O) } Ch. Yegneswara Rao
కృష్ణా జిల్లా } Hd. Clerk.

అద్భుతనివారిణి. 126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎల్క్వోటానిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీనులకు నీరసం లభించుచుండు నిద్ర లేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగుట, మెదడు దిమ్మ గా నుండును.

దనియందెంతమాత్ర మిచ్చులేకుండుట, నిస్వప్నము, జలహీనము, ఆయాసము, కుష్ఠనష్టము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుహాస్థలకు నర్తకులకు, మనోవాగ్ధులకు మొదలగు వారికి ప్రత్యేకమైనది. బలమును గలిగించును. అనేక కేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

నవీనము!!

వ రి ను శ ద్ర వ్య ము ల రా జా ఆట్టో దిల్ బహార్

మనోరచ్యుముగాను కొంతకాల ముండునట్టి అపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోచనతో సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బోధింపలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయి వైదగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందన రసము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను ఆనుభవించ వచ్చునో అంత లభ్యమింతురు. ఇతర వాసనలు యేవేని యుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు.

వెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. వార్ని
1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
1/2 ఆవున్నుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు తెమిక్ల కంపెనీ.

నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి.

చుద్రాను యేజంటు:- మహతా పురుషోత్తం మూర్తి, వై నాబాబు గౌడ్, మదరాసు.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కఠిన్వనం కేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న వలయువారు

పంటనే ప్రాసిక్తం టుచితము:	రెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆగస్టువత్సర " " " " " "	" " 0-12-0
ఆంధ్రపాపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

పండ్లపాడి.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

దాదాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని పనొషధిసారసవరిల్లా

ఆయుర్వేదపు రక్తములన జనించుకాఢ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. కరువులను, మచ్చలను గండమాలలను పుష్టను, ప్రాణశోషములను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(28)

జనావదిసాగనవరిల్లా గుణ విమృత నిస్సంకోయము, సహజమైన మధ్యమచ్ఛిన్న అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కఠినమునందలి పాచరసహజములను, మలబద్ధకమును కారణమంబుగా నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును పుష్టిచేయును. ఆరోగ్యాశోభమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు వసుకుటకు 4 కేసుల బుడ్డలలో అమృతము.

ప్రాప్తిచేయు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టనంది గామలిం గారెడ్డి గారిచే నామబడినది. రెల 0-4-0 పోస్టల్ ప్రత్యేకము.

ఏకభాషావిషయ ప్రశంస

ఇది తెన్నెలకంటి ఆప్పారాయ విరచితము.

రెల 0-4-0 పోస్టల్ ఆధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుకట్టనీయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మానపోకుడు. అన్ని తుప్పుకట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డెవ్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."

Wallace Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని పంచెలకు కట్టలకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా తైలుచే కంపెనీలును మునిసిపల్లువారు పబ్లిక్ వర్క్సువారు బొగ్గుగనులవారు లోహాగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

రెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజిల్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రెలయన్సు ఫౌండ్రీ అందు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

మదరాసు

389

వై కామోజెక్షన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి. ఇందు నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పుస్తకముల యొక్క గ్రంథము చూచినచో వారంతట వారే వైద్యము చేసుకొనగలరు. రెల రు 1-4-0

మంగళహారతుల శతకము

సరస్వతి సమానులగు పులగర్త లక్ష్మీనరసమాంబగా రిచే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళహారతుల శతకము. యొక్క గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండదగినది. ప్రతి శుభకార్యమునకు దానిలో పాటలు అవశ్యము. రెల రు 0.8-0 లు ఇవి ప్రతి పుస్తక షాపులోను దొరుకును.

పు. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. యె.

రుచిహాస్. కాకినాడ.

త్వరపడుడు ! 774 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే !!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని రెల రు 0-10-0 లు

దీనియందు శృతిప్రస్తారమును కల్పనాస్వరమునకు ఉపయోగపడునట్లు ఖండప్రస్తారమును సంపూర్ణముగా భక్తి, హితయోగ భేదమును తెలియబడును.

2. కృత్తిమా ప్రసాదము రెల రు 0-6-0 లు,

దీనియందు కాళీ శతనామస్తుత్యాదికమును, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులకు శబ్దమును కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంకాళము

త క్రిట యుగళత ఉపద్రవ్య సృసింహ శాస్త్రి స నివ క రి స సంగీతి లక్షణవిద్యాన్ మ న్న మ గ రు గ అమలాపురము.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథమని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యములను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణినర్పుల నారాయణ శాస్త్రిలవారిచేతను శ్రీమాన్ తల్ దేవరాజు సుధీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై మా ఆనందముద్రాలయమున అచ్చుశ్రించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలిగో బైండు చేయబడియున్నది. రెల 2-8-0.

శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాగతాళములతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వామిలవారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది. కాలిగో బైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులుప్రత్యేకం.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,

(285)

ఆనంద ముద్రాలయము, మదరాసు

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందుకో,

[723]

మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీబోధుడు అనేక విశిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచక్రకగ సప్లయచేతురు. ఒక సారి ఆగ్రదుయిచ్చుచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

పాణడు గల బొమ్మలు

బయ్యగో. పుణ. ఫిలుము - డేరాలు - గ్యాసుడిక చూరి - బొమ్మలకాపులు - గొర్రెల పుస్తకములు విక్రయించెదము. కాగితలగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

నీలమేములు, అను సుజ్ఞానిభరితము.

మొగటిది జ్ఞానమును కల్పించు ఆర్యురారి మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది ఆర్య జీవీంచు ఆచార్య శిష్యులకును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని రెల రు. 0-8-0; రెండవదాని రెల రు. 0-10-0. తపాలాచార్జి వేరు పరకాలన్ & కో., నెం. 20, కృష్ణగుంటవీధి మదరాసు.

శౌరదాంబ

ఇది శ్రీభర్తృహృది యను పాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును. రెల 4 అణాలు. పోస్టల్ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, 6, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు.